

Innst. 231 L

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 38 L (2015–2016)

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Forslag til lov om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven) innebærer at forvaltningsreglene for skatt og avgift samles i én uttømmende skatteforvaltningslov. Hovedformålet med lovforslaget er å øke forvaltningsreglenes tilgjengelighet for brukerne gjennom et helhetlig, systematisk og oversiktlig regelverk. Dette vil styrke de skattepliktiges rettsikkerhet.

Skatteforvaltningsreglene er i dag fragmentariske og lite oversiktlige. Forvaltningsreglene omfatter blant annet regler om organisering, saksbehandling, habilitet, taushetsplikt, vedtaksprosedyrer, klage og endring, opplysnings- og oppgaveplikter, kontrollhemler, administrative sanksjoner, saksanlegg mv. Slike regler er gitt i mange ulike skatte- og avgiftslover, i ligningsloven og i forvaltningsloven. Det er også gitt et betydelig antall forskrifter i medhold av disse lovene. Etter departementets syn er det et sterkt behov for å gjøre dette regelverket mer oversiktlig og brukervennlig.

For å oppnå hovedformålet har det vært nødvendig å samle skatteforvaltningsreglene i en uttømmende skatteforvaltningslov og å harmonisere og samordne regelverket. Ved utarbeidelse av felles regelverk er det lagt vekt på at løsningene som velges, styrker de skattepliktiges rettsikkerhet. Det legges i

begrenset grad opp til innholdsmessige endringer, utover det som er nødvendig for å harmonisere og samordne.

Departementet foreslår likevel enkelte materielle endringer i skatteforvaltningsregelverket. De viktigste endringsforslagene er ny fastsettingsmodell for formues- og inntektsskatt mv., klageadgang på bindende forhåndsuttalelser, nye frister for endring av fastsetting og delvis nye regler om administrative reaksjoner (tilleggsskatt mv.).

Skatteforvaltningsloven vil erstatte ligningsloven. I tillegg vil den nye loven erstatte en rekke skatteforvaltningsregler i annet regelverk, blant annet i merverdiavgiftsloven, særavgiftsloven, motorkjøretøy- og båtavgiftsloven, svalbardskatteloven og artistskatteloven. Den vil også i hovedsak erstatte forvaltningsloven der den gjelder på skatteområdet.

Forvaltningen av særavgifter for registrerte særavgiftspliktige og motorkjøretøyavgifter er besluttet overført fra Tolletaten til Skatteetaten fra 1. januar 2016. I Prop. 1 LS (2015–2016) kapittel 24 foreslår departementet at forvaltningen av innførselsmerverdiavgift og særavgifter for uregistrerte særavgiftspliktige overføres fra Tolletaten til Skatteetaten fra 1. januar 2017. I forslaget legger departementet opp til at skatteforvaltningslovens generelle forvaltningsregler skal gjelde innførselsmerverdiavgift og særavgifter for ikke registrerte avgiftspliktige. Det er imidlertid behov for enkelte særlige bestemmelser. Forslag til særlige bestemmelser som følge av forslaget om overføringen av oppgaver fra Tolletaten til Skatteetaten er innarbeidet i proposisjonen.

Utkastet til skatteforvaltningslov er utformet kronologisk etter en tenkt tidsakse som en skattesak følger. Loven er inndelt i 16 kapitler.

1.2 Bakgrunn

Alle skatte- og avgiftsarter er i dag regulert på tre hovedområder: materielle regler, forvaltningsregler og innkrevingsregler. Forvaltningsreglene gir formelle rammer for fastsettingen av skatter og avgifter. Området er omfattende, og handler om organisering, saksbehandling, habilitet, taushetsplikt, vedtaksprosedyrer, klage og endring, opplysnings- og oppgaveplikter, kontrollhjemler, administrative sanksjoner, saksanlegg mv.

På områdene for materielle regler og innkrevingsregler har det de senere årene vært foretatt omfattende lovrevisjoner som har samlet og modernisert regelverket. I 1999 ble det gitt ny skattelov, i 2005 ny skattebetalingslov, i 2007 ny tolllov og i 2009 en ny merverdiavgiftslov. I Norge har det ikke vært noen større gjennomgang av skatteforvaltningsreglene siden ligningsloven ble vedtatt i 1980.

I de senere årene har flere land sett behov for en egen forvaltningslov for skatter og avgifter.

Danmark fikk ny skatteforvaltningslov i 2005 som gjelder ved behandlingen av alle skatte- og avgiftskrav. Loven ble vedtatt som et ledd i den danske kommunalreformen, og la til rette for en større organisatorisk omorganisering på skatteområdet. Ved skatteforvaltningsloven ble samtlige myndigheter for skatt, avgift og toll samlet i én statlig enhet, Skat. Loven la også opp til en omlegging av klagesystemene.

Den danske skatteforvaltningsloven gjelder for fastsettingen av skattekravene i førstestans så vel som klage, gjenopptakelse og domstolsprøving. Foruten reglene om organisering og myndighetsfordeling har loven blant annet regler om taushetsplikt, habilitet, alminnelig saksbehandling, bindende svar, frister, klage og endring, domstolsprøving, elektronisk kommunikasjon og sakskostnader. Loven har imidlertid ikke regler om kontroll av skattefastsetninger.

I Sverige ble en felles skatteforvaltningslov for skatter og avgifter innført 1. januar 2012. Man hadde i lengre tid merket seg flere problemer knyttet til det at forvaltningsregler var spredt utover et stort antall lover. Blant annet førte et fragmentarisk forvaltningsregelverk til at man fikk flere bestemmelser som var ment å ha samme innhold, men som hadde ulik ordlyd, og til et inkonsekvent begrepsapparat. Det var også et problem at lovverket var vanskelig å finne fram i. Med skatteforvaltningsloven ønsket den svenske regjeringen å forenkle regelverket og styrke rettsikkerheten til borgerne. Loven erstatter en rekke bestemmelser i andre lover og har blant annet regler om opplysningsplikt, fastsetting, kontroll, ettergivelse, bevissikring og klage. Loven omfatter også regler om skattebetaling.

I Norge er skatteforvaltningsreglene i stor grad regulert særskilt for de enkelte skatte- og avgiftsarter. Forvaltningsreglene for formues- og inntektsskatt er uttømmende regulert i ligningsloven. På merverdiavgiftsområdet er det inntatt en rekke forvaltningsregler i merverdiavgiftsloven, men for øvrig gjelder forvaltningsloven. For særavgiftene er det gitt enkelte forvaltningsregler i særavgiftsloven, men sentrale forvaltningsbestemmelser er inntatt i særavgiftsforskriften. I tillegg gjelder forvaltningsloven på særavgiftsområdet. Også for andre skatter og avgifter er forvaltningsreglene spredt.

Dette har medført at reglene i liten grad har vært sett i sammenheng på tvers av de ulike deler av lovverket, og det er derfor komplisert å samordne og forenkle regelverket. Ved endringer i reglene for én skatt eller avgift har det vist seg vanskelig å følge opp med tilsvarende endringer for andre skatter og avgifter. Over tid har dette ført til en rekke utilsiktede forskjeller. Slike unødvendige og til dels utilsiktede forskjeller bidrar til å gjøre regelverket omfattende, komplisert og uoversiktlig. Det er også eksempler på at lovbestemmelser er forskjellig utformet, selv om de har tilnærmet samme innhold.

Et vesentlig hensyn bak forslaget til en ny lov om skatteforvaltning er å gjennomføre en omfattende regelverksforenkling. Det er liten grunn til å ha ulike typer regler om for eksempel saksbehandling, kontroll, endring og sanksjoner for de ulike skatte- og avgiftsartene. Samordningen innebærer at regler som uten vesentlige faglige grunner har blitt ulike, gjøres like, og at mengden regler begrenses ved at like regler bare vil stå ett sted i regelverket.

Ved valg av systematikk er hensynet til brukerne viktig. Sentrale brukergrupper er skatte- og avgiftspliktige og deres rådgivere (advokater, regnskapsførere, revisorer mv.), skatte- og avgiftsmyndighetene og domstolene.

Spesielt viktig er hensynet til de skatte- og avgiftspliktige. Etter en samordning av forvaltningsreglene for de ulike skatte- og avgiftsartene vil det i liten grad være nødvendig å gjøre seg kjent med forskjellige forvaltningsregler fra område til område. En felles forvaltningslov for skatte- og avgiftsområdet vil også legge til rette for en mer helhetlig og pedagogisk framstilling av forvaltningsreglene enn det som er mulig i den enkelte særlov sammenholdt med forvaltningsloven. Et enklere og mer tilgjengelig regelverk vil også styrke de skattepliktiges rettsikkerhet.

Et samordnet og enhetlig regelverk gjør det enklere for de som bistår skatte- og avgiftspliktige å forholde seg til forvaltningsreglene. Det vil dessuten medføre at forvaltnings- og rettsavgjørelser får et bredere virkeområde. Det vil også redusere behovet

for forvaltningens og domstolenes avklaringer av særegenheter i regelverket.

1.3 Høringen

Departementet sendte 21. november 2014 på høring et forslag til ny skatteforvaltningslov. Høringsfristen var 2. mars 2015.

De aller fleste av høringsinstansene som har uttalt seg generelt om forslaget, støtter forslaget om at forvaltningsreglene på skatte- og avgiftsområdet samles i en uttømmende skatteforvaltningslov.

Flere av høringsinstansene har merknader og konkrete forslag til endringer av det forslaget som ble sendt på høring. Disse merknadene behandles i tilknytning til de enkelte forslagene.

1.4 Lovtekniske løsninger

Harmonisering og samordning av skatteforvaltningsregelverket kan tenkes gjennomført på flere måter. En mulighet er å beholde samme struktur som i dag, men samordne reglene i de enkelte lovene. Etter departementets oppfatning vil en slik oppdelt løsning opprettholde mange av ulempene ved dagens struktur. Regelverket vil fortsatt være uoversiktlig og lite brukervennlig. Det er også en risiko for at dette vil gi mindre harmoniserte og samordnede regler over tid.

En annen mulighet er å la forvaltningsloven i større grad få anvendelse på hele skatte- og avgiftsområdet. Forvaltningsloven gjelder som hovedregel for all offentlig saksbehandling og er utformet med tanke på at den skal passe i de fleste forvaltningssaker. På en del områder foreligger det imidlertid særlige hensyn som gir behov for særregler, som supplerer forvaltningsloven eller erstatter denne på visse områder. For eksempel inneholder merverdiavgiftsloven en rekke forvaltningsbestemmelser, blant annet om taushetsplikt, opplysningsplikt, fastsetting av merverdiavgift ved skjønn, klage og endring mv. Forvaltningsloven gjelder bare utfyllende der merverdiavgiftsloven ikke har egne forvaltningsbestemmelser.

For formues- og inntektsskatt mv. er det gitt særskilte saksbehandlingsregler i ligningsloven. Ligningsloven gir en uttømmende regulering av saksbehandlingsreglene i skattesaker. Forvaltningsloven gjelder derfor ikke. Forvaltningsreglene i ligningsloven er utformet spesielt med tanke på skattesaker.

En viktig forskjell mellom forvaltningsloven og skatteforvaltningsregelverket knytter seg til hvem som har hovedansvaret for sakens opplysning. Etter forvaltningsloven har forvaltningen i større grad en veilednings- og utredningsplikt enn det skattemyndighetene har etter gjeldende skatteforvaltningsregelverk. Det følger av forvaltningsloven at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst

som mulig før vedtak treffes. Skatteforvaltningen bygger på et selvdeklareringsprinsipp, der avgjørelsene i første rekke er basert på opplysninger myndighetene har fått på grunnlag av oppgaveplikter. Begrunnelsen for dette er at det er de skatte- og avgiftspliktige som kjenner sine egne forhold best, og at antallet saker på skatte- og avgiftsområdet er så stort at en utredningsplikt på dette området ikke er mulig å gjennomføre i praksis.

Etter forvaltningsloven behandles klager av overordnet forvaltningsorgan, mens det er nemnder som er klageinstans i mange skatte- og avgiftssaker. Det kan også nevnes at det er strengere regler om taushetsplikt på skatte- og avgiftsområdet enn etter forvaltningsloven. Ettersom opplysningspliktene i skatte- og avgiftssaker er omfattende, er det svært viktig at de opplysningspliktige kan stole på at de kan gi opplysningene uten fare for at de kommer på avveie. Det er også strengere regler om habilitet. Dermed forvaltningsloven skal gis anvendelse for hele skatte- og avgiftsområdet, vil det være nødvendig med svært mange særregler, for eksempel om hvem som har ansvaret for sakens opplysning ved skattefastsettingen, bruk av skjønn, klage og endring, nemnder og sanksjoner. Særreglene kunne samles i en egen lov, men brukerne vil da fortsatt måtte forholde seg til to lover. Etter departementets oppfatning vil derfor en slik oppdelt løsning opprettholde en del av ulempene ved dagens struktur. Regelverket vil fortsatt være uoversiktlig og vanskelig å finne fram i.

Etter departementets oppfatning vil en uttømmende skatteforvaltningslov i størst grad ivareta hensynet til harmonisering og samordning. En innvending mot å samle skatteforvaltningsregelverket i én lov er at loven kan bli for omfattende. Det er derfor nødvendig med stor grad av harmonisering og samordning for at gevinsten med en uttømmende lov kan oppnås. Etter departementets oppfatning er det mulig å harmonisere og samordne regelverket i så stor grad at det ikke blir så stort behov for særregler at det går utover oversiktligheten. Departementet foreslår derfor at forvaltningsreglene på skatte- og avgiftsområdet samles i en uttømmende skatteforvaltningslov. En slik lov vil også kunne utformes spesielt med tanke på skattesaker, hvor fastsetting av skatt er hovedtema. Dette innebærer at loven vil være mer oversiktlig og brukervennlig.

Med dagens regelverksstruktur har det i praksis vist seg teknisk vanskelig og ressurskrevende å harmonisere og samordne lovgivningen. Et felles regelverk for skatter og avgifter muliggjør ensartede regler som vil være enklere å oppdatere. Med reglene samlet i én lov kommer det også tydeligere fram når det er behov for særregler for enkelte av skatteartene, og når reglene bør harmoniseres.

En uttømmende skatteforvaltningslov legger også til rette for å samle forskriftsbestemmelsene i en samleforskrift, slik en har for skatteloven, merverdiavgiftsloven og skattebetalingsloven. Dette betyr at mer enn 60 forskrifter kan oppheves og vil gi en oversiktlig regelstruktur og en vesentlig forenkling.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at forvaltningsreglene på skatte- og avgiftsområdet samles i en uttømmende skatteforvaltningslov.

1.5 Lovens virkeområde

I utgangspunktet bør en uttømmende skatteforvaltningslov omfatte forvaltningsreglene for flest mulige skatter og avgifter. Etter dagens organisering av skatte-, toll- og avgiftsforvaltningen er forvaltningen av de ulike skatteartene fordelt på to etater. Skatteetaten forvalter blant annet regelverket om formues- og inntektsskatt, trygdeavgift, innenlands merverdiavgift, petroleumsskatt, arbeidsgiveravgift, artistskatt og svalbardskatt. Toll- og avgiftsetaten forvalter blant annet regelverket om toll, merverdiavgift ved innførsel, særavgifter og motorkjøretøy- og båtagifter. Forvaltningen av særavgifter for registrerte særavgiftspliktige og motorkjøretøyavgiftene er besluttet overført til Skatteetaten fra 1. januar 2016.

I Prop. 1 LS (2015–2016) kapittel 24 foreslår departementet at forvaltningen av innførselsmerverdiavgift og særavgifter for uregistrerte særavgiftspliktige overføres fra Tolletaten til Skatteetaten fra 1. januar 2017. I Prop. 1 LS (2015–2016) foreslår departementet at virksomheter som er eller skal være registrert i Merverdiavgiftsregisteret, jf. merverdiavgiftsloven § 1-3 bokstav d, skal oppgi, beregne og betale merverdiavgift ved innførsel av varer etter de samme regler som gjelder for merverdiavgift av innenlandsk omsetning og uttak. Forslaget innebærer at denne gruppen avgiftspliktige ikke lenger skal forholde seg til Tolletaten for beregning og betaling av innførselsmerverdiavgift. Registrerte avgiftspliktige får én etat å forholde seg til for så vidt gjelder merverdiavgift. For innførselsmerverdiavgift for avgiftspliktige som ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, og særavgifter for ikke registrerte avgiftspliktige, foreslås at avgiftsgrunnlaget skal innberettes i tolldeklarasjonen og betales som i dag. Tollmyndighetene tildeles derfor en begrenset kompetanse som avgiftsmyndighet. I Prop. 1 LS (2015–2016) legger departementet opp til at skatteforvaltningslovens generelle forvaltningsregler skal gjelde for innførselsmerverdiavgift og særavgifter for ikke registrerte avgiftspliktige. Det er derfor behov for enkelte særlige bestemmelser i de tilfellene Tolletaten gis myndighet til å treffe vedtak om avgiftsgrunnlaget, herunder regler om hvordan klager på slike vedtak skal behandles. Forslaget om overføring av forvaltningen

av innførselsmerverdiavgift og særavgift for uregistrerte særavgiftspliktige til Skatteetaten, er innarbeidet i forslaget til ny skatteforvaltningslov. Det vises til omtalen i Prop. 1 LS (2015–2016) kapittel 24 for en nærmere beskrivelse av forslaget.

Skatteetaten forvalter også regelverket om merverdiavgiftskompensasjon. Etter departementets vurdering er det ikke grunn til å ha avvikende forvaltningsregler for kompensasjonsordningen, selv om dette er en utbetalingsordning. Departementet foreslår derfor at kompensasjonsordningen for merverdiavgift for kommuner mv. skal omfattes av skatteforvaltningsloven. Departementet ser det også som hensiktsmessig at skattebetalingsloven skal gjelde tilsvarende for merverdiavgiftskompensasjon. Det foreslås derfor endringer slik at reglene i skattebetalingsloven også skal gjelde for merverdiavgiftskompensasjon.

Departementet foreslår at skatteforvaltningsloven skal omfatte formues- og inntektsskatt, trygdeavgift, petroleumsskatt, svalbardskatt, Jan Mayensskatt, artistskatt, merverdiavgift, arbeidsgiveravgift, særavgifter, motorkjøretøy- og båtagifter og merverdiavgiftskompensasjon. Loven vil dermed omfatte alle skatter og avgifter på Skatteetatens område. Dokumentavgiften forvaltes i dag av Statens kartverk og Toll- og avgiftsdirektoratet. Fra 1. januar 2016 vil Skatteetaten overta de oppgavene Toll- og avgiftsdirektoratet har med dokumentavgiften. Det er også igangsatt et arbeid med sikte på å overføre forvaltningen av dokumentavgiften fra Kartverket til Skatteetaten. Denne overføringen reiser flere problemstillinger, og det kan tenkes ulike grensesnitt for fordeling av oppgaver mellom Kartverket og Skatteetaten. Det pågår en utredning om fordelingen av oppgaver mellom Kartverket og Skatteetaten. Departementet foreslår derfor ikke å la skatteforvaltningsloven gjelde for dokumentavgift nå, men vil vurdere hvordan loven skal få anvendelse for dokumentavgiften når grensesnittet mellom Skatteetaten og Kartverket er avklart nærmere.

Eiendomsskatt fastsettes av kommunene. Det er enkelte særlige forvaltningsregler i eiendomsskatte-loven, men forvaltningsloven gjelder som hovedregel. Kommunene anvender som hovedregel forvaltningsloven også i sitt øvrige arbeid, og er vant til å forholde seg til denne. Etter departementets oppfatning er det av den grunn ikke hensiktsmessig at kommunene skal anvende skatteforvaltningsloven ved utskrivning av eiendomsskatt. Departementet foreslår derfor at eiendomsskatt ikke skal inngå i skatteforvaltningslovens virkeområde.

1.6 Lovens utforming

Målsettingen med å samle skatteforvaltningsregelverket i en uttømmende skatteforvaltningslov er å få et mer brukervennlig regelverk for de skatte- og

avgiftspliktige og myndighetene. Det er derfor viktig at loven ikke blir for omfattende. Mange særregler for enkeltområder vil gjøre det vanskeligere å få oversikt. Det er derfor nødvendig med stor grad av harmonisering og samordning for å oppnå gevinsten med en uttømmende lov. Når regler fra flere områder skal samles i én lov, vil regelverket likevel bli omfattende.

Viktige mål ved utformingen av forslaget til skatteforvaltningslov er at loven skal være oversiktlig, og at lovspråket er så enkelt som mulig. Lovtekster bør også i størst mulig grad utformes slik at de er teknologinøytrale. Et eksempel på at loven forsøkes gjort mer teknologinøytral, er at plikten til å sende inn dokumenter er erstattet med regler om å gi bestemte opplysninger.

For å oppnå målsettingen om at loven skal være enkel å få oversikt over, er den blant annet utformet kronologisk etter en tenkt tidsakse som en skattesak følger. En skattesak oppstår typisk ved at den skattepliktige gir opplysninger, skatten fastsettes og myndighetene kontrollerer fastsettingen. I en del tilfeller er det aktuelt for myndighetene å endre fastsettingen, og skattepliktige kan klage på endringen. Dersom det er grunnlag for endringen, kan det være aktuelt med sanksjoner. Generelle bestemmelser om for eksempel saksbehandling, taushetsplikt mv. er samlet først i loven.

Fordelingen av regelverk mellom lov og forskrift er også viktig for at loven ikke skal bli for omfattende og uoversiktlig. Utgangspunktet er at regler som gjelder rettigheter og plikter for borgerne, bør plasseres i loven. På den annen side må målsettingen om en robust regelstruktur ses i sammenheng med endringshyppighet og behovet for dynamikk i regelverksutviklingen.

Departementet foreslår for eksempel at bestemmelsene om skattepliktiges opplysningsplikt utformes slik at de grunnleggende kravene framgår av loven, mens detaljene framgår av forskrift og meldinger. En for detaljert regulering på dette området vil kunne medføre at det må gjøres endringer i lovens regler om opplysningsplikt hver gang det innføres nye skatte- og avgiftsregler. Et annet eksempel er at regler om leveringsfrister foreslås tatt inn i forskrift, og ikke framgår av loven slik tilfellet i stor utstrekning er i dag. Ved utformingen av forskriftshjemler er det lagt til grunn at lovens fullmakter i størst mulig utstrekning bør knyttes til de respektive materielle bestemmelsene, og at vide fullmakter bør unngås. For ytterligere å skape et oversiktlig skatteforvaltningsregelverk legger departementet opp til at det skal utformes en samleforskrift til loven.

1.7 Lovens kapittel 1 Innledende bestemmelser

Lovens kapittel 1 Innledende bestemmelser inneholder bestemmelser om lovens virkeområde, forholdet til forvaltningsloven og elektronisk kommunikasjon samt definisjoner av viktige begreper i loven. Departementet foreslår at loven skal gjelde for fastsetting av skatt på formue og inntekt, tonnasjeskatt, naturressursskatt og grunnrenteskatt etter skatteloven, trygdeavgift, svalbardskatt, Jan Mayen-skatt, artistskatt, petroleumsskatt, merverdiavgift, arbeidsgiveravgift, særavgifter, motorkjøretøyavgifter og merverdiavgiftskompensasjon.

Skatt foreslås definert som alle skatter og avgifter som omfattes av loven, mens skattepliktige omfatter alle som er pliktige til å svare slik skatt. Departementet foreslår at skattemyndigheter skal omfatte myndighetene for skatt som omfattes av loven. Med enkeltvedtak menes en avgjørelse som treffes av skattemyndighetene i medhold av loven, og som er bestemmende for rettigheter eller plikter til en bestemt skattepliktig, tredjepart eller trekkpliktig.

Det foreslås at skatteforvaltningsloven skal være en uttømmende lov for skatteforvaltningen. Forvaltningsloven skal derfor som hovedregel ikke gjelde. Forvaltningsloven § 15 a om elektronisk kommunikasjon og kapittel VII om forskrifter får likevel anvendelse.

1.8 Lovens kapittel 2 Skattemyndigheter

I lovens kapittel 2 foreslår departementet å regulere hvilke organer som er skattemyndighet for henholdsvis formues- og inntektsskatt, svalbardskatt, artistskatt, petroleumsskatt, merverdiavgift, arbeidsgiveravgift, særavgifter, motorkjøretøyavgifter og merverdiavgiftskompensasjon. Det foreslås å videreføre de eksisterende myndighetene for de enkelte skatteartene. Videre foreslås en bestemmelse om hvilke organer som er skattemyndighet i første instans. Kapittel 2 har også enkelte særregler om nemndene på skatte- og avgiftsområdet.

Ligningsloven har i dag en detaljert regulering av hvilke organer som har myndighet etter loven, mens de øvrige lovene på skatte- og avgiftsområdet har mindre detaljerte regler om myndigheter. I prinsippet er det bare nødvendig å lovregulere nemndene på skatte- og avgiftsområdet, da regjeringen kan bestemme den øvrige organiseringen av skatteforvaltningen i kraft av sin alminnelige kompetanse til å organisere statsforvaltningen. Informasjonshensyn tilsier imidlertid at det framgår av loven hvilke forvaltningsorganer som har ansvaret for de enkelte skatteartene. Departementet foreslår derfor at regulering av hvilke organer som er myndigheter etter loven, skal framgå av loven. Når betegnelsen «skattemyndigheter» brukes ellers i loven, vil det framgå av lovens kapittel 2 hvilke organer som er myndighe-

ter for den enkelte skattearten som omfattes av skatteforvaltningsloven. Andre lover regulerer det samme spørsmålet for sine virkeområder, for eksempel skattebetalingsloven kapittel 2.

1.9 Lovens kapittel 3 Taushetsplikt

Kapittel 3 Taushetsplikt regulerer skattemyndighetenes taushetsplikt. Skattepliktige og tredjeparter har en omfattende opplysningsplikt overfor skattemyndighetene, og det er avgjørende at de som gir opplysninger til skattemyndighetene, har tillit til at opplysningene behandles på en forsvarlig måte, og ikke gjøres kjent for uvedkommende. Reglene som foreslås i kapittel 3 bygger på gjeldende regler i ligningsloven og merverdiavgiftsloven og reglene i tolloven som gjelder for særavgifter og motorkjøretøyavgifter. Bestemmelsene har også elementer fra forvaltningsloven. Taushetspliktsreglene skal gjelde for alle som har eller har hatt verv, stilling eller oppdrag knyttet til skattemyndighetene.

1.10 Lovens kapittel 4 Habilitet

Kapittel 4 Habilitet inneholder bestemmelser om i hvilke tilfeller det foreligger inhabilitet, hvordan spørsmålet om habilitet skal avgjøres og hvem som er stedfortreder i saker hvor tjenestemannen er inhabil. Regler om habilitet skal sikre at forvaltningen treffer avgjørelser på et mest mulig objektivt grunnlag og ikke påvirkes av tjenestemannens særlige forhold til saken. Bestemmelsene bygger på habilitetsreglene i ligningsloven og forvaltningsloven. På de punktene hvor ligningsloven har regler som er spesielt tilpasset skatteområdet, er løsningene i disse reglene stort sett valgt framfor forvaltningslovens mer generelle regler.

1.11 Lovens kapittel 5 Alminnelige saksbehandlingsregler

Kapittel 5 Alminnelige saksbehandlingsregler gir regler om saksbehandlingen i skattesaker, slik som regler om fristberegning, sakskostnader, bruk av fullmektig og virkning av saksbehandlingsfeil. Saksbehandlingsreglene i kapitlet kan deles inn i to grupper. Noen av bestemmelsene vil gjelde for behandlingen av alle saker etter skatteforvaltningsloven. Dette gjelder blant annet regler om veiledningsplikt og partsinnsyn i saksdokumenter. Andre saksbehandlingsbestemmelser vil gjelde behandlingen etter loven av de sakene som gjelder «enkeltvedtak». I denne kategorien finnes blant annet regler om forhåndsvarsling og begrunnelse. Virkeområdet for saksbehandlingsreglene vil framgå av den enkelte bestemmelsen. Departementets forslag til alminnelige saksbehandlingsregler i skatteforvaltningsloven

bygger på gjeldende saksbehandlingsregler i forvaltningsloven og ligningsloven.

1.12 Lovens kapittel 6 Bindende forhåndsuttalelser

Skattepliktige har fra tid til annen behov for å få avklart skattemessige konsekvenser av disposisjoner de planlegger å foreta. Av denne grunn ble det i 1991 innført en ordning med bindende forhåndsuttalelser for saker etter petroleumsskatteloven. I 2001 ble tilsvarende ordning innført i ligningsloven og merverdiavgiftsloven. Ordningen går i korte trekk ut på at skattepliktige kan be om myndighetenes vurdering av de skattemessige konsekvensene av planlagte framtidige disposisjoner. Dersom den skattepliktige velger å gjennomføre den skisserte disposisjonen, vil myndighetene være bundet til å foreta skatleggingen i samsvar med uttalelsen dersom den skattepliktige krever det.

Etter departementets syn er bindende forhåndsuttalelser en hensiktsmessig ordning for å få avklart skattemessig tvil rundt økonomisk viktige disposisjoner. For de skattepliktige er det gunstig på en rask og enkel måte å kunne få avklart skattemessige konsekvenser av en gitt disposisjon før den eventuelle disposisjonen gjennomføres.

Departementet foreslår derfor en videreføring og utvidelse av ordningen, slik at myndighetene kan gi bindende forhåndsuttalelser om disposisjoner på alle områder som skal omfattes av skatteforvaltningsloven.

Departementet foreslår videre en endring i ordningen ved at det, med unntak for petroleumsskatteområdet, åpnes for at bindende forhåndsuttalelser kan påklages. Bakgrunnen er hensynet til skattepliktiges rettsikkerhet. For skatteartene på myndighetsområdet til Skatteklagenemnda og Skatteklagenemnda for Svalbard foreslås det at klagen skal behandles av nemnda. For de øvrige skatteartene foreslås det at klagen skal behandles av overordnet organ.

1.13 Lovens kapittel 7 Opplysningsplikt for tredjeparter

Departementet foreslår å samle bestemmelsene om opplysningsplikt for tredjeparter i skatteforvaltningsloven kapittel 7. Forslaget viderefører bestemmelsene i ligningsloven kapittel 5 med noen mindre endringer. Reglene innebærer at tredjeparter plikter å gi nærmere angitte opplysninger til skattemyndighetene uten at myndighetene har bedt om det. Opplysningene skal med andre ord gis av eget tiltak. Regler om dette finnes i dag i hovedsak på ligningslovens område, og pålegger blant annet arbeidsgivere og banker å innberette en rekke opplysninger til skattemyndighetene om skattytere som de har forbindelse

med. Slike tredjepartsopplysninger utgjør hoveddelen av de såkalte grunnlagsdata, og er en nødvendig forutsetning for forhåndsutfylling av selvangivelsen for personlige skattytere.

Departementet foreslår ingen endringer i omfanget av tredjepartenes opplysningsplikt.

1.14 Lovens kapittel 8 Opplysningsplikt for skattepliktige, trekkpliktige mv.

Kapittel 8 Opplysningsplikt for skattepliktige, trekkpliktige mv. inneholder regler om hvilke opplysninger de skattepliktige skal gi skattemyndighetene av eget tiltak. Kapitlet gir også regler om opplysningsplikt for trekkpliktige arbeidsgivere, selskaper mv.

En full harmonisering i form av utelukkende felles og likelydende bestemmelser er vanskelig å oppnå på dette området. Mens kjernen i opplysningsplikten er den samme for de ulike skatteartene, er det fortsatt behov for noen særregler, først og fremst fordi behovet for opplysninger er forskjellig på de ulike områdene. Departementet foreslår en tredelt regulering av opplysningsplikten om egne forhold. Det foreslås en bestemmelse om innholdet i den alminnelige opplysningsplikten, som skal gjelde generelt på hele lovens område. Kjernen i opplysningsplikten er at de skattepliktige skal gi riktige og fullstendige opplysninger. De skal opptre aktsomt og lojalt slik at skatteplikten i rett tid blir klarlagt og oppfylt, og varsle skattemyndighetene om eventuelle feil. Bestemmelsen bygger på praksis som har utviklet seg i tilknytning til opplysningsplikten etter ligningsloven. Rettspraksis mv. etter gjeldende bestemmelser vil derfor fortsatt ha betydning.

Nærmere regler om innholdet i opplysningsplikten og på hvilken måte plikten skal oppfylles, reguleres i egne bestemmelser for de ulike skatteartene. Samlebetegnelsen skattemelding brukes om de meldingene som skattepliktige skal levere som ledd i fastsetting etter kapittel 9. Skattemelding erstatter dermed betegnelsene selvangivelse, omsetningsoppgave, særavgiftsoppgave osv. Videre foreslår departementet at de mer tekniske og detaljerte reglene om leveringsmåte, leveringsfrister, leveringssted mv. reguleres i forskrift, samt at direktoratet kan utforme meldinger som skal brukes ved levering av opplysningene.

1.15 Lovens kapittel 9 Fastsetting

Kapittel 9 Fastsetting inneholder regler om hvem som fastsetter skattegrunnlaget, og hvem som beregner skatten. Kapitlet inneholder blant annet også regler om skattepliktiges endring av egen fastsetting og reglene om offentliggjøring av skattemelding. I norsk skatterett opereres det hovedsakelig med tre ulike metoder for fastsetting; fastsetting ved vedtak, fast-

setting ved egenfastsetting og fastsetting ved trekk. Fastsettingsmodellene er i varierende grad lovbestemt. Departementet foreslår at de tre fastsettingsprinsippene videreføres i skatteforvaltningsloven, og at prinsippene kommer tydeligere fram i lovtekst.

Departementet foreslår nye regler for fastsetting av formues- og inntektsskatt. Etter gjeldende rett fastsettes formues- og inntektsskatt etter en ligningsprosess som resulterer i et vedtak om hvor mye skatt den skattepliktige skal betale. Ligningsprosessen er imidlertid betydelig endret siden vedtakelsen av ligningsloven i 1980, og etter departementets mening er det behov for å oppdatere regelverket om fastsetting av formues- og inntektsskatt.

Departementet foreslår derfor nye regler som utformes mer i tråd med hvordan ligningen i praksis foregår i dag. I korte trekk går forslaget ut på at levering av skattemelding – eller aksept av en forhåndsutfylt skattemelding uten endringer – anses som fastsetting av grunnlaget for skatten, og at myndighetene skal foreta skatteberegningen direkte på dette grunnlaget, med mindre de fatter vedtak om å endre skattegrunnlaget. Med skattegrunnlag menes her hva som skal regnes som skattepliktig formue og inntekt.

Skatteberegningen for formues- og inntektsskatt er mye mer kompleks enn beregningen av for eksempel merverdiavgift. Det foreslås derfor at myndighetene fortsatt skal beregne skatten. Etter fastsetting av skattegrunnlaget og etterfølgende beregning skal det som i dag foretas et skatteoppgjør.

Departementet foreslår at kildeskatt på utbytte til utenlandsk aksjonær fastsettes ved at det utdelende selskapet foretar skattetrekk til dekning av skatten. Trekkplikten innebærer at selskapet skal holde tilbake skatten ved utbetalingen av utbyttet, og deretter innberette og innbetale beløpet til skattemyndighetene. Selskapet skal også etter gjeldende regler holde tilbake skatt ved utbetalingen av utbyttet, men fastsettingen forenkles ved at det ikke lenger skal fattes noe vedtak om kildeskatt. Departementet foreslår videre å lovfeste at selskapet kan foreta trekk med lavere skattesats enn det som følger av skattevedtaket. Selskapet som deler ut utbytte, skal kunne holdes ansvarlig for manglende skattetrekk bare dersom det kan bebreides for ikke å ha gjennomført riktig trekk. Dette medfører en lempning av ansvaret for selskapene, som i dag har et objektivt ansvar for skatten.

For forvalterregistrerte aksjer foreslås det i stedet at forvalteren kan holdes ansvarlig for manglende innbetalt skatt dersom vedkommende har opptrådt på en slik måte at selskapet har trukket uriktig beløp. Dersom forvalteren ikke betaler skatten vedkommende blir ansvarlig for, kan tillatelsen til å trekke kildeskatt med lavere sats trekkes tilbake. Dette innebærer en skjerping av forvalternes ansvar.

Den utenlandske aksjonæren skal som i dag ha rett til å kreve refusjon av for mye fastsatt skatt, men ordningen får en tydeligere lovmessig forankring.

1.16 Lovens kapittel 10 Kontroll

Kapittel 10 Kontroll inneholder reglene om at skattepliktige og tredjeparter skal gi opplysninger etter krav fra skattemyndighetene. Opplysningene kan innhentes ved skriftlig henvendelse eller ved stedlig kontroll. Kontrollopplysninger skiller seg dermed fra opplysninger om egne og andres forhold som skal gis av eget tiltak etter reglene i lovens kapittel 7 og 8.

Ligningsloven kapittel 6 og merverdiavgiftsloven kapittel 16 ble endret ved lov 26. april 2013 nr. 16, og har nå tilnærmet likelydende bestemmelser om kontroll av skattepliktige og tredjeparter. Bestemmelsene gjelder blant annet kontrollopplysninger fra skattepliktige selv, tredjeparter, offentlige myndigheter og tilbydere av tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett eller kommunikasjonstjeneste og kontroll hos opplysningspliktige.

Etter departementets syn er de hensynene som gjør seg gjeldende på kontrollområdet, i stor grad like for de skatteartene som foreslås omfattet av skatteforvaltningsloven. Som følge av den pågående omorganiseringen av skatte- og avgiftsforvaltningen vil Skatteetaten framover få ansvar for fastsetting av alle skatteartene. Det vil da kunne være aktuelt å kontrollere flere skattearter ved en og samme kontroll, slik det gjøres i dag for formues- og inntektsskatt og merverdiavgift. For både myndighetene og de som kontrolleres, vil det da være en klar fordel med et felles regelsett. Forslaget til regler om kontroll i skatteforvaltningsloven kapittel 10 bygger derfor på reglene i ligningsloven kapittel 6 og merverdiavgiftsloven kapittel 16. I tillegg foreslås det særregler for kontroll av motorkjøretøyavgifter.

1.17 Lovens kapittel 11 Pålegg om bokføring, revisjon og oppbevaring

Kapittel 11 Pålegg om bokføring, revisjon og oppbevaring av regnskapsmateriale viderefører gjeldende regler om pålegg om bokføring og revisjon i ligningsloven, merverdiavgiftsloven, særavgiftsloven og motorkjøretøy- og båtavgiftsloven. Reglene utvides noe ved at de får anvendelse for alle skatteartene som omfattes av loven, og ved at pålegg om bokføring også skal kunne ilegges tredjeparter. Videre foreslås en bestemmelse om pålegg om oppbevaring av regnskapsmateriale som viderefører tilsvarende bestemmelser i ligningsloven og merverdiavgiftsloven. Departementet foreslår også en felles bestemmelse om klage over pålegg om bokføring, revisjon og oppbevaring av regnskapsmateriale.

1.18 Lovens kapittel 12 Endring uten klage

Kapittel 12 Endring uten klage regulerer skattemyndighetenes adgang til å endre skattefastsetninger mv. Reglene skal gjelde endring av ordinære fastsetninger, og skal også få tilsvarende anvendelse i saker hvor det ikke foreligger noen ordinær fastsetting. Reglene skal i tillegg gjelde for myndighetenes endring av et eget tidligere vedtak etter lovens kapittel 12.

Departementet foreslår at lovens kapittel 12 skal gjelde endring av enkeltvedtak, både vedtak om skattefastsetting og andre enkeltvedtak. Enkeltvedtak om skattefastsetting skiller seg fra skattemyndighetenes øvrige vedtak i den forstand at de er av direkte betydning for hvor mye skatt den enkelte er forpliktet til å betale. Departementet foreslår derfor å regulere adgangen til å endre skattefastsettingen og adgangen til å endre enkeltvedtak som ikke gjelder skattefastsetting, hver for seg.

Det er behov for å forenkle og samordne dagens regler om frister for endring av skattefastsetninger. De gjeldende reglene er etter departementets syn lite oversiktlige, og løsningene i de enkelte lovene har store innbyrdes forskjeller. Departementet foreslår at skattemyndighetene som hovedregel skal kunne ta opp en skattefastsetting til endring i fem år etter utløpet av skattleggingsperioden. Fristen er i samsvar med den nye fristen for oppbevaring av regnskap, og skal gjelde både ved endringer til fordel og til ulempe for den skattepliktige. Fristen skal være ti år dersom den skattepliktige kan ilegges skjerpet tilleggs-skatt eller straffes for brudd på straffelovens bestemmelser om skatte- og avgiftssvik. Innenfor fristene skal skattemyndighetene i utgangspunktet ha anledning til å endre skattefastsettingen så mange ganger som er nødvendig for at fastsettingen skal bli riktig, herunder også endre vedtak i endringssak. Det foreslås imidlertid en viktig begrensning i adgangen til å omgjøre et vedtak i endringssak til ugunst for den skattepliktige uten at det foreligger nye opplysninger. Saken må da tas opp innen fire måneder etter at det opprinnelige vedtaket ble truffet. Firemånedersfristen setter dermed en grense for hvor lenge skattemyndighetene kan ombestemme seg når det ikke foreligger nye faktiske opplysninger i saken.

I dag er den ordinære lengstefristen for å endre i saker hvor det ikke er gitt riktige og fullstendige opplysninger, ti år i saker som omfattes av ligningsloven og merverdiavgiftsloven. Forslaget innebærer at denne fristen forkortes fra ti til fem år.

Femårsfristen vil også erstatte treårsfristen i ligningsloven, som blant annet gjelder skattemyndighetenes anvendelse av skattelovgivningen når det faktiske grunnlaget for den tidligere avgjørelsen ikke var uriktig eller ufullstendig. I praksis innebærer dette en utvidet adgang til å omgjøre fastsettingen til fordel

for den skattepliktige, når det viser seg at myndighetene har anvendt skattelovgivningen feil.

Forslaget om en generell frist innebærer at ligningslovens toårsfrist vil utvides til en femårsfrist, uavhengig av hvilke opplysninger skattyter har gitt. Hvilke opplysninger den skattepliktige har gitt, vil likevel ha betydning ved vurderingen av om fastsettingen skal endres eller ikke. Skattemyndighetene har i dag, og skal fortsatt ha, en plikt til å vurdere om det er tilstrekkelig grunn til å ta opp en sak til endring. Den skattepliktiges forhold er ett av hensynene skattemyndighetene skal legge vekt på ved denne vurderingen.

Det foreslås enkelte unntak fra femårsfristen, blant annet ved at det ikke skal være noen frist for endring av fastsetninger til gunst for den skattepliktige, når det er klart at vanskelige livsforhold hos den skattepliktige har ført til uriktig fastsetting.

Departementet foreslår at skattemyndighetene skal fastsette det faktiske grunnlaget ved skjønn når det ikke foreligger noen ordinær fastsetting etter lovens kapittel 9, eller de opplysningene den skattepliktige har gitt, ikke gir et forsvarlig grunnlag å bygge fastsettingen på. Det faktiske grunnlaget for fastsettingen skal i slike tilfeller settes til det som framstår som riktig etter en vurdering av opplysningene i saken.

Departementet foreslår at enkeltvedtak som ikke gjelder skattefastsetting, skal kunne endres etter tilsvarende regler som etter forvaltningsloven § 35.

1.19 Lovens kapittel 13 Klage

Kapittel 13 Klage inneholder bestemmelser om klage over enkeltvedtak. Departementet foreslår at hovedregelen i skatteforvaltningsloven skal være at det er «den vedtaket retter seg mot» som skal kunne klage. I tillegg foreslås det at den som er «endelig ansvarlig for den skattepliktiges skatt» skal kunne klage over vedtak om skattefastsetting.

Klagefristen foreslås satt til seks uker. Bestemmelsene om hvilke krav som stilles til klagen, om saksforberedelse og klageinstansens myndighet mv. er utformet etter mønster av forvaltningsloven §§ 29 flg. og tilsvarende regler i ligningsloven.

Klagen skal etter lovens hovedregel avgjøres av det forvaltningsorganet som er nærmest overordnet det organet som har truffet det påklagede vedtaket. Nemndsordningen på skatteområdet foreslås videreført i skatteforvaltningsloven. Kapittel 13 inneholder derfor viktige særbestemmelser om hvilket organ som er klageinstans, saksforberedelse mv. som kommer til anvendelse i saker der klagen skal avgjøres av en nemnd. Fra 1. juli 2016 innføres det en ny klagenemndsordning på skatteområdet. Endringene innebærer at det opprettes en landsdekkende nemnd for

behandling av klager på vedtak om formues- og inntektsskatt mv. og merverdiavgift.

1.20 Lovens kapittel 14 Administrative reaksjoner og straff

Kapittel 14 Administrative reaksjoner og straff inneholder felles regler om tvangsmulkt, tilleggsskatt og overtredelsesgebyr. Tvangsmulkt kan ilegges i forkant for å skape et oppfylleelsespress, mens tilleggsskatt og overtredelsesgebyr ilegges i etterkant som en sanksjon mot et lovbrudd. Kapitlet inneholder også enkelte særskilte saksbehandlingsregler, bestemmelse om utsatt iverksetting og domstolenes prøvingsrett samt straffebestemmelser.

Departementet foreslår at skattemyndighetene skal kunne ilegge skattepliktig og tredjepart som ikke gir pliktige opplysninger etter kapittel 7 og 8, eller forespurte kontrollopplysninger etter kapittel 10, innen de fastsatte frister, en daglig løpende tvangsmulkt. Tvangsmulkt kan også ilegges når det er åpenbare feil ved de opplysningene som er gitt, og når den som har fått pålegg om bokføring, ikke retter seg etter pålegget. Etter forslaget kan samlet tvangsmulkt ikke overstige 50 ganger rettsgebyret ved manglende opplysninger og 1 million kroner ved manglende bokføring. Satser, utmåling mv. skal reguleres i forskrift.

Videre foreslår departementet bestemmelser om tilleggsskatt og skjerpet tilleggsskatt etter mønster av ligningslovens bestemmelser. Forslaget innebærer at skattemyndighetene skal ilegge tilleggsskatt når skattepliktig har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger eller unnlatt å gi pliktige opplysninger. Ordinær tilleggsskatt skal likevel ikke ilegges når skattepliktiges forhold kan anses unnskyldelig. Det betyr en videreføring av dagens objektive modell med unnskyldningsgrunner, som da får anvendelse på hele skatte- og avgiftsområdet. En slik ordning legger til rette for større grad av likebehandling av skattepliktige. Et krav til subjektiv skyld i form av uaktsomhet hos den skattepliktige er mer skjønnspreget og kan lettere føre til forskjellsbehandling. Det har dessuten vist seg at kravet om skyld, som i dag gjelder ved illeggelse av tilleggsavgift, i praksis har vært anvendt strengt. Etter departementets oppfatning vil den foreslåtte ordningen være enklere å praktisere enn en ordning med krav om subjektiv skyld. For skjerpet tilleggsskatt vil det være et krav om skyld ved at skattyteren må ha utvist forsett eller grov uaktsomhet.

I et system hvor tilleggsskatt i utgangspunktet ilegges på objektivt grunnlag, er utformingen av unnskyldningsgrunnene avgjørende for at regelverket skal framstå som rettferdig, rimelig og forutsigbart. Departementet mener at unnskyldningsgrunnene bør anvendes i større utstrekning enn i dag. Unntaksregelen i ligningsloven om unnskyldelige forhold er i dag formulert slik at tilleggsskatt ikke skal ilegges når

forholdet anses «unnskyldelig på grunn av sykdom, alderdom, uerfarenhet eller annen årsak». Departementet antar at eksemplifiseringen av hva slags forhold som skal være å anse som unnskyldelige, har begrenset anvendelsen av unntaksbestemmelsen. For å understreke at bestemmelsen skal anvendes i større utstrekning enn tidligere, foreslår departementet at tilleggsskatt ikke skal ilegges når den skattepliktiges forhold er å anse som «unnskyldelig», uavhengig av hva som gjør forholdet unnskyldelig.

Det foreslås at ordinær tilleggsskatt skal ilegges med 20 prosent av den skattemessige fordelten. På skatteområdet innebærer dette en reduksjon på ti prosentpoeng for ordinær tilleggsskatt, mens det på avgiftsområdet i hovedsak vil bli en videreføring av gjeldende sats. Videre foreslår departementet at det ved grov uaktsom eller forsettlig opplysningssvikt skal kunne ilegges skjerpet tilleggsskatt i tillegg til den ordinære tilleggsskatten. Skjerpet tilleggsskatt skal ilegges med 20 eller 40 prosent av den skattemessige fordelten. Skjerpet tilleggsskatt skal bare kunne ilegges der det er ilagt ordinær tilleggsskatt, slik at samlet sanksjon vil bli 40 eller 60 prosent tilleggsskatt. Ved illeggelse av skjerpet tilleggsskatt legger departementet til grunn at 20-prosentsatsen som hovedregel skal benyttes, slik at samlet sanksjon blir 40 prosent. 40-prosentsatsen (60 prosent samlet reaksjon) skal være forbeholdt de mest alvorlige sakene. Etter forslaget skal ilagt tvangsmulkt komme til fradrag ved beregning av tilleggsskatt for unnlatt levering av de samme opplysningene.

Forslaget om overtredelsesgebyr innebærer at skattemyndighetene kan ilegge tredjeparter som ikke oppfyller sine opplysningsplikter etter lovforslaget kapittel 7, et overtredelsesgebyr. Slikt gebyr skal ikke ilegges dersom tredjeparten er ilagt tvangsmulkt for samme opplysningssvikt. Tvangsmulkt vil dermed være hovedreaksjonen overfor tredjeparter som ikke gir pliktige opplysninger. Overtredelsesgebyr kan også ilegges den som ikke medvirker til kontroll, og den som ikke oppfyller sine plikter til å føre og oppbevare personalliste. Overtredelsesgebyr ved manglende medvirkning til kontroll skal utgjøre inntil 50 rettsgebyr. I andre tilfeller skal gebyret utgjøre ti rettsgebyr, men 20 rettsgebyr ved gjentakelse innen tolv måneder. Et tilleggsgebyr på inntil to rettsgebyr kan ilegges for hver person, selskap mv. som det ikke er levert opplysninger om, og for hver person som ikke er registrert i samsvar med bestemmelsene om føring av personalliste.

Departementet foreslår videre å lovfeste enkelte felles saksbehandlingsregler ved illeggelse av tilleggsskatt og overtredelsesgebyr. Dette gjelder bestemmelser om varsel og plikt for skattemyndighetene til å veilede om rekkevidden av taushetsrett. Formålet med en lovfesting er å tydeliggjøre rettssikker-

hetsgarantier som følger av EMK, og skape større forutsigbarhet for de skattepliktige. Departementet foreslår også en bestemmelse om utsatt iverksetting av vedtak om tilleggsskatt (ordinær og skjerpet) og overtredelsesgebyr. Forslaget innebærer at vedtak om tilleggsskatt og overtredelsesgebyr ikke skal iverksettes før klagefristen er utløpt eller klagen er avgjort. Når den som har mottatt vedtak om sanksjon akter å ta ut søksmål om gyldigheten av vedtaket, kan vedkommende anmode om utsatt iverksetting slik at sanksjonen ikke må betales før det foreligger rettskraftig avgjørelse.

Kapittel 14 inneholder også en bestemmelse om straff for tredjeparts opplysningssvikt og en straffebestemmelse for unnlatt medvirkning til kontroll.

1.21 Lovens kapittel 15 Søksmål mv.

Kapittel 15 Søksmål mv. inneholder særregler om søksmål i skattesaker. Forslaget omfatter regler om søksmålsadgang, partsstilling, søksmålsfrist, adgang til å stille vilkår for søksmål, fastsetting etter avsagt dom og avgjørelse i fordelingstvist.

Den største endringen som foreslås lovfestet, er at statens partsstilling ved søksmål til prøving av skattemyndighetenes avgjørelser etter skatteforvaltningsloven skal utøves av skattekontoret.

1.22 Konsekvenser av forslaget

Økonomiske og administrative konsekvenser

Et viktig hensyn bak forslaget til ny skatteforvaltningslov er å gjennomføre en vesentlig regelverksforenkling. Forvaltningsreglene for de enkelte skatteartene foreslås samlet i én lov og i størst mulig grad harmonisert og samordnet. Etter departementets oppfatning vil forslaget til ny lov øke tilgjengeligheten og brukervennligheten for skatteforvaltningsreglene. Dette vil blant annet føre til at det blir mindre behov for avklaringer av spesialregler på de enkelte områdene. Brukerne av loven vil derfor få færre bestemmelser å forholde seg til. Dette vil være ressursbesparende for de skattepliktige og deres hjelpere. Forslaget til ny lov vil også bedre de skattepliktiges rettsikkerhet.

Etter departementets oppfatning vil den nye loven også være enklere for myndighetene å forholde seg til. På sikt vil dette bidra til å gi administrative besparelser for skattemyndighetene. Forslaget til ny lov vil legge til rette for mer effektive forvaltningsprosesser på skatteområdet, blant annet som følge av at det er færre særregler som det skal tas hensyn til ved utforming av saksbehandlingsrutiner. Færre særregler for de enkelte skatteartene vil på sikt også kunne bidra til at det blir enklere å utvikle nye IT-systemer.

Enkelte av forslagene vil isolert sett bidra til noe økt ressursbruk hos skattemyndighetene. Blant annet vil forslaget om ny fastsettingsmodell for formues- og inntektsskatt føre til at skattemyndighetene må begrunne alle endringer av skattepliktiges påstander i skattemeldinger. Den økte ressursbruken i disse sakene vil samtidig styrke skattepliktiges rettssikkerhet og kunne føre til at det blir færre klagesaker. På den annen side vil forslaget om en mer effektiv reaksjon når skattepliktige eller andre ikke oppfyller sin opplysningsplikt, bidra til at skattemyndighetene i større grad får riktige og fullstendige opplysninger til rett tid. Dette vil bidra til å forenkle skattemyndighetenes arbeid.

Forslaget om tvangsmulkt, skattyters muligheter for å levere endringsmeldinger inntil tre år og konsekvenser for renteberegningen vil medføre behov for systemutvikling. Kostnadene til dette er foreløpig anslått til om lag 30 mill. kroner i utviklingskostnader og om lag tre millioner kroner årlig til drift. I forbindelse med ikrafttredelse av loven vil det være nødvendig å bruke ressurser til opplæring hos skattemyndighetene. Det vil også kunne være behov for å endre standardbrev, veiledninger, informasjonsmaterieell mv.

På denne bakgrunn legger departementet til grunn at forslaget samlet sett vil innebære kostnader for å implementere endringer i systemene for saksbehandling, men vil ikke ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for skattemyndighetene på kort sikt. Regelverksforenklingen legger imidlertid til rette for mer effektiv ressursbruk over tid.

Personvernmessige konsekvenser

Fordi forslaget til skatteforvaltningsloven i hovedsak harmoniserer og samordner gjeldende regelverk, innebærer forslaget i liten grad endringer i allerede eksisterende behandling av personopplysninger. Departementet legger derfor til grunn at forslaget ikke har vesentlige personvernmessige konsekvenser.

1.23 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Departementet foreslår at loven skal tre i kraft fra den tid Kongen bestemmer. I utgangspunktet vil loven gjelde for alle saker som skattemyndighetene behandler etter dette tidspunktet. På enkelte områder er det likevel behov for overgangsregler. Departementet foreslår overgangsregler for bestemmelsen om frister for endring uten klage i lovforslaget § 12-6 og bestemmelsene om tilleggsskatt og overtredelsesgebyr i §§ 14-3 til 14-7. Videre foreslås en generell hjemmel for departementet til å gi forskrift om overgangsbestemmelser, dersom det oppstår behov for dette på et senere tidspunkt.

Det foreslås at reglene om frister for endring uten klage som hovedregel skal få virkning for alle saker som skattemyndighetene tar opp til endring etter tidspunktet for lovens ikrafttredelse. Unntak skal likevel gjelde for endring av fastsettinger som er gjennomført etter ligningsloven for inntektsårene 2012 til 2014. Selv om det er adgang til å endre etter de nye fristreglene, skal fastsettingene ikke kunne endres til ugunst for den skattepliktige dersom det ikke ville ha vært adgang til å endre fastsettingen etter fristreglene i ligningsloven.

Videre foreslås det at reglene i lovforslaget §§ 14-3 til 14-7 får virkning for saker som tas opp ved varsel om tilleggsskatt og overtredelsesgebyr etter tidspunktet for lovens ikrafttredelse. For saker som tas opp før tidspunktet for lovens ikrafttredelse, gjelder de tidligere reglene. Det samme gjelder for saker som tas opp etter dette tidspunktet, men der overtredelsen er begått før lovens ikrafttredelse, og samlet tilleggsskatt eller overtredelsesgebyr hadde blitt høyere etter de nye reglene.

Departementet viser til forslag til §§ 16-1 og 16-2.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lisbeth Berg-Hansen, Tore Hagebakken, Irene Johansen, Marianne Marthinsen, Torstein Tvedt Solberg og Truls Wickholm, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Svein Flåtten, Sigurd Hille, Heidi Nordby Lunde og Siri A. Meling, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi, Roy Steffensen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, lederen Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Venstre, Terje Breivik, og fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, viser til forslaget til ny skatteforvaltningslov i Prop. 38 L (2015–2016) der hovedformålet er å øke forvaltningsreglenes tilgjengelighet for brukerne gjennom et helhetlig, systematisk og oversiktlig regelverk.

Komiteen viser til at Sverige innførte en felles skatteforvaltningslov for skatter og avgifter 1. januar 2012, fordi man i lengre tid merket seg flere problemer knyttet til forvaltningsregler spredt utover et stort antall lover. Komiteen merker seg at det i Norge ikke har vært noen større gjennomgang av skatteforvaltningsreglene siden 1980.

Komiteen viser til at skatteforvaltningsloven vil erstatte ligningsloven, og at den i tillegg vil erstatte en rekke skatteforvaltningsregler i annet regelverk, blant annet i merverdiavgiftsloven, særavgifts-

loven, motorkjøretøy- og båtavgiftsloven, Svalbard-skatteloven og artistskatteloven. Komiteen vil videre påpeke at den i hovedsak også vil erstatte forvaltningsloven der den gjelder på skatteområdet. Et samordnet og enhetlig regelverk vil gjøre at man slipper å gjøre seg kjent med forskjellige forvaltningsregler fra område til område.

Komiteen registrerer at en uttømmende skatteforvaltningslov også legger til rette for å samle forskriftsbestemmelsene i en samleforskrift, som betyr at mer enn 60 forskrifter kan oppheves og bidra til en oversiktlig regelstruktur og en vesentlig forenkling. Komiteen er enig i at det bør utformes en samleforskrift til loven, for slik ytterligere å skape et mer oversiktlig skatteforvaltningsregelverk.

Komiteen viser til at forslaget til ny skatteforvaltningslov var på høring fra 21. november 2014 til 2. mars 2015, og at de aller fleste av høringsinstansene som har uttalt seg generelt, støtter forslaget om at forvaltningsreglene på skatte- og avgiftsområdet samles i en uttømmende skatteforvaltningslov. Komiteen viser til at skatteforvaltningsloven er inndelt i 16 kapitler, og utformet kronologisk etter en tenkt tidsakse som en skattesak følger, og at lovspråket er både enkelt og teknologinøytralt. Komiteen viser til at det i begrenset grad legges opp til innholdsmessige endringer, utover det som er nødvendig for å harmonisere og samordne.

Komiteen har merket seg at skatteforvaltningsloven blant annet inneholder endringer knyttet til taushetsplikt, habilitet, alminnelige saksbehandlingsregler, klage, søksmål og reaksjoner og straff m.m. Komiteen er fornøyd med at det ved utarbeidelse av regelverket er lagt vekt på løsninger som styrker de skattepliktiges rettssikkerhet.

Komiteen vil særlig trekke frem at loven innebærer at skattemyndighetene ikke kan kreve inn tilleggsatt før klagefristen er utløpt/klagen er avgjort eller (etter anmodning) før et eventuelt søksmål er avsluttet, og at tilleggsatt ikke skal ilegges hvis skattyter kan unnskyldes for ikke å ha gitt riktige og fullstendige opplysninger. Komiteen vil videre vise til at det foreslås en viktig begrensning i adgangen til å omgjøre et vedtak i endringssak til ugunst for den skattepliktige uten at det foreligger nye opplysninger, der saken etter den nye loven må tas opp innen fire måneder etter at det opprinnelige vedtaket ble truffet.

Komiteen viser til at loven innebærer at det skal være en felles frist på fem år for endring av fastsetting av skatten, og at dette er den samme fristen som oppbevaring av regnskap. Komiteen viser til at man tidligere har hatt ulike frister, og at den ordinære lengstefristen i dag for å endre i saker hvor det ikke er gitt riktige og fullstendige opplysninger er ti år i saker som omfattes av ligningsloven og merver-

diavgiftsloven. Komiteen viser til at det etter dagens regler ikke er adgang til å ta opp en sak senere enn to år i tilfeller der skattyter har gitt riktige og fullstendige opplysninger. Komiteen mener i den forbindelse at det er en forutsetning at jo lengre tid det går, desto høyere bør terskelen være for å ta opp forhold.

Komiteen viser til sine merknader og slutter seg til forslaget til ny skatteforvaltningslov i Prop. 38 L (2015–2016) kun med unntak av forslag til § 8-14 første ledd.

Komiteen viser til at ligningsloven § 4-5 nr. 5 i dag bestemmer at årsoppgjøret og vedlegg til selvangivelsen skal være underskrevet av revisor for skattepliktige som har plikt til å ha revisor. I proposisjonen foreslås at regler om leveringsmåte, signatur mv. skal reguleres i forskrift, jf. skatteforvaltningsloven § 8-14. Forslaget til skatteforvaltningsloven har ikke regler om revisors underskrift, og gir heller ikke hjemmel for forskriftsregulering av revisorbekreftelser. Komiteen ser ikke grunn til å endre ordningen med revisorbekreftelser. Systematikken i forslaget til skatteforvaltningslov tilsier at reglene om revisors underskrift bør videreføres på forskriftsnivå. Komiteen foreslår derfor å utvide forskriftshjemmelen i skatteforvaltningsloven § 8-14.

Komiteen fremmer på dette grunnlag følgende forslag:

«§ 8-14 første ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om skattleggingsperioder, leveringsmåte for opplysninger etter dette kapitlet, signatur, leveringsfrist og leveringssted, bekreftelse av opplysninger fra revisor, samt om fritak fra å levere melding etter dette kapitlet.»

Komiteen viser til at lov om skatteforvaltning blant annet handler om forenkling og styrket rettssikkerhet for skattytere, og ber i den forbindelse om at brev som sendes skattytere i størst mulig grad er i tråd med intensjonen til arbeidet med klart språk i staten om at brev til innbyggere gjøres enklere, mer ubyråkratisk og imøtekommende.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet, viser til at kommunene i lovforslaget ikke er gitt formell innsynsrett og klageadgang ved fastsettelse av eiendomsskattegrunnlaget for kraftanlegg. Det bemerkes at dette utgjør en forskjellsbehandling av kraftanlegg i forhold til alle andre eiendomstyper. På generelt grunnlag mener flertallet det er ønskelig at lovligheten og gyldigheten av en underordnet instans' vedtak blir prøvd av overordnede forvaltningsorganer før saken går til domstolene. En rettsak er gjerne kostbar både for myndighetene og motparten; og det er ut

fra en samfunnsøkonomisk vurdering ønskelig å unngå unødvendig rettsbehandling. Innføring av klageadgang vil redusere behovet for fordyrende rettssaker og motvirke at uriktige avgjørelser blir stående på grunn av at påklagingsmulighetene er for kostbare. Flertallet bemerker ellers at det erfaringsmessig er behov for bedre kontroll med takseringen av kraftanlegg, og at innsynsrett for kommunene vil være et viktig tiltak for å sikre mer korrekte skattegrunnlag.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om innsynsrett og klageadgang for kommunene ved fastsettelse av eiendoms-skattegrunnlaget for kraftanlegg.»

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slike

vedtak:

A

Vedtak til lov

om skatteforvaltning (skatteforvaltningsloven)

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1-1 Lovens virkeområde

Loven gjelder for fastsetting av

- a) skatt på formue og inntekt, tonnasjeskatt, naturressursskatt og grunnrenteskatt etter skatteloven og trygdeavgift etter folketrygdloven kapittel 23 (formues- og inntektsskatt)
- b) skatt på formue og inntekt etter Svalbardskatteloven (svalbardskatt)
- c) skatt på inntekt etter Jan Mayen-skatteloven (Jan Mayen-skatt)
- d) skatt på inntekt etter artistskatteloven (artistskatt)
- e) skatt på formue og inntekt etter petroleumsskatteloven (petroleumsskatt)
- f) merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven (merverdiavgift)
- g) arbeidsgiveravgift etter folketrygdloven kapittel 23 (arbeidsgiveravgift)
- h) særavgifter etter særavgiftsloven (særavgifter)
- i) avgifter etter motorkjøretøy- og båtavgiftsloven (motorkjøretøyavgifter)
- j) kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. etter merverdiavgiftskompensasjonsloven (merverdiavgiftskompensasjon).

§ 1-2 Definisjoner

I denne loven menes med

- a) skatt: skatter, avgifter og merverdiavgiftskompensasjon som nevnt i § 1-1
- b) skattepliktig: fysisk eller juridisk person som skal svare eller få kompensert skatt
- c) skattemyndigheter: myndigheter som nevnt i kapittel 2
- d) enkeltvedtak: avgjørelse som treffes av skattemyndighetene i medhold av denne loven og som er bestemmende for rettigheter eller plikter til en bestemt skattepliktig, tredjepart eller trekkpliktig.

§ 1-3 Forholdet til forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder ikke for behandling av saker etter denne loven, med følgende unntak:

- a) Forvaltningsloven § 15 a om elektronisk kommunikasjon og forskrifter gitt i medhold av bestemmelsen gjelder for behandlingen av saker etter denne loven. Departementet kan gi forskrift som angitt i forvaltningsloven § 15 a tredje ledd for behandlingen av saker etter loven her.
- b) Forvaltningsloven kapittel VII om forskrifter gjelder for behandlingen av saker etter denne loven.

Kapittel 2 Skattemyndigheter

§ 2-1 Formues- og inntektsskatt, Jan Mayen-skatt, artistskatt, arbeidsgiveravgift og merverdiavgift

Skattekontoret, Skattedirektoratet, Skatteklagenemnda og sekretariatet for Skatteklagenemnda er myndigheter for formues- og inntektsskatt, Jan Mayen-skatt, artistskatt, arbeidsgiveravgift og merverdiavgift.

§ 2-2 Petroleumsskatt

Oljeskattekontoret og Klagenemnda for petroleumsskatt er myndigheter for skattepliktige som driver utvinning, behandling og rørledningstransport av petroleum i område som nevnt i petroleumsskatteloven § 1, jf. petroleumsskatteloven § 6.

§ 2-3 Svalbardskatt

Skattekontoret, Skattedirektoratet og Skatteklagenemnda for Svalbard er myndigheter for svalbardskatt.

§ 2-4 Merverdiavgiftskompensasjon

Skattekontoret og Skattedirektoratet er myndigheter for merverdiavgiftskompensasjon.

§ 2-5 Særavgifter

Skattekontoret og Skattedirektoratet er myndigheter for særavgifter.

§ 2-6 Motorkjøretøyavgifter

Skattekontoret og Skattedirektoratet er myndigheter for motorkjøretøyavgifter.

§ 2-7 Skattemyndighet i første instans

Skattekontoret og Oljeskattekontoret er skattemyndigheter i første instans.

§ 2-8 Oppnevning av nemndsmedlemmer, sammensetning av nemndene og organisering av nemndenes arbeid

(1) Departementet oppnevner medlemmer av Skatteklagenemnda og Klagenemnda for petroleumsskatt.

(2) Longyearbyen lokalstyre oppnevner medlemmer av Skatteklagenemnda for Svalbard.

(3) Departementet kan gi forskrift om oppnevning av nemndsmedlemmer, sammensetning av nemndene og organisering av nemndenes arbeid.

§ 2-9 Nemndenes uavhengige stilling

(1) Departementet, Skattedirektoratet, skattekontoret og Oljeskattekontoret kan verken generelt eller i enkeltsaker instruere Skatteklagenemnda, Skatteklagenemnda for Svalbard og Klagenemnda for petroleumsskatt.

(2) Departementet, Skattedirektoratet, skattekontoret og Oljeskattekontoret kan ikke endre vedtak fra Skatteklagenemnda, Skatteklagenemnda for Svalbard og Klagenemnda for petroleumsskatt. Første punktum gjelder ikke endringer i skattefastsettingen etter § 12-1 tredje ledd.

(3) Departementet, Skattedirektoratet og skattekontoret kan verken generelt eller i enkeltsaker instruere sekretariatet for Skatteklagenemnda.

§ 2-10 Utelukkingsgrunner

Utelukket fra å gjøre tjeneste som medlem av nemnd som nevnt i §§ 2-1 til 2-3 er

- a) Riksadvokaten, statsadvokater, politiembetsmenn, politiadvokater og politifullmektiger
- b) ansatte i Finansdepartementet, tjenestemenn i Skattedirektoratet, ved skattekontorene og i sekretariatet for Skatteklagenemnda
- c) enhver som i løpet av de ti siste årene er straffet for overtredelse av denne loven, ligningsloven, merverdiavgiftsloven, skattebetalingsloven, straffeloven §§ 378, 379 og 406, regnskapsloven eller bokføringsloven
- d) enhver som i løpet av de ti siste årene er ilagt skjerpet tilleggs-skatt etter § 14-6.

§ 2-11 Samtidige verv

Ingen kan samtidig være medlem av, eller vara-medlem til, flere enn én nemnd som nevnt i §§ 2-1 til 2-3.

§ 2-12 Engasjert hjelp

Skattemyndighetene kan engasjere sakkyndig bistand til saksforberedelse på alle trinn. Engasjert sakkyndig kan gis adgang til å møte i nemnd. Den sakkyndige kan også gis fullmakt til å treffe avgjørelser etter kapittel 10.

§ 2-13 Myndighet til andre organer

Departementet kan gi forskrift om at andre organer enn de som er nevnt i dette kapitlet, kan utøve myndighet etter denne loven.

Kapittel 3 Taushetsplikt

§ 3-1 Hovedregelen om taushetsplikt

(1) Enhver som har eller har hatt verv, stilling eller oppdrag knyttet til skattemyndighetene, skal hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til det vedkommende i sitt arbeid har fått vite om noens formues- eller inntektsforhold eller andre økonomiske, bedriftsmessige eller personlige forhold. Den som tiltrer verv, stilling eller oppdrag, skal gi skriftlig erklæring om at vedkommende kjenner og vil overholde taushetsplikten.

(2) Taushetsplikten omfatter ikke

- a) innholdet i skattelister som etter § 9-7 skal legges ut til alminnelig ettersyn, eller senere endringer i disse
- b) opplysninger om at en næringsdrivende er eller ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, etter forenklet registreringsordning for merverdiavgift eller i medhold av særavgiftsloven.

§ 3-2 Forholdet til retten til innsyn i saksdokumenter

Taushetsplikten etter § 3-1 er ikke til hinder for at opplysningene i en sak gjøres kjent etter § 5-4.

§ 3-3 Utlevering av opplysninger til offentlige myndigheter mv.

Taushetsplikten etter § 3-1 er ikke til hinder for at opplysninger gis

- a) til offentlig myndighet som kan ha bruk for dem i sitt arbeid med skatt, toll, avgifter, trygder, tilskudd eller bidrag av offentlige midler
- b) til offentlig myndighet for bruk i forbindelse med håndheving av lovgivningen om arbeidsmiljø, obligatorisk tjenstepensjon, inn- og utførsel av varer, regnskapsplikt og regnskapsførere, revisjonsvesen, lotteri, aksjeselskaper eller stiftelser, og til offentlig myndighet som reviderer offentlig

virksomhet, samt til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet til bruk for tilsynsformål

- c) til offentlig myndighet for bruk til statistikkformål
- d) til offentlig myndighet når det er nødvendig for å innhente ytterligere opplysninger
- e) til offentlig oppnevnt granskningskommisjon
- f) til politi, påtalemyndighet eller skattemyndighet til bruk i straffesak. Gjelder straffesaken overtredelse av bestemmelser utenfor myndighetenes forvaltningsområde, kan opplysninger bare gis når det foreligger rimelig grunn til mistanke om overtredelse som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder. Opplysninger om brutto- og nettoinntekt, bruttoformue og gjeld kan gis til bruk under utmåling av straff eller erstatning i straffesaken.
- g) til Økokrim etter anmodning grunnet i en melding om en mistenkelig transaksjon gitt i medhold av hvitvaskingsloven
- h) til andre ifølge lovbestemmelser som fastsetter eller klart forutsetter at taushetsplikten ikke skal være til hinder for å gi opplysningene
- i) til namsmyndighetene i saker om utlegg eller arrest
- j) i forbindelse med utveksling av informasjon (samordning) som forutsatt i oppgaveregisterloven
- k) til lensmann, namsfogd, politistasjon med sivile rettspleieoppgaver og tingrett til bruk i skiftesak, når en innsynsbejring gjelder fastsetting av skatt for avdøde, og det ikke foreligger formell beslutning om skifteform. Det samme gjelder for avdødes ektefelle og arving som definert i skifteloven § 124 første og annet ledd, når vedkommende kan vise til saklig behov for innsyn. Når skifteform er valgt, er det den eller de som representerer boet som har rett til innsyn.

§ 3-4 *Utlevering av opplysninger til finansinstitusjoner mv.*

Taushetsplikten etter § 3-1 er ikke til hinder for at opplysninger om fødselsnummer og d-nummer for personlig skattepliktig eller organisasjonsnummer for upersonlig skattepliktig, navn, adresse, skatteklasser, fastsatt nettoformue og nettoinntekt, skatter og avgifter kan gis til finansinstitusjoner (jf. finansieringsvirksomhetsloven), forsikringsvirksomhet (jf. forsikringsvirksomhetsloven) og kredittopplysningsvirksomhet. Med kredittopplysningsvirksomhet menes virksomhet som består i å gi meddelelse som belyser kredittverdighet og økonomisk vederheftighet. Disse virksomhetenes bruk av opplysningene skal følge reglene i personopplysningsloven.

§ 3-5 *Utlevering av opplysninger om petroleumsvirksomhet*

(1) Opplysninger som skattemyndighetene får om selskaper eller personer som er skattepliktige etter petroleumsskatteloven, kan uten hinder av taushetsplikt gjøres tilgjengelig for annen offentlig myndighet i den utstrekning dette er nødvendig for arbeid med å anslå framtidige skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten på den norske kontinentalsokkelen i forbindelse med utarbeidelse av meldinger og proposisjoner til Stortinget.

(2) Opplysninger som skattemyndighetene får i henhold til § 8-10, kan gis til Olje- og energidepartementet uten hinder av taushetsplikten.

§ 3-6 *Utlevering av opplysninger til bruk i arbeid med pensjon*

(1) Taushetsplikten etter § 3-1 er ikke til hinder for at fellesorganet etter AFP-tilskottsloven § 18 gis tilgang til opplysninger om brutto arbeidsinntekt for arbeidstakere som er omfattet av en avtale om avtalefestet pensjon.

(2) Taushetsplikten etter § 3-1 er ikke til hinder for at pensjonsinnretning som har offentlig tjenestepensjon, gis tilgang til opplysninger om brutto arbeidsinntekt for personer som mottar uførepensjon fra innretningen.

§ 3-7 *Begrensninger i taushetsplikten når det ikke er behov for beskyttelse*

Taushetsplikten etter § 3-1 er ikke til hinder for at

- a) opplysninger gjøres kjent i den utstrekning de som har krav på taushet samtykker
- b) opplysninger brukes når behovet for beskyttelse må anses varetatt ved at de gis i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates på annen måte
- c) opplysninger brukes når de er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder.

§ 3-8 *Opplysninger til bruk for forskning*

Skattedirektoratet kan uten hinder av taushetsplikt etter § 3-1 godkjenne at opplysninger gis til forskningsformål i samsvar med forvaltningsloven § 13 d.

§ 3-9 *Overført taushetsplikt*

Hvis opplysninger gis i tilfeller som nevnt i §§ 3-2, 3-3, 3-5, 3-6 eller 3-8, til noen som ikke selv har taushetsplikt etter annen lov, eller til Finansdepartementet, gjelder taushetsplikten etter § 3-1 tilsvarende for den som får opplysningene. Den som gir opplysningene, skal samtidig gjøre oppmerksom på dette. Opplysningene kan likevel brukes til det formålet som begrunnet at de ble gitt.

Kapittel 4 Habilitet

§ 4-1 Habilitet

(1) Inhabil til å delta i tilrettelegging av grunnlaget for en avgjørelse og ved avgjørelse av en sak er en tjenestemann og enhver annen som utfører tjeneste eller arbeid for skattemyndighetene når

- a) saken gjelder vedkommende selv eller noen som vedkommende er i slekt eller svogerskap med i opp- eller nedstigende linje, eller i sidelinjen til og med søskenbarn
- b) saken gjelder noen som vedkommende er eller har vært gift, forlovet eller samboer med, eller saken gjelder barn til noen som vedkommende er gift, forlovet eller samboer med
- c) saken gjelder vedkommendes fosterfar, fostermor eller fosterbarn
- d) saken gjelder noen som vedkommende er eller har vært verge eller fullmektig for
- e) saken gjelder selskap, sammenslutning, innretning, forretningsforetak eller bo der vedkommende selv eller noen som nevnt i bokstav a til d, har en ikke uvesentlig økonomisk interesse, eller der vedkommende selv, ektefelle eller samboer er medlem av styre, representantskap eller bedriftsforsamling
- f) saken gjelder vedkommendes klient, arbeidsgiver, noen som er vedkommendes direkte underordnede eller overordnede i arbeidsforhold utenfor skatteforvaltningen, noen som er ansatt i vedkommendes egen tjeneste, eller noen som vedkommende står i direkte konkurranseforhold til
- g) en direkte overordnet tjenestemann er inhabil i saken
- h) vedkommende har deltatt i tidligere avgjørelse i saken som medlem av nemnd eller
- i) andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til vedkommendes upartiskhet.

(2) Første ledd bokstav g er ikke til hinder for at tjenestemenn hos skattemyndighetene forbereder saken.

(3) Første ledd gjelder ikke dersom det er åpenbart at tilknytningen til saken eller dem den angår, ikke vil kunne påvirke vedkommendes standpunkt, og verken offentlige eller private interesser tilsier at vedkommende viker sete.

§ 4-2 Avgjørelse av habilitetsspørsmålet

(1) Tjenestemannen mv. avgjør habilitetsspørsmålet selv. Vedkommende skal forelegge spørsmålet for sin nærmeste overordnede til avgjørelse dersom den saken angår krever det, og det kan gjøres uten vesentlig tidsspille, eller hvis tjenestemannen selv finner grunn til det.

(2) Nemnder avgjør selv om et medlem er inhabil, men medlemmet deltar ikke i avgjørelsen. Er det spørsmål om inhabilitet for flere medlemmer i samme sak, deltar ingen av dem i avgjørelsen av habilitetsspørsmålene. Fører det til at organet ikke kan treffe vedtak, skal likevel alle medlemmer delta i avgjørelsen av habilitetsspørsmål. Et medlem skal si ifra i god tid om forhold som gjør eller kan gjøre vedkommende inhabil. Før spørsmålet avgjøres, bør vararepresentant eller annen stedfortreder innkalles og delta ved avgjørelsen dersom det kan gjøres uten vesentlig tidsspille eller kostnad.

§ 4-3 Foreløpig avgjørelse

Selv om en tjenestemann er inhabil, kan vedkommende behandle eller treffe foreløpig avgjørelse i en sak dersom utsetting ikke kan skje uten vesentlig ulempe eller skadevirkning.

§ 4-4 Stedfortreder

Når en tjenestemann er inhabil, skal det om nødvendig oppnevnes eller velges en stedfortreder for vedkommende. Dersom det er forbundet med særlig ulempe å få oppnevnt en stedfortreder, kan departementet for det enkelte tilfelle beslutte at saken skal overføres til sideordnet eller overordnet skattemyndighet.

Kapittel 5 Almennelige saksbehandlingsregler

§ 5-1 Veiledningsplikt

(1) Skattemyndighetene skal på forespørsel gi veiledning om utfylling av meldinger mv. Når arbeidssituasjonen tillater det, skal skattemyndighetene gi veiledning om lover, forskrifter og vanlig praksis som har betydning for de rettigheter og plikter vedkommende har, og om mulig peke på forhold som særlig kan ha betydning.

(2) Den som ønsker det, skal, når ikke særlige grunner taler mot det, gis anledning til å samtale om sin skatteplikt eller sin plikt til å gi opplysninger med en tilsatt hos skattemyndighetene. Gir skattepliktig ved slike samtaler nye opplysninger av betydning for saken, skal opplysningene så vidt mulig nedtegnes.

(3) Dersom noen henvender seg til et annet organ enn det som skal behandle saken, skal organet som mottar henvendelsen, om mulig vise vedkommende til rett organ eller av eget initiativ videresende henvendelsen til rett organ. Avsenderen skal orienteres dersom henvendelsen videresendes.

(4) Inneholder en henvendelse feil, misforståelser, unøyaktigheter eller andre mangler som avsenderen bør rette, skal skattemyndighetene om nødvendig gi beskjed om dette. Skattemyndighetene bør samtidig gi frist til å rette opp mangelen og eventuelt gi veiledning om hvordan dette kan gjøres.

§ 5-2 Saksbehandlingstid, foreløpig svar

(1) Skattemyndighetene skal forberede og avgjøre saken uten grunnnet opphold.

(2) Dersom det må ventes at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares, skal organet som mottok henvendelsen, snarest mulig gi et foreløpig svar. I svaret skal det gjøres rede for grunnen til at henvendelsen ikke kan behandles tidligere, og så vidt mulig angi når svar kan ventes. Foreløpig svar kan unnlates dersom det må anses som åpenbart unødvendig.

§ 5-3 Fullmektig

(1) Enhver som har rettigheter eller plikter overfor skattemyndighetene, har rett til å la seg bistå eller representere av fullmektig på alle trinn av saksbehandlingen.

(2) Fullmektig skal legge fram fullmakt når skattemyndighetene ber om det.

(3) Meldinger og henvendelser fra skattemyndighetene skal rettes til fullmektigen når forholdet klart dekkes av fullmakten. Når hensynet til fullmaktsgiveren tilsier det, kan meldinger og henvendelser rettes til denne direkte. Fullmektigen skal gjøres kjent med slike henvendelser når det kan ha betydning for vedkommende.

(4) Tredje ledd er ikke til hinder for at skattemeldinger, skattetrekksmeldinger, meldinger om skatteoppgjør og lignende masseutsendelser sendes direkte til en skattepliktig som har fullmektig.

§ 5-4 Partsinnsyn i saksdokumenter

(1) Enhver har rett til å gjøre seg kjent med saksdokumenter i sin egen sak.

(2) Skattemyndighetene kan likevel holde tilbake dokument

- a) som er utarbeidet for saksforberedelsen av organet selv, over-, under- eller sideordnet organ eller av oppnevnt eller engasjert rådgiver eller sakkynning eller
- b) når hensynet til skattemyndighetenes kontrollarbeid tilsier det.

(3) Selv om et dokument eller deler av det er unntatt etter annet ledd bokstav a, har vedkommende rett til å gjøre seg kjent med de deler av det som inneholder faktiske opplysninger eller sammendrag eller annen bearbeidelse av faktum. Dette gjelder likevel ikke faktiske opplysninger uten betydning for avgjørelsen og heller ikke når opplysningene eller bearbeidelsen finnes i et annet dokument som den som ber om innsyn, har tilgang til.

(4) Når det er adgang til å gjøre unntak fra innsyn, skal skattemyndighetene likevel vurdere å gi helt eller delvis innsyn. Innsyn bør gis dersom hensynet til den som ber om innsyn, veier tyngre enn behovet for unntak.

(5) Den som ber om innsyn, har ikke krav på å gjøre seg kjent med opplysninger som angår andres tekniske innretninger, produksjonsmetoder, forretningsmessige analyser og beregninger og forretningshemmeligheter ellers, når opplysningene er av en slik art at andre kan utnytte dem i sin egen næringsvirksomhet.

(6) Skattemyndighetene bestemmer ut fra hensynet til en forsvarlig saksbehandling hvordan dokumentet eller deler av dokumentet skal gjøres kjent for den som ber om innsyn. På anmodning skal det gis kopi av dokument. Har vedkommende krav på innsyn i deler av et dokument, kan opplysningene gis ved utdrag.

(7) Blir krav om å få gjøre seg kjent med et bestemt dokument eller en bestemt opplysning avslått, skal det opplyses om hvilken bestemmelse avslaget er hjemlet i. Avslaget skal opplyse om retten til å klage etter åttende ledd og klagefristen.

(8) Avslag på krav om innsyn kan påklages i samsvar med reglene i kapittel 13. Klagefristen er likevel tre uker.

§ 5-5 Fristberegning mv.

(1) Når ikke annet er bestemt, begynner frister etter denne loven eller forskrift i medhold av loven å løpe fra det tidspunktet meldingen er kommet fram.

(2) Fristen regnes i overensstemmelse med domstoloven §§ 148 og 149.

(3) Departementet kan gi forskrift om fristavbrudd og angivelse av fristutløpsdato.

§ 5-6 Forhåndsvarsling

(1) Før enkeltvedtak treffes, skal den vedtaket retter seg mot varsles med en passende frist for å uttale seg om saken. Den som har klagerett etter § 13-2, skal varsles om vedtak som nevnt i denne bestemmelsen.

(2) Forhåndsvarselet skal gjøre rede for hva saken gjelder og ellers inneholde det som anses påkrevd for at den vedtaket retter seg mot, på forsvarlig måte kan ivareta sine interesser.

(3) Forhåndsvarsling kan unnlates dersom

- a) varsling vil medføre fare for at vedtaket ikke kan gjennomføres
- b) den vedtaket retter seg mot, ikke har kjent adresse, og ettersporing vil kreve mer tid eller arbeid enn rimelig sett hen til vedkommendes interesser og til betydningen av varselet eller
- c) den vedtaket retter seg mot, allerede ved søknad, klage eller på annen måte har fått kjennskap til at vedtak skal treffes og har hatt rimelig foranledning og tid til å uttale seg, eller varsel av andre grunner må anses åpenbart unødvendig.

(4) Forhåndsvarsling skal unnlates ved vedtak som nevnt i § 9-2 tredje ledd.

(5) Er enkeltvedtak truffet uten at det er gitt pliktig varsel, kan den vedtaket retter seg mot, ved klage bringe vedtaket inn for samme myndighet til ny behandling.

(6) Er forhåndsvarsel sendt og det er klart at vedtak likevel ikke vil bli truffet, skal den som har motatt varsel informeres om sakens utfall.

§ 5-7 *Begrunnelse*

(1) Enkeltvedtak skal begrunnes. Dette gjelder likevel ikke vedtak som nevnt i § 9-2 tredje ledd.

(2) Begrunnelsens omfang og innhold skal tilpasses vedtakets art og viktighet. I begrunnelsen skal det vises til de regler og de faktiske forhold vedtaket bygger på, med mindre dette må anses unødvendig. Er de faktiske forholdene beskrevet av den skattepliktige eller tredjeparten selv eller i et dokument som er gjort kjent for vedkommende, er en henvisning til den tidligere framstillingen tilstrekkelig. Er vedtaket i samsvar med forhåndsvarsel fra skattemyndighetene, og den skattepliktige eller tredjeparten ikke har hatt innvendinger, er en henvisning til varselet tilstrekkelig.

(3) Begrunnelse kan unnlates i den utstrekning det ikke kan gis uten å røpe opplysning som den skattepliktige eller tredjeparten etter § 5-4 femte ledd ikke har krav på å gjøre seg kjent med.

§ 5-8 *Melding om enkeltvedtak*

(1) Skattemyndighetene skal melde fra om enkeltvedtak til den vedtaket retter seg mot.

(2) I meldingen skal det gis opplysninger om eventuell klageadgang, klagefrist, klageinstans og framgangsmåten ved klage, om retten etter § 5-4 til å se sakens dokumenter og om eventuell søksmålsfrist. Ved endring av tidligere vedtak skal det opplyses om retten til å kreve dekning for sakskostnader etter § 5-9, med mindre det er usannsynlig at den vedtaket retter seg mot, har hatt vesentlige sakskostnader, eller det må antas at vedkommende kjenner retten. Er det etter § 15-5 stilt vilkår for å reise søksmål, skal det opplyses om dette.

§ 5-9 *Sakskostnader*

(1) Når skattemyndighetenes enkeltvedtak blir endret til gunst for den vedtaket retter seg mot, skal vedkommende tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket. Dette gjelder likevel ikke dersom endringen skyldes vedkommendes eget forhold eller forhold utenfor vedkommendes og skattemyndighetenes kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.

(2) Spørsmålet om dekning for sakskostnader avgjøres av den myndigheten som endrer vedtaket. Spørsmålet avgjøres likevel av

a) skattekontoret når endringsvedtaket er truffet av Skatteklagenemnda

b) Oljeskattekontoret når endringsvedtaket er truffet av Klagenemnda for petroleumsskatt.

(3) Fristen for å sette fram krav om dekning av sakskostnader er seks uker etter at melding om endringsavgjørelsen er kommet fram.

(4) Avgjørelse om sakskostnader kan påklages i samsvar med reglene om klage over enkeltvedtak om skattefastsetting i kapittel 13.

§ 5-10 *Virkning av saksbehandlingsfeil*

Er reglene om behandlingsmåten i denne loven ikke overholdt ved behandlingen av en sak som gjelder enkeltvedtak, er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.

Kapittel 6 Bindende forhåndsuttalelser

§ 6-1 *Bindende forhåndsuttalelser*

(1) Skattemyndighetene kan på anmodning fra en skattepliktig mv. gi bindende forhåndsuttalelse om de skattemessige virkningene av en konkret planlagt disposisjon før den igangsettes. Dette gjelder bare når det er av vesentlig betydning for den skattepliktige å få klarlagt virkningene før igangsetting, eller spørsmålet er av allmenn interesse.

(2) Oljeskattekontoret kan på anmodning gi bindende forhåndsuttalelse om hva som skal medregnes som skattepliktig inntekt etter petroleumsskatteloven § 5 første ledd ved realisasjon av naturgass. Dette gjelder bare for transaksjoner mellom parter med interessellesskap, jf. skatteloven § 13-1. Første punktum gjelder tilsvarende når skattepliktig etter § 5 tar naturgass ut av særskattepliktig virksomhet. Departementet kan bestemme at dette leddet ikke skal gjelde for enkelte typer naturgass.

(3) Forhåndsuttalelse gitt etter første ledd, skal legges til grunn som bindende ved fastsettingen dersom den uttalelsen gjelder krever det, og den faktiske disposisjonen er gjennomført i samsvar med forutsetningene for uttalelsen. Forhåndsuttalelse gitt etter annet ledd, skal legges til grunn som bindende ved fastsettingen hvis den skattepliktige har gitt riktige og fullstendige opplysninger, og den faktiske gjennomføringen er i samsvar med forutsetningene for uttalelsen.

§ 6-2 *Klage og domstolsprøving*

(1) En bindende forhåndsuttalelse etter § 6-1 første ledd kan påklages i samsvar med reglene om klage over enkeltvedtak om skattefastsetting i kapittel 13. Skattemyndighetenes beslutning om ikke å gi bindende forhåndsuttalelse kan ikke påklages.

(2) En bindende forhåndsuttalelse kan ikke prøves i egen sak for domstol. Fastsetting hvor bindende forhåndsuttalelse etter § 6-1 første ledd er lagt til grunn, kan likevel bringes inn for domstol etter ellers gjeldende bestemmelser.

§ 6-3 Gebyr

Det skal betales et gebyr for bindende forhåndsuttalelse etter § 6-1 første ledd.

§ 6-4 Forskrift

Departementet kan gi forskrift om hvem som skal gi bindende forhåndsuttalelser, hvem som kan anmode om bindende forhåndsuttalelse, krav til anmodningens innhold, gebyr, saksbehandling, klage og endring.

Kapittel 7 Opplysningsplikt for tredjeparter

§ 7-1 Alminnelige bestemmelser

Den som har opplysningsplikt etter dette kapitlet, skal innrette sin bokføring slik at opplysningene kan gis og kontrolleres. Departementet kan gi forskrift om hvordan bokføringen skal innrettes.

§ 7-2 Lønnsopplysninger mv.

Den som selv eller gjennom andre i løpet av en kalendermåned har utbetalt eller ytet fordel som nevnt i dette leddet, skal etter reglene i a-opplysningsloven gi opplysninger om alt som er ytet til den enkelte mottaker. Opplysningene skal omfatte

- a) lønn og annen godtgjøring for arbeid
- b) pensjon, uføretrygd etter folketrygdloven kapittel 12, uføreytelser fra andre ordninger, introduksjonsstønad etter introduksjonsloven, kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven, føderåd i jord- og skogbruk, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, engangs- og avløsningsbeløp for slike ytelser, underholdsbidrag, foreldrepenge, dagpenger under arbeidsløshet, sykepenge og lignende ytelser som skal regnes som skattepliktig inntekt for mottakeren
- c) drikkepenge med det beløpet som skal tas med ved beregningen av skattetrekk
- d) gratiale, tantieme og godtgjøring til medlem av styre eller representantskap eller til annen tillitsmann
- e) provisjon utbetalt til agent eller annen mellommann
- f) honorar eller annen godtgjøring som er utbetalt opphavsmann til åndsverk
- g) reise-, diett- og representasjonsgodtgjøring samt annen godtgjøring til dekning av utgifter ved utførelse av arbeid, oppdrag eller verv som nevnt i bokstav a til f
- h) lott eller part ved fiske eller fangstvirksomhet

- i) godtgjøring til medlemmer av faste arbeidslag som utfører arbeid for egen regning
- j) godtgjøring for barnepass også når dette skjer i barnepasserens hjem som ledd i selvstendig næringsvirksomhet
- k) vederlag til arbeidstaker i forbindelse med opphør av arbeidsforhold etter avskjed, oppsigelse eller avtale med arbeidsgiver
- l) engangsutbetalinger til rettighetshaver, begunstiget, bo eller arving etter lov 27. juni 2008 nr. 62 om individuell pensjonsordning eller etter forsikringsbevis eller pensjonskapitalbevis utgått fra en individuell pensjonsavtale etter skatteloven (IPA). Det samme gjelder for engangsutbetalinger etter innskuddspensjonsloven.

(2) Opplysningsplikten omfatter også vederlag for varer eller andre ytelser som er levert i forbindelse med arbeid som nevnt i første ledd.

(3) Lønnsopplysningene skal omfatte

- a) fradrag som er gjort ved lønnsutbetalingene, slik som medlemsinnskudd til tjenestepensjonsordning, fradragsberettiget fagforeningskontingent mv. Det samme gjelder fradragsberettiget fagforeningskontingent som lønnstakeren legitimerer å ha betalt direkte til sin fagforening.
- b) inntektsfradrag som gis ved fastsettingen, slik som sjømannsfradrag mv.

§ 7-3 Finansielle forhold og forsikringer

(1) Plikt til å gi opplysninger om finansielle forhold og forsikringer har

- a) finansinstitusjoner, jf. finansieringsvirksomhetsloven § 1-3
- b) e-pengeforetak, jf. finansieringsvirksomhetsloven kapittel 4c
- c) verdipapirforetak, jf. verdipapirhandelloven § 2-3 første ledd
- d) verdipapirregistre, jf. verdipapirregisterloven § 1-3
- e) pensjonskasser, jf. forsikringsvirksomhetsloven kapittel 7
- f) forsikringsselskaper, jf. forsikringsvirksomhetsloven kapittel 1, og forsikringsselskaps eierselskap
- g) verdipapirfond og forvaltningsselskaper, jf. verdipapirfondloven § 1-2 første ledd nr. 1 og 2
- h) alternative investeringsfond og forvalter, jf. AIF-loven § 1-2 bokstav a og b
- i) innretning som primært, og som ledd i sin forretningsvirksomhet, investerer, administrerer eller forvalter finansielle aktiva eller penge for andres regning
- j) innretning hvis bruttoinntekt primært kan henføres til investering, reinvestering eller handel med finansielle aktiva, når innretningen styres, forval-

tes eller på annen måte ledes av en annen innretning som omfattes av dette leddet

- k) andre som har penger til forvaltning eller driver utlånsvirksomhet eller låneformidling som næring, samt andre som tar del i forvaltningen eller omsetningen av finansielle instrumenter eller andre finansielle produkter for andres regning som ledd i sin forretningsvirksomhet.

Departementet kan gi forskrift om opplysningspliktiges registreringsplikt hos utenlandske skattemyndigheter.

(2) Det skal blant annet gis opplysninger om

- a) innskuddskonti og lånekonti
- b) innskudd i verdipapirfond og alternative investeringsfond
- c) innskudd og andre interesser i innretninger som nevnt i første ledd bokstav i og j
- d) finansielle instrumenter og andre finansielle produkter
- e) forsikringer
- f) individuelle pensjonsavtaler
- g) innskuddspensjonsordninger.

Opplysningene skal blant annet vise saldo eller verdi, avkastning, utbetalinger, erverv og realisasjon. Utbetalinger knyttet til individuelle pensjonsavtaler og innskuddspensjonsordninger følger reglene i § 7-2. Departementet kan gi forskrift om opplysningsplikt ved formidling av bestemte betalinger, og om at opplysningspliktige som nevnt i første ledd bokstav a, skal gi opplysninger om kontonummer som er aktuelle for overføring av eventuelle tilgodebeløp etter skatteavregning.

(3) Det skal gis opplysninger som nevnt i annet ledd, for blant annet den enkelte kontohaver, disponent, investor, forsikringstaker, forsikrede og mottaker av utbetalinger og reelle rettighetshaver. Opplysningspliktige skal identifisere kontohavere mv. som nevnt i første punktum. Departementet kan gi forskrift om framgangsmåten ved slik identifisering, herunder om innhenting av egenerklæring om skattemessig bosted mv. Det kan gis forskrift om konsekvensene av at pliktig egenerklæring ikke er innhentet ved opprettelse av ny kontoavtale, herunder at slik kontoavtale ikke kan inngås. Det kan også gis forskrift om at opplysningspliktige skal oppbevare opplysninger og dokumentasjon benyttet i forbindelse med identifisering.

(4) Dersom opplysningspliktig etter denne bestemmelsen innretter seg for å unngå at opplysninger blir utvekslet etter overenskomst med fremmed stat, skal pliktene etter denne bestemmelsen likevel gjelde. Opplysningspliktig som har grunn til å tro at kontohaver eller annen person har innrettet seg for å unngå at opplysninger blir utvekslet etter overenskomst med fremmed stat, skal foreta undersøkelser for å avkrefte eller bekrefte mistanken. Dersom mistanken

ikke kan avkreftes, skal den opplysningspliktige gi de opplysningene som foreligger, herunder om de forholdene som har medført mistanke.

§ 7-4 *Fordringer og gjeld i selskapsforhold*

Aksjeselskap, allmennaksjeselskap samt likestilt selskap og sammenslutning som nevnt i skatteloven § 10-1, og deltakerlignet selskap, jf. skatteloven § 10-40, plikter å gi opplysninger om gjeld og rentebetalinger til personlig skattpliktig. Opplysningene spesifiseres slik at lånesaldo ved inngangen til hver kalendermåned framgår. Bestemmelsen gjelder ikke for lån knyttet til mengdegjeldsbrev og innskudd i bank.

§ 7-5 *Kjøp, salg, leie, utbetalinger mv.*

(1) Den som har leid fast eiendom som ikke utelukkende skal tjene hans eget boligbehov, skal gi opplysninger om påløpt leie samt utbetaling i siste år til den enkelte utleier, uansett om leietakeren har foretatt utbetalingen selv. Den som mot godtgjøring har formidlet leie av fast eiendom, skal gi opplysninger om inngåtte kontrakter siste år med den enkelte utleier, avtalt leie og i tilfelle leie som er påløpt, og leie som vedkommende har betalt eller formidlet betaling av.

(2) Allmenning skal gi opplysninger om hva den enkelte bruksberettigede i siste år har mottatt fra allmenningen av trevirke, i kontanter, rabatter eller andre fordeler og samtidig meddele hvor stor del av det utdelte som blir skattlagt på allmenningens hånd.

(3) Norsk pasientskadeerstatning skal gi opplysninger om utbetalinger i siste år til skadelidte. Utbetalinger av erstatning for personskade og tap av forsørger skal gi opplysninger om slike utbetalinger siste år, unntatt når fysiske personer er utbetaler.

(4) Pelsdyrnæringens Markedsutjevningfond skal levere årlig oversikt over medlemskontienes saldo og bevegelse.

(5) Næringsdrivende som utøver næring ved å kjøpe eller omsette landbruksprodukter, herunder levende dyr, skal gi opplysninger om all omsetning med produsentene.

(6) Godkjent salgsorganisasjon for fisk, jf. fiske-salslagslova § 8, skal gi opplysninger om all omsetning av råfisk som i førstehånd er omsatt eller godkjent omsatt gjennom salgsorganisasjonen.

(7) Drosjesentral skal gi opplysninger fra skift-lappen for løyvehavere som er tilsluttet sentralen.

(8) Opplysningsplikten etter fjerde, femte, sjette og syvende ledd gjelder uavhengig av om vedkommende utbetaler eller mottar betalinger selv.

§ 7-6 *Oppdragstakere og arbeidstakere*

(1) Næringsdrivende og offentlig organ som gir noen et oppdrag i riket eller på kontinentalsokkelen,

skal gi opplysninger om oppdraget og eventuelle underoppdrag dersom disse utføres av person bosatt i utlandet eller selskap hjemmehørende i utlandet. Opplysningsplikten omfatter opplysninger om hovedoppdragsgiveren i kontraktskjeden, oppdragstakeren og arbeidstakerne som oppdragstakeren benytter til å utføre oppdraget. Oppdragstakeren har plikt til å gi opplysninger om egne arbeidstakere som benyttes til å utføre oppdrag etter første punktum.

(2) For oppdrag i riket som ikke utføres på sted for bygge- og monteringsvirksomhet, skal det bare gis opplysninger etter første ledd dersom oppdraget utføres på sted som står under oppdragsgiverens kontroll.

(3) Opplysningene skal gis snarest etter at kontrakt er inngått, og senest 14 dager etter at arbeidet er påbegynt. Opplysninger om arbeidets avslutning skal gis senest 14 dager etter avslutningen.

(4) Departementet kan bestemme at opplysningsplikten etter første ledd også skal gjelde for oppdrag til enkelte grupper av oppdragstakere som ikke er bosatt eller hjemmehørende i utlandet.

§ 7-7 Aksjonærer mv.

(1) Aksjeselskap og allmennaksjeselskap skal gi opplysninger om forhold som har betydning for skattleggingen av aksjonærene, blant annet over

- a) aksjekapitalens størrelse og aksjenes antall og størrelse, herunder endringer i løpet av skattleggingsperioden som følge av stiftelse, emisjoner, fusjon, fisjon mv.
- b) eiere av aksjer per 1. januar i fastsettingsåret, identifisert ved fødselsnummer, organisasjonsnummer eller d-nummer, endringer av aksjonærsammensetningen i løpet av skattleggingsperioden, utdelt utbytte og øvrige opplysninger som kan få betydning for skattleggingen av den enkelte aksjonær ved realisasjon av aksjer
- c) aksjenes formuesverdi, hvis aksjene ikke er børsnoterte.

(2) Skattekontoret kan pålegge selskapet å levere ny melding over aksjonærene og deres skattekommuner, når verdsettingen av selskapets aksjer er endret.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder tilsvarende for sparebanker, gjensidige forsikrings-selskaper, samvirkeforetak av låntakere, og selveiende finansieringsforetak som har utstedt grunnfondsbevis, jf. sparebankloven § 2 annet ledd, forsikringsloven § 4-2 annet ledd og finansieringsvirksomhetsloven, og for selskaper og sammenslutninger der medlemmene har begrenset ansvar, og som noen eier formuesandeler i eller mottar inntektsandeler fra, unntatt boligselskaper hvor andelshaverne skattlegges etter skatteloven § 7-3.

(4) Departementet kan gi forskrift om at det skal gis opplysninger om forhold som nevnt, for tidligere

år samt begrense plikten etter første og annet ledd for selskaper som nevnt i tredje ledd.

§ 7-8 Arv

Offentlige myndigheter som forestår skifte, og testamentsfullbyrdere plikter uten hensyn til mulig taushetsplikt å gi de opplysningene som departementet gir forskrift om, til kontroll med skattefastsettningen.

§ 7-9 Offentlige myndigheter

(1) Departementet kan gi forskrift om at offentlige myndigheter mv. skal gi opplysninger som nevnt i § 10-5 første ledd og annet ledd bokstav a, b, c og h, om ikke navngitt person, bo, selskap eller innretning.

(2) Arbeids- og velferdsetatens innkrevingsentral skal gi opplysninger til skattemyndighetene om pliktig underholdsbidrag mottatt fra bidragspliktige, om de bidragspliktiges gjeld og andre mellomværender med innkrevingsentralen.

§ 7-10 Annen opplysningsplikt for tredjepart

Det skal gis opplysninger til skattemyndighetene fra

- a) institutter som forestår vitenskapelig forskning eller yrkesopplæring, om tilskudd som gir giveren rett til fradrag etter skatteloven § 6-42
- b) institusjoner som mottar betaling for pass og stell av barn, om kostnader som er påløpt i året for foreldre og andre foresatte for pass og stell av barn
- c) selskaper, stiftelser og sammenslutninger som nevnt i skatteloven § 6-50, om gaver som gir giveren rett til fradrag etter nevnte bestemmelse, med opplysning om giverens navn og fødselsnummer eller organisasjonsnummer
- d) boligselskap og boligsameier som omfattes av skatteloven §§ 7-3 og 7-11, om fordeling av inntekter, kostnader, formue og gjeld mellom andelshaverne eller sameierne
- e) den som selv eller gjennom andre har utbetalt vederlag for tjenester av teknisk, håndverksmessig, juridisk, regnskapsmessig eller annen art.

§ 7-11 Hvem opplysningsplikten påhviler

(1) I enkeltpersonforetak påhviler opplysningsplikten etter dette kapitlet innehaveren. I selskap, samvirkeforetak, forening, institusjon eller innretning påhviler opplysningsplikten den daglige lederen av virksomheten, eller styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder. Er selskap mv. som nevnt i forrige punktum, ikke skattepliktig, påhviler opplysningsplikten også revisor.

(2) Opplysningsplikten etter § 7-2 første ledd bokstav h påhviler reder og fører (hovedsmann, notbas) for fiske- og fangstfartøy, mens opplysnings-

plikten etter § 7-2 første ledd bokstav i påhviler formannen for arbeidslaget. Når det foreligger forhold som nevnt i skattebetalingsloven § 4-1 annet ledd, påhviler opplysningsplikten den som har plikt til å foreta forskuddstrekk. Opplysningsplikten etter § 7-5 fjerde ledd påhviler fondsstyret.

§ 7-12 Identifikasjon av skattepliktig og kopi av opplysninger

(1) Meldinger med opplysninger som nevnt i dette kapitlet, skal for personlige skattepliktige inneholde fødselsnummer eller d-nummer. For selskaper, samvirkeforetak, foreninger, sammenslutninger mv. skal meldingen inneholde organisasjonsnummer, eller når slikt ikke finnes, annen identifikasjon etter regler gitt av Skattedirektoratet. Skattedirektoratet kan bestemme at meldingen skal inneholde utenlandsk identifikasjonsnummer.

(2) Den opplysningspliktige kan kreve at skattepliktig oppgir sitt fødsels-, d- eller organisasjonsnummer. Den opplysningspliktige kan også kreve at skattepliktig som har utenlandsk identifikasjonsnummer, oppgir dette. Den opplysningspliktige kan registrere slik identifikasjon også på grunnlag av opplysninger fra andre enn skattepliktig.

(3) Skattepliktig skal ha kopi av opplysninger som nevnt i dette kapitlet. Det skal framgå av kopien at opplysningene også er sendt skattemyndighetene. For opplysninger som er gitt etter § 7-2, skal skattepliktig motta en sammenstilt oversikt.

§ 7-13 Forskrifter mv.

(1) Departementet kan gi forskrift om leveringsmåte for opplysninger etter dette kapitlet, signatur, leveringsfrist og leveringssted, bekreftelse av opplysninger fra revisor samt om fritak fra å levere melding etter dette kapitlet.

(2) Departementet kan utforme meldinger som skal brukes ved levering av opplysninger etter dette kapitlet.

Kapittel 8 Opplysningsplikt for skattepliktige, trekkpliktige mv.

§ 8-1 Alminnelig opplysningsplikt

Den som skal levere skattemelding mv. etter dette kapitlet, skal gi riktige og fullstendige opplysninger. Vedkommende skal opptre aktsomt og lojalt slik at skatteplikten i rett tid blir klarlagt og oppfylt, og varsle skattemyndighetene om eventuelle feil.

§ 8-2 Skattemelding for formues- og inntektsskatt, svalbardskatt og petroleumsskatt

(1) Skattemelding med opplysninger om den skattepliktiges formue og inntekt, fradragsposter og andre opplysninger som har betydning for fastsetting

av skattegrunnlaget etter kapittel 9, skal leveres av den som

- a) har hatt formue eller inntekt som er skattepliktig her i landet etter annen bestemmelse enn § 10-13 i skatteloven
- b) er skattepliktig etter Svalbardskatteloven §§ 2-1, 2-2 eller 3-2, og ikke har begrenset skatteplikt etter Svalbardskatteloven § 2-1 annet ledd
- c) er skattepliktig etter petroleumsskatteloven.

(2) Frittatt fra å levere skattemelding etter første ledd er likevel

- a) personer bosatt i utlandet i tjeneste på norskregistrert fartøy som bare har inntekt av arbeid om bord. Det samme gjelder for personer bosatt i Danmark, Finland, Island eller Sverige i tjeneste på utenlandsk registrert fartøy befraktet av norsk rederi på bareboat basis.
- b) utenlandske artister som omfattes av artistskatteloven.

(3) Foreldre skal ta barns formue og inntekt med i sin skattemelding når fastsettingen skal skje samlet med foreldrenes formue og inntekt. Barn som ikke har annen inntekt eller formue, er fritatt fra å levere skattemelding.

(4) Skattemyndighetene kan utstede skattemeldinger med forhåndsutfylt informasjon fra tidligere skatteoppgjør og opplysninger som myndighetene mottar etter reglene i kapittel 7. Skattemyndighetene kan endre skattemeldingen med opplysninger som nevnt i første punktum, før meldingen er levert av den skattepliktige, dersom den skattepliktige blir varslet om dette.

(5) Lønnstakere og pensjonister som mottar forhåndsutfylt skattemelding for formues- og inntektsskatt, kan unnlate å levere skattemeldingen når meldingen er riktig og fullstendig utfylt. Hvis skattemeldingen ikke er levert innen leveringsfristens utløp, anses den skattepliktige for å ha gitt de opplysningene som framgår av den forhåndsutfylte skattemeldingen.

§ 8-3 Skattemelding for merverdiavgift

(1) Skattemelding med opplysninger om den skattepliktiges omsetning, uttak, innførsel, utgående merverdiavgift, fradragsberettiget inngående merverdiavgift, innførselsmerverdiavgift og andre opplysninger som har betydning for fastsettingen av merverdiavgift, skal leveres av

- a) den som er eller skal være registrert i Merverdiavgiftsregisteret
- b) mottakere av fjernleverbare tjenester som plikter å beregne merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven § 11-3 første ledd annet punktum
- c) mottakere av klimavoter som plikter å beregne merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven § 11-1 annet ledd annet punktum

- d) mottakere av gull som plikter å beregne merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven § 11-1 tredje ledd annet punktum
- e) tilbyder i forenklet registreringsordning etter merverdiavgiftsloven
- f) den reder, høvedsmann eller fisker som ved lottfiske leverer fisken til kjøperen, eller som på fartøyet eller fiskerens vegne mottar oppgjøret for fisken.

(2) Skattemelding skal leveres selv om det ikke har vært merverdiavgiftpliktig omsetning eller uttak i terminen. Skattekontoret kan i enkelttilfeller fritta fra leveringsplikten for en eller flere terminer. Skattepliktige som nevnt i første ledd bokstav b til e, skal bare levere skattemelding for de terminer det oppstår plikt til å beregne merverdiavgift. Delte virksomheter og kommuner mv. som er kompensasjonsberettigete, skal oppgi all merverdiavgift som oppstår ved innførsel av varer, i skattemeldingen.

(3) Skattepliktig som ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, skal levere skattemelding med opplysninger som har betydning for fastsettingen av merverdiavgift som oppstår ved innførsel.

§ 8-4 Skattemelding for særavgifter

(1) Den som er registrert i medhold av særavgiftsloven, skal levere skattemelding med opplysninger om uttak fra virksomhetens godkjente lokale av avgiftspliktige varer, uttak av varer som er fritatt for avgift, innførte varer som ikke er lagt på godkjent lokale, og andre opplysninger som har betydning for fastsetting av særavgifter.

(2) Fritatt fra å levere skattemelding etter første ledd er likevel

- a) registrerte virksomheter som produserer eller innfører teknisk etanol med alkoholstyrke over 2,5 volumprosent, og som utelukkende innfører eller produserer teknisk etanol med godkjent denaturering
- b) registrerte importører av avgiftspliktige varer som skal brukes til råvarer, eller er til avgiftsfri bruk etter bestemmelsene i Stortingets avgiftsvedtak.

(3) Skattemelding for særavgifter skal leveres selv om det ikke skal oppkreves avgift for perioden.

(4) Bruker som er berettiget til helt eller delvis avgiftsfri bruk av ellers avgiftspliktige varer, skal levere skattemelding dersom vilkårene for fritak ikke oppfylles.

(5) Skattepliktig som ikke er registrert i medhold av særavgiftsloven, skal levere skattemelding med opplysninger som har betydning for fastsettingen av særavgift som oppstår ved innførsel.

§ 8-5 Skattemelding for motorkjøretøyavgifter

Den som er skattepliktig etter motorkjøretøy- og båtavgiftsloven, skal levere skattemelding med opplysninger om bruk eller endring av motorkjøretøy og andre opplysninger som har betydning for fastsetting av motorkjøretøyavgifter. Dette gjelder likevel ikke når den skattepliktige har gitt riktige og fullstendige opplysninger til vegmyndighetene.

§ 8-6 Skattemelding for arbeidsgiveravgift

(1) Arbeidsgiver som skal beregne arbeidsgiveravgift etter folketrygdloven, skal levere skattemelding med opplysninger om beregnet arbeidsgiveravgift og grunnlaget for beregning av avgift etter reglene i a-opplysningsloven.

(2) Når det foreligger forhold som nevnt i skattebetalingsloven § 4-1 annet ledd, påhviler opplysningsplikten etter første ledd den som har plikt til å foreta forskuddstrekk.

§ 8-7 Skattemelding for merverdiavgiftskompensasjon

Den som krever å få kompensert merverdiavgift etter merverdiavgiftskompensasjonsloven, skal levere skattemelding med opplysninger som har betydning for fastsetting av merverdiavgiftskompensasjon. Grunnlaget for kompensasjonskravet skal kontrolleres og attesteres av registrert eller statsautorisert revisor eller kommunerevisor.

§ 8-8 Melding om trekk mv.

(1) Arbeidsgivere som skal foreta lønnstrekk for skatt etter Svalbardskatteloven § 3-1 og Jan Mayenskatteloven § 1, skal levere melding om foretatt lønnstrekk etter reglene i a-opplysningsloven.

(2) Den som skal engasjere utenlandsk artist eller arrangere forestilling eller framvisning mv. hvor utenlandsk artist deltar, plikter å levere melding om arrangementet. Det samme gjelder den som stiller plass til rådighet for utenlandske arrangører, eller utenlandske artister som selv arrangerer forestilling. Artist som ingen har meldeplikt for etter første eller annet punktum, skal selv levere melding. Meldingen skal inneholde opplysninger om den meldepliktige selv, den trekkpliktige og artisten og om kontraktsvilkår. Det skal leveres melding til skattekontoret selv om det ikke skal svares skatt etter artistskatteloven. Den trekkpliktige etter artistskatteloven § 7 skal også levere melding med oversikt over skattepliktige ytelser som er utbetalt til artisten i forbindelse med arrangementet, og eventuelle fradragsberettigede utgifter.

(3) Aksjeselskap, allmennaksjeselskap samt likestilt selskap og sammenslutning som skal foreta skatteprekk etter skattebetalingsloven § 5-4a, skal levere

melding om foretatt skattetrekk. Det samme gjelder innlåner som etter avtale om verdipapirlån, jf. skatteloven § 9-11, utbetaler utbyttekompensasjon som nevnt i skatteloven § 10-11 tredje ledd, til kontraktsmotpart hjemmehørende i utlandet.

§ 8-9 Selskapsmelding mv. for selskap med deltakerfastsetting

(1) Selskap hvor deltakerne skattlegges etter skatteloven §§ 10-40 til 10-48, skal levere selskapsmelding.

(2) Selskapsmeldingen skal inneholde spesifisering av selskapets brutto formue og inntekt, fradragsposter og ellers andre opplysninger som har betydning for deltakernes skatteplikt, herunder fastsettingen av personinntekt etter skatteloven § 12-2 bokstav f og tillegg i alminnelig inntekt etter skatteloven § 10-42.

(3) Selskapet skal også levere melding med opplysninger om hver deltaker per første dag etter utløpet av skattleggingsperioden. Det skal gis opplysninger om deltakernes selskapsandel, deres andel av overskudd eller underskudd og andre forhold som har betydning for deltakernes skatteplikt.

(4) Departementet kan bestemme at deltakere i utenlandske selskaper, herunder deltakere i norsk-kontrollerte utenlandske selskaper mv. hjemmehørende i lavskatteland, jf. skatteloven §§ 10-60 til 10-68, alene eller i fellesskap skal levere selskapsmelding og melding om deltakernes formue og inntekt fra selskapet.

§ 8-10 Melding om realisasjon av naturgass mv.

(1) Skattepliktig som nevnt i petroleumsskatteloven § 5, skal gi opplysninger om avtale- og salgsvilkår for all realisasjon av naturgass som er skattepliktig etter petroleumsskatteloven § 5.

(2) Opplysningsplikten etter første ledd gjelder tilsvarende for den som på vegne av staten realiserer naturgass som produseres fra statens deltakerandeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel (SDØE), for så vidt gjelder slik gass.

(3) Oljeskattekontoret kan pålegge opplysningspliktig etter denne bestemmelsen å sende inn kopi av avtale om realisasjon av naturgass.

(4) Departementet kan bestemme at første ledd ikke skal gjelde for enkelte typer naturgass.

§ 8-11 Melding og annen dokumentasjon for kontrollerte transaksjoner mv.

(1) Selskap eller innretning som har plikt til å levere skattemelding i medhold av § 8-2 første ledd bokstav a, skal også levere melding med opplysninger om art og omfang av transaksjoner og mellomværender med nærstående selskaper eller innretninger.

Tilsvarende gjelder for selskap som har plikt til å levere selskapsmelding i medhold av § 8-9 første ledd.

(2) Selskap eller innretning som nevnt i første ledd, skal utarbeide dokumentasjon som gir grunnlag for å vurdere om priser og vilkår i deres transaksjoner og mellomværender med nærstående selskaper og innretninger samsvarer med det som ville vært fastsatt i transaksjoner og mellomværender inngått mellom uavhengige parter under sammenlignbare forhold og omstendigheter. Dokumentasjonen skal legges fram, utleveres eller sendes innen 45 dager etter krav fra skattemyndighetene, og skal oppbevares av den dokumentasjonspliktige i minst ti år etter utgangen av skattleggingsperioden.

(3) Unntatt fra plikten til å utarbeide og levere dokumentasjon etter annet ledd er selskap eller innretning som nevnt i første ledd, som i regnskapsåret sammen med nærstående har færre enn 250 ansatte, og enten

- a) har en salgsinntekt som ikke overstiger 400 millioner kroner eller
- b) har en balansesum som ikke overstiger 350 millioner kroner.

Selskap eller innretning som nevnt i første ledd, som har transaksjoner eller mellomværender med nærstående selskap eller innretning som er hjemmehørende i stat hvor Norge ikke kan kreve opplysninger om medkontrahentens inntekts- eller formuesforhold i medhold av folkerettslig overenskomst, skal utarbeide skriftlig dokumentasjon for slike transaksjoner og mellomværender uavhengig av beregningene i foregående punktum. Første punktum gjelder heller ikke for selskap eller innretning som har særskatteplikt etter petroleumsskatteloven.

(4) Som nærstående etter første, annet og tredje ledd regnes

- a) selskap eller innretning som den opplysnings- eller dokumentasjonspliktige, direkte eller indirekte, eier eller kontrollerer med minst 50 prosent
- b) person, selskap eller innretning som, direkte eller indirekte, eier eller kontrollerer den opplysnings- eller dokumentasjonspliktige med minst 50 prosent
- c) selskap eller innretning som nærstående etter bokstav b, direkte eller indirekte, eier eller kontrollerer med minst 50 prosent
- d) nærstående person etter bokstav b sine foreldre, søsken barn, barnebarn, ektefelle, samboer, ektefelles foreldre og samboers foreldre samt selskap eller innretning som disse, direkte eller indirekte, eier eller kontrollerer med minst 50 prosent.

(5) Opplysnings- og dokumentasjonsplikten etter første til fjerde ledd gjelder tilsvarende for disposisjoner som er gjennomført mellom

- a) selskap eller innretning som er hjemmehørende i Norge, og dets faste driftssteder i utlandet

b) selskap eller innretning som er hjemmehørende i utlandet, og dets faste driftsteder i Norge.

(6) Stat, fylkeskommune og kommune regnes ikke som innretning etter denne paragrafen. Selskaper og innretninger har likevel opplysnings- og dokumentasjonsplikt etter første til fjerde ledd for transaksjoner og mellomværender med en fylkeskommune eller kommune som, direkte eller indirekte, eier eller kontrollerer selskapet eller innretningen med minst 50 prosent.

§ 8-12 *Melding om registrering for merverdiavgift og særavgifter*

(1) Den som skal registreres for merverdiavgift eller særavgifter, skal levere melding om registrering med opplysninger om virksomheten, dokumentasjon for at vilkårene for registrering er oppfylt og andre opplysninger som har betydning for registreringen.

(2) Den som er registrert for merverdiavgift eller særavgifter, skal levere melding med opplysninger om og dokumentasjon for endringer i tidligere gitte opplysninger, eller at virksomheten ikke lenger oppfyller vilkårene for å være registrert, og andre opplysninger med betydning for registreringen.

(3) Bostyrer skal levere melding om åpning og avslutning av behandlingen av konkursboet til en registrert skattepliktig.

(4) Tingretten skal levere melding om åpning og avslutning av bobehandlingen ved offentlig skifte av dødsboet til en registrert skattepliktig hvor avdødes gjeld ikke er overtatt.

§ 8-13 *Levering av skattemelding mv.*

(1) Myndig person skal levere meldinger etter dette kapitlet selv eller ved fullmektig.

(2) For skattepliktig som er mindreårig, eller som er satt under vergemål, skal vergen levere skattemelding når vergens mandat omfatter levering av slik melding. Dette gjelder ikke barn som etter skatteloven § 2-14 er selvstendig skattepliktig, og som fastsetter skattegrunnlaget selv.

(3) For selskap og innretning skal meldinger etter dette kapitlet leveres av den som etter alminnelige selskapsrettslige regler kan forplikte selskapet, eller andre som er registrert hos skattemyndighetene med signaturfullmakt.

(4) For bo skal skattemelding leveres av skifteforvalteren, bostyreren, testamentfullbyrderen eller de selvskiftende arvinger.

§ 8-14 *Forskrifter mv.*

(1) Departementet kan gi forskrift om skattelegingsperioder, leveringsmåte for opplysninger etter dette kapitlet, signatur, leveringsfrist og leveringssted, bekreftelse av opplysninger fra revisor, samt om fritak fra å levere melding etter dette kapitlet.

(2) Departementet kan utforme meldinger som skal brukes ved levering av opplysninger etter dette kapitlet.

Kapittel 9 Fastsetting

§ 9-1 *Fastsetting av skattegrunnlaget*

(1) Skattepliktige fastsetter grunnlaget for formues- og inntektsskatt, petroleumsskatt, merverdiavgift, arbeidsgiveravgift, særavgifter, svalbardskatt etter Svalbardskatteloven § 3-2 og merverdiavgiftskompensasjon ved levering av skattemelding som nevnt i kapittel 8.

(2) Skattemyndighetene fastsetter grunnlaget for motorkjøretøyavgifter.

(3) Trekkpliktige fastsetter grunnlaget for artist-skatt, skatt av utbytte som er skattepliktig etter skatteloven § 10-13, og skatt som skal beregnes etter Svalbardskatteloven § 3-1, ved levering av melding om trekk som nevnt i § 8-8.

§ 9-2 *Beregning av skatt*

(1) Skattepliktige beregner merverdiavgift, arbeidsgiveravgift, særavgifter og merverdiavgiftskompensasjon av grunnlaget som er fastsatt etter § 9-1 første ledd.

(2) Trekkpliktige beregner artistskatt, skatt av utbytte som er skattepliktig etter skatteloven § 10-13, og skatt som skal beregnes etter Svalbardskatteloven § 3-1, av grunnlaget som er fastsatt etter § 9-1 tredje ledd.

(3) Skattemyndighetene beregner øvrig skatt.

§ 9-3 *Melding om skatteoppgjør mv.*

(1) Når beregningen av formues- og inntektsskatt, petroleumsskatt og svalbardskatt etter Svalbardskatteloven § 3-2 er gjennomført, skal melding om skatteoppgjør snarest mulig sendes skattepliktig.

(2) Melding om fastsetting av formue og inntekt fastsatt etter reglene i skatteloven § 10-40 til 10-45, sendes selskapets styre og daglig leder.

(3) Melding om skatteoppgjør kan ikke sendes senere enn 1. desember i fastsettingsåret.

§ 9-4 *Skatte- og trekkpliktiges endring av fastsetting mv.*

(1) Skattepliktige kan endre opplysninger i tidligere leverte skattemeldinger for formues- og inntektsskatt, svalbardskatt, merverdiavgift, arbeidsgiveravgift og særavgifter ved levering av endringsmelding. Trekkpliktige etter Svalbardskatteloven § 3-1, Jan Mayen-skatteloven og artistskatteloven kan på samme måte endre opplysninger i levert melding om trekk. Dette gjelder likevel ikke grunnlag som er fastsatt av skattemyndighetene, eller på områ-

der hvor myndighetene har varslet om at fastsettingen er under kontroll.

(2) Endringsmelding som nevnt i første ledd, må være kommet fram til skattemyndighetene senest tre år etter leveringsfristen for skattemelding og melding om trekk.

(3) Departementet kan gi forskrift om leveringsmåte og leveringssted for endringsmelding og kan utforme endringsmeldinger. Departementet kan gi forskrift om vilkår for endring av beregningsgrunnlaget for utgående merverdiavgift ved for mye angitt merverdiavgift i salgsdokumentasjon.

§ 9-5 Trekkpliktiges adgang til å endre fastsatt skatt på utbytte til utenlandske aksjonærer

(1) Trekkpliktig aksjeselskap, allmennaksjeselskap samt likestilt selskap og sammenslutning kan endre fastsettingen av skatt som nevnt i skatteloven § 10-13, ved levering av melding med endringer i melding etter § 8-8. Endringsmeldingen må være kommet fram til skattemyndighetene innen tre måneder etter leveringsfristen for meldingen om trekk, men likevel senest 31. desember i året da utbyttet ble utbetalt eller det tidligere tidspunktet da det oppsto adgang for aksjonæren til å få utbyttet utbetalt.

(2) Departementet kan gi forskrift om innholdet i endringsmeldingen, herunder krav til dokumentasjon.

§ 9-6 Søknad om refusjon av skatt fastsatt ved trekk

(1) Skattepliktige kan søke refusjon av skatt fastsatt ved trekk etter §§ 9-1 og 9-2.

(2) Fristen for å søke refusjon er seks måneder etter utløpet av den trekkpliktiges frist for å fastsette skatten. Fristen for å søke refusjon av skatt på utbytte etter skatteloven § 10-13 er likevel fem år regnet fra utgangen av året da fristen for å fastsette skatten etter §§ 9-1 og 9-2, løp ut. Søknad om refusjon av skatt på utbytte etter skatteloven § 10-13 kan ikke fremmes før utløpet av perioden for den trekkpliktiges endringsadgang etter § 9-5.

(3) Departementet kan gi forskrift om innholdet i søknaden om refusjon, herunder krav til dokumentasjon.

§ 9-7 Skatteliste

(1) Når fristen for å sende skatteoppgjør i § 9-3 annet ledd er utløpt, utarbeides det en liste over alle skattepliktiges fastsatte formues- og inntektsskatt, svalsbarsskatt og petroleumsskatt. Det kan gis innsyn i og utskrift av opplysninger i listen så langt det følger av bestemmelsen her. Offentleglova får ikke anvendelse ved krav om innsyn i slike opplysninger.

(2) Skattelisten skal inneholde den enkelte skattepliktiges navn, postnummer, poststed, kommune, fødselsår for personlig skattepliktig, organisasjons-

nummer for upersonlig skattepliktig, fastsatt nettoformue, nettoinntekt og skatt.

(3) Skattelisten skal ikke inneholde opplysninger om avdøde personer, opplysninger om personer som er 17 år eller yngre ved skatteleggingsperiodens utgang, opplysninger om personer med adresse som er sperret i henhold til bestemmelsene gitt i eller i medhold av folkeregisterloven, opplysninger om personer uten fast bopel og opplysninger om personer der opplysningene som inngår i skattelisten kan røpe et klientforhold.

(4) Personlig skattepliktig skal bare tas med for den kommunen hvor vedkommende er skattepliktig etter skatteloven §§ 3-1 eller 3-4. Liste over personlige og upersonlige skattepliktige kan legges ut til forskjellig tidspunkt. Departementet kan bestemme at det skal legges ut skattelister for bestemte grupper skattepliktige, og hvor slike lister skal legges ut.

(5) Skattedirektoratet gjør skattelisten tilgjengelig på Internett til alminnelig ettersyn. Utlegging av listene kunngjøres. Den enkelte skattepliktige skal ha tilgang til opplysninger om søk foretatt på egen person.

(6) På anmodning skal opplysninger fra skattelistene om den enkelte skattepliktige gis skriftlig til den skattepliktige selv, ektefelle, dødsbo, konkursbo eller domstol. Slike opplysninger kan også i rimelig utstrekning gis skriftlig til andre. Når opplysninger gis til andre etter foregående punktum, skal den enkelte skattepliktige ha tilgang til informasjon om hvem som har fått opplysningene utlevert. Skattemyndighetene kan gjøre unntak fra plikten til å informere den skattepliktige når opplysningene gis til offentlig myndighet.

(7) Fullstendige skattelister kan utleveres i elektronisk form til pressen. Listen over personlige skattepliktige kan likevel bare utleveres dersom det inngås avtale mellom den enkelte redaksjon og Skattedirektoratet om at hele eller deler av den mottatte skattelisten ikke kan legges ut på Internett eller gis videre til andre. Det kan kreves betaling ved utlevering av skattelister.

§ 9-8 Takseringsregler mv.

(1) Departementet kan gi forskrift om takseringsregler for formues-, inntekts- og fradragsposter som må fastsettes ved skjønn. Reglene legges til grunn ved fastsettingen med mindre forholdene i den enkelte saken tilsier et ikke ubetydelig avvik fra takseringsregelen.

(2) Skattekontoret kan fastsette en lokal takseringsregel når lokale forhold tilsier at en takseringsregel fravikes for en gruppe skattepliktige, eller når takseringsregel for hele landet ikke er fastsatt.

(3) Departementet kan gi forskrift om verdsetting av skogeiendom.

(4) Skattedirektoratet kan oppnevne særskilte takstutvalg for å gi forslag til verdsetting av bestemte formuesobjekter eller arter av formuesobjekter.

§ 9-9 *Betalingsnedsettelse og betalingsutsettelse mv. – lempning*

(1) Skattemyndighetene kan sette ned eller ettergi fastsatt skatt dersom det av særlige grunner knyttet til fastsettingen virker særlig urimelig å fastholde hele kravet.

(2) Vedtak som nevnt i første ledd, kan i alminnelighet først treffes når skattefastsettingen er foretatt. I skatteleggingsperioden kan det av årsaker som nevnt i første ledd, gis utsettelse med innbetaling av utskrevet forskuddsskatt og det kan samtykkes i fritak fra forskuddstrekk eller skattetrekk eller tilbakebetaling av trekk. Endelig avgjørelse om nedsettelse eller ettergivelse blir også i disse tilfellene å treffe etter at fastsettingen er foretatt.

Kapittel 10 Kontroll

§ 10-1 *Kontrollopplysninger fra skattepliktige mv.*

(1) Skattepliktig og andre skal etter krav fra skattemyndighetene gi opplysninger som kan ha betydning for vedkommendes bokføring eller skatteplikt og kontrollen av denne. Skattemyndighetene kan kreve at den skattepliktige dokumenterer opplysningene ved for eksempel å gi innsyn i, legge fram, sammenstille, utlevere eller sende inn regnskapsmateriale med bilag, kontrakter, korrespondanse, styreprotokoller, elektroniske programmer og programsystemer. Bestemmelsene her gjelder tilsvarende for trekkpliktig som nevnt i § 8-8.

(2) Den som kan pålegges å gi opplysninger etter første ledd, har plikt til å gi opplysningene uten hensyn til den taushetsplikten vedkommende er pålagt ved lov eller på annen måte. Opplysninger som angår rikets sikkerhet, kan likevel bare kreves framlagt etter samtykke fra Kongen.

§ 10-2 *Kontrollopplysninger fra tredjepart*

(1) Enhver tredjepart plikter etter krav fra skattemyndighetene å gi opplysninger som kan ha betydning for noens skatteplikt.

(2) Advokater og andre tredjeparter plikter, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, etter krav fra skattemyndighetene å gi opplysninger om pengeoverføringer, innskudd og gjeld, herunder hvem som er parter i overføringene, på deres konti tilhørende skattepliktig.

(3) Innhenting av opplysninger for målretting av kontroller kan bare foretas når det foreligger særlig grunn.

(4) I den utstrekning opplysningene ikke knytter seg til deres næringsvirksomhet, plikter fysiske personer bare å gi opplysninger i følgende tilfeller:

- a) Den som lar utføre arbeid på bygg eller anlegg, plikter etter krav fra skattemyndighetene å gi opplysninger om hvem som har levert materialer mv. og hvem som for egen regning har medvirket til arbeidet. Det skal gis opplysninger om varelevering og -kjøp, tjenester, vederlag og andre forhold som knytter seg til det enkelte mellomværendet og oppgjøret for dette.
- b) Enhver skyldner eller fordringshaver plikter etter krav fra skattemyndighetene å gi opplysninger om tilgodehavende og gjeld som navngitt person, bo, selskap eller innretning har, og om renter, provisjoner mv. som knytter seg til fordringen eller gjelden.
- c) Den som ved leie eller på annen måte stiller fast eiendom helt eller delvis til rådighet for noen, eller bestyrer forretninger for noen, plikter etter krav fra skattemyndighetene å gi de opplysninger om forholdet som har betydning for spørsmålet om vedkommende er skattepliktig til kommunen og for omfanget av skatteplikten.
- d) Den som har utbetalt eller ytet lønn eller annen godtgjøring for arbeid, plikter etter krav fra skattemyndighetene å gi opplysninger om alt som i siste skatteleggingsperiode er ytet til den enkelte mottaker.
- e) Oppdragsgiver plikter etter krav fra skattemyndighetene å gi opplysninger om de mellommenn vedkommende har gitt oppdrag, og om størrelsen på vederlag som omfattes av oppdraget gjennom et nærmere angitt tidsrom.

(5) Skattemyndighetene kan kreve at tredjepart dokumenterer opplysningene ved for eksempel å gi innsyn i, legge fram, sammenstille, utlevere eller sende inn regnskapsmateriale med bilag, kontrakter, korrespondanse, styreprotokoller, elektroniske programmer og programsystemer.

§ 10-3 *Kontrollopplysninger ved skifte av dødsbo*

Utstedes det proklama ved skifte av dødsbo, plikter loddeier, tingrettsdommer, testamentsfullbyrder og andre som yter hjelp ved skifteoppjøret, etter krav fra skattemyndighetene å gi opplysninger som er nødvendige for å avgjøre om boet skylder skatt.

§ 10-4 *Kontroll hos den opplysningspliktige*

(1) Skattemyndighetene kan foreta kontroll hos den som plikter å gi opplysninger etter denne loven. De opplysningspliktige plikter likevel ikke å gi adgang til kontroll i deres private hjem, med mindre næringsvirksomhet utøves fra den næringsdrivendes private hjem.

(2) Ved kontroll som nevnt i første ledd, skal den opplysningspliktige gi opplysninger som vedkommende plikter å gi ved kontroll etter §§ 10-1 til 10-3. Den opplysningspliktige skal videre gi skattemyndighetene adgang til befarings-, besiktigelses-, gjennomsyn av arkiver, opptelling av eiendeler, taksering mv. av fast eiendom, anlegg, innretninger, transportmidler mv. Ved kontroll av særavgiftspliktige varer kan myndighetene kreve vareprøver avgitt uten vederlag. Ved gjennomsyn av virksomhetens arkiver kan skattemyndighetene kopiere til datalagringsmedium for senere gjennomgang hos den opplysningspliktige eller hos skattemyndighetene.

(3) Den opplysningspliktige eller en fullmektig skal, når skattemyndighetene krever det, være til stede ved kontroll som nevnt i første ledd, og yte nødvendig veiledning og bistand.

(4) Departementet kan samtykke i at representant for skattemyndighetene i en annen stat kan være til stede ved kontroll som nevnt i første ledd, når det på gjensidig grunnlag er inngått overenskomst om dette med vedkommende stat.

§ 10-5 *Kontrollopplysninger fra offentlige myndigheter*

(1) Offentlige myndigheter, innretninger mv. og tjenestemenn plikter etter krav fra skattemyndighetene å gi de opplysninger som de er blitt kjent med i sitt arbeid, og skal i nødvendig utstrekning gi utskrift av protokoll, kopi av dokumenter mv.

(2) Uten hinder av taushetsplikt som de ellers har, skal

- a) myndigheter som fastsetter eller innkrever skatt, toll eller avgifter, eller som utbetaler erstatninger, tilskudd, bidrag, trygder, stønader mv., etter krav fra skattemyndighetene gi opplysninger om de fastsatte, innkrevde eller utbetalte beløp, om grunnlaget for dem og om gjeld, beløp til gode og renter
- b) myndigheter som er tillagt kontrollerende funksjoner etter verdipapirhandelloven, etter krav fra skattemyndighetene gi opplysninger som de er blitt kjent med under dette arbeidet, såfremt opplysningene er gitt kontrollorganet i medhold av lovbestemt opplysningsplikt
- c) myndigheter som er tillagt kontrollerende funksjoner etter eiendomsmeglingsloven, etter krav fra skattemyndighetene gi opplysninger som de er blitt kjent med under dette arbeidet
- d) konfliktrådene etter krav fra skattemyndighetene gi opplysninger om innholdet i avtale inngått under megling i konfliktråd, jf. konfliktrådsloven
- e) andre skattemyndigheter, politiet og Mattilsynet gi opplysninger som er av betydning for skattemyndighetenes vurdering av om vilkårene for registrering av produsent eller importør av alkohol-

holdig drikk og teknisk etanol etter bestemmelser gitt i eller i medhold av særavgiftsloven, er oppfylt

- f) utlendingsmyndighetene etter krav fra skattemyndighetene gi opplysninger om oppholds- og arbeidstillatelse i Norge for utenlandske artister
- g) politiet etter krav fra skattemyndighetene gi opplysninger om utenlandske artister som tar engasjement i politidistriktet, samt arrangørens navn og adresse
- h) tollmyndighetene gi opplysninger om vareførselen til og fra landet av betydning for skattemyndighetenes fastsetting av skatt ved innførsel.

§ 10-6 *Kontrollopplysninger fra tilbyder av tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett eller -tjeneste*

Når særlige hensyn gjør det nødvendig, og det foreligger mistanke om overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, kan Skattemyndighetene eller den direktoratet gir fullmakt pålegge tilbyder av tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett eller -tjeneste å gi opplysninger om avtalebasert hemmelig telefonnummer eller andre abonnementsopplysninger samt elektronisk kommunikasjonsadresse.

§ 10-7 *Kontrollopplysninger om eierinteresse i utenlandsk selskap mv.*

Skattepliktige som direkte eller indirekte har eierinteresse i utenlandsk selskap eller innretning, skal etter krav fra skattemyndighetene gi opplysninger om det utenlandske selskapet eller innretningen. Skattemyndighetene kan kreve at den skattepliktige dokumenterer opplysningene ved for eksempel å gi innsyn i, legge fram, sammenstille, utlevere eller sende inn regnskapsmateriale med bilag, kontrakter, korrespondanse, styreprotokoller, elektroniske programmer og programsystemer, såfremt dokumentene er i den skattepliktiges besittelse. Dersom eierandelen utgjør 50 prosent eller mer, eller den skattepliktige har bestemmende innflytelse i det utenlandske selskapet eller innretningen, plikter den skattepliktige å framskaffe opplysningene. Den skattepliktige plikter å oppbevare dokumentasjonen i fem år etter utløpet av vedkommende skatteleggingsperiode. Departementet kan gi forskrift om fritak for og avgrensning av oppbevaringsplikten samt plikten til å framskaffe opplysninger vedrørende utenlandsk selskap eller innretning.

§ 10-8 *Kontroll av motorvogner*

(1) Skattemyndighetene, tollmyndighetene, Statens vegvesen og politiet kan når som helst uten varsel kontrollere motorvogner for å påse at bestemmelsene om årsavgift for motorvogn, vektårsavgift og

engangsavgift og bestemmelsene om bruk av avgiftsfri biodiesel og merket mineralolje blir overholdt.

(2) Ved kontroll plikter føreren å

- a) stanse straks og ellers forholde seg som det blir anvist ved tegn eller skilt
- b) oppholde seg ved motorvognen til kontrollen er avsluttet eller til det er gitt tillatelse til å forlate stedet
- c) vise fram offentlige dokumenter som det er påbudt å ha med under kjøringen, og gi opplysninger som kontrollmyndigheten mener har betydning for avgiftskontrollen
- d) kjøre til anvist veie- eller kontrollplass.

(3) Skattemyndighetene kan kreve at skattepliktig framstiller kjøretøy hos regionvegkontoret for kontroll av kjøretøyets registreringsforhold av hensyn til om riktig avgift er fastsatt.

§ 10-9 *Plikt til å framvise identitetskort*

Dersom arbeidsgiver skal utstyre en arbeidstaker med identitetskort etter regler gitt i medhold av arbeidsmiljøloven § 4-1 syvende ledd, kan skattemyndighetene kreve at arbeidstakeren framviser identitetskortet.

§ 10-10 *Hvem pliktene påhviler i selskap mv.*

I enkeltpersonforetak påhviler pliktene etter dette kapitlet innehaveren. I selskap, samvirkeforetak, forening, institusjon eller innretning påhviler pliktene den daglige lederen av virksomheten, eller styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder. For person bosatt i utlandet eller selskap eller innretning hjemmehørende i utlandet påhviler pliktene personsens, selskapets eller innretningens norske representant.

§ 10-11 *Framgangsmåten ved kontroll*

(1) Den skattepliktige og andre opplysningspliktige skal gis rimelig varsel og ha rett til å være til stede og å uttale seg ved kontroll i medhold av § 10-4. Dette gjelder bare når det kan gjennomføres uten at formålet med kontrollen settes i fare.

(2) Ved kontroll i medhold av § 10-4 skal det utarbeides rapport. Rapportens omfang og innhold skal tilpasses den kontrollen som er foretatt. Rapporten skal sendes den opplysningspliktige, med unntak av opplysninger om andre opplysningspliktige. Ved andre kontroller tilpasses kravet til dokumentasjon den kontrollen som er foretatt.

§ 10-12 *Politiets bistandsplikt*

Politiet skal på anmodning fra skattemyndighetene yte bistand ved kontroll etter dette kapitlet. Politiet kan kreve opplysninger og utlevering av materiale som nevnt i § 10-4.

§ 10-13 *Klage*

(1) Den som får pålegg om å gi opplysninger eller medvirke til kontroll etter dette kapitlet, kan påklage pålegget med den begrunnelse at det ikke foreligger plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget. Skattemyndighetene skal opplyse om klageadgangen i forbindelse med pålegget.

(2) Klage, som kan være muntlig, må framsettes innen en uke.

(3) Organet som har gitt pålegget, skal enten omgjøre det eller snarest mulig legge klagen fram for nærmeste overordnede organ til avgjørelse.

(4) Pålegget skal etterkommes selv om klagen ikke er avgjort, med mindre den som ga pålegget gir utsetting. Utsetting bør gis når klagen reiser rimelig tvil om lovligheten av pålegget. Utsetting skal gis hvis pålegget gjelder framlegging av dokumenter, når disse blir forseglest og deponert etter regler gitt i forskrift.

§ 10-14 *Forskrifter*

Departementet kan gi forskrift om framgangsmåten ved kontroll etter dette kapitlet, herunder om hvordan opplysninger skal gis, krav til legitimasjon, varsel og informasjon til den som kontrolleres, tilgang til elektronisk arkiv, kopiering av elektronisk informasjon, krav til rapport, tilbakelevering av dokumenter, sletting av informasjon og om klage over pålegg.

Kapittel 11 Pålegg om bokføring, revisjon og oppbevaring av regnskapsmateriale

§ 11-1 *Pålegg om bokføring*

(1) Skattemyndighetene kan pålegge skattepliktige og tredjeparter som er bokføringspliktige etter bokføringsloven, å oppfylle sin plikt til å innrette bokføringen, spesifikasjonen, dokumentasjonen og oppbevaringen av regnskapsopplysninger i samsvar med regler gitt i eller i medhold av bokføringsloven. Det samme gjelder plikt til å oppbevare dokumentasjon i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av § 7-3 nr. 3.

(2) Pålegg om bokføring rettes til styret i selskap, samvirkeforetak, forening, innretning eller organisasjon, og sendes hvert medlem. Det skal fastsettes en frist for oppfyllelse. Fristen skal være minimum fire uker og ikke lengre enn ett år.

§ 11-2 *Pålegg om revisjon*

(1) Når skattepliktiges årsregnskap er fastsatt i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av regnskapsloven eller bokføringsloven eller god regnskapskikk eller bokføringsskikk, kan skattemyndighetene gi pålegg om at ett eller flere årsregnskap skal

revideres av en registrert eller statsautorisert revisor i samsvar med revisorloven § 2-2 for

- a) aksjeselskap der det er truffet beslutning i medhold av fullmakt etter aksjeloven § 7-6
- b) selskap som nevnt i regnskapsloven § 1-2 første ledd nr. 13, som er organisert etter en utenlandsk selskapsform som i det vesentligste tilsvarende definisjonen av aksjeselskap i aksjeloven § 1-1 annet ledd, og som ikke har revisjonsplikt etter revisorloven § 2-1.

(2) Pålegg om revisjon kan gis på grunnlag av forhold som nevnt i første ledd knyttet til årsregnskapet for siste regnskapsår samt de tre foregående årene.

(3) Pålegg om revisjon kan ikke gjelde for mer enn tre regnskapsår.

(4) Pålegg om revisjon rettes til styret i selskapet.

(5) Departementet kan gi forskrift om varsel, krav til påleggets form og innhold, virkningen av pålegg ved selskapsomdanninger, melding til Foretaksregisteret, innsending av villighetserklæring og om når pålegg om revisjon ikke kan gis.

§ 11-3 Pålegg om oppbevaring av regnskapsmateriale

(1) Skattemyndighetene kan i forbindelse med kontroll pålegge skattepliktige som er bokføringspliktige etter bokføringsloven, å oppbevare regnskapsmateriale etter bokføringsloven § 13 første ledd nr. 1 til 4 i mer enn fem år etter regnskapsårets slutt.

(2) I enkeltpersonforetak rettes pålegg etter første ledd til foretakets innehaver. I selskap, samvirkeforetak, forening, institusjon eller innretning rettes pålegget til daglig leder av virksomheten, eller styrelederen dersom virksomheten ikke har daglig leder.

§ 11-4 Klage over pålegg

(1) Den som får pålegg etter dette kapitlet, kan påklage pålegget i samsvar med reglene om klage over enkeltvedtak i kapittel 13 med den begrunnelse at det ikke foreligger plikt eller lovlig adgang til å etterkomme pålegget. Klagefristen er likevel tre uker. Skattemyndighetene skal opplyse om klageadgangen i forbindelse med pålegget.

(2) Skattemyndighetene kan bestemme at pålegget ikke skal settes i kraft før klagen er avgjort.

Kapittel 12 Endring uten klage

§ 12-1 Endring av skattefastsetting mv.

(1) Skattemyndighetene som nevnt i § 2-7, kan endre enhver skattefastsetting når fastsettingen er uriktig. Reglene får tilsvarende anvendelse dersom

det ikke foreligger noen skattefastsetting etter kapittel 9.

(2) Før fastsettingen tas opp til endring etter første ledd, skal skattemyndighetene vurdere om det er grunn til det under hensyn til blant annet den skattepliktiges forhold, den tid som er gått, spørsmålets betydning og sakens opplysning.

(3) Skattemyndighetene skal ta opp skattefastsettingen til endring når

- a) endringen følger av, eller forutsettes i, utfallet av et søksmål
- b) skattelovgivningen foreskriver endring av fastsettingen som følge av omstendigheter som inntrer etter fastsettingen eller
- c) endringen følger av en avtale som nevnt i dobbeltbeskatningsavtaleloven.

(4) Skattemyndighetene kan endre beregningen av formue og inntekt fra selskap som skal levere selskapsmelding som nevnt i § 8-9.

§ 12-2 Skjønnsfastsetting

(1) Skattemyndighetene kan fastsette det faktiske grunnlaget for skattefastsettingen ved skjønn når det ikke foreligger noen fastsetting etter kapittel 9 eller leverte meldinger ikke gir et forsvarlig grunnlag å bygge fastsettingen på.

(2) Skjønnen skal settes til det som framstår som riktig ut fra opplysningene i saken.

§ 12-3 Endring av vedtak om registrering eller sletting i Merverdiavgiftsregisteret

Skattemyndighetene kan endre vedtak om registrering eller sletting i Merverdiavgiftsregisteret eller i forenklet registreringsordning når det samtidig er truffet vedtak etter § 12-1 som har direkte sammenheng med registrerings- eller slettingsvedtaket.

§ 12-4 Summarisk fellesoppgjør

(1) Når arbeidsgiver har levert uriktige eller ufullstendige opplysninger om ytelser til ansatte, og det medfører uforholdsmessig byrde å gjennomføre ordinære endringssaker for den enkelte ansatte, kan skattemyndighetene i stedet treffe vedtak om et summarisk oppgjør av formues- og inntektsskatt og arbeidsgiveravgift på arbeidsgiverens hånd (summarisk fellesoppgjør).

(2) Forhold som omfattes av et vedtak om summarisk fellesoppgjør, kan ikke tas opp som ordinær endringssak for den enkelte skattepliktige eller være gjenstand for klage fra denne.

(3) Departementet kan gi forskrift om det nærmere innholdet i vilkårene etter første ledd samt om beregning og gjennomføring av summarisk fellesoppgjør.

§ 12-5 Fastsetting for flere skattleggingsperioder under ett

For skattepliktig som har skattleggingsperiode på seks måneder eller kortere, kan fastsetting etter § 12-1 foretas samlet, men ikke for et lengre tidsrom enn ett år. Retting av konkrete poster i en skattefastsetting må knyttes til bestemte skattleggingsperioder.

§ 12-6 Frister for endring av skattefastsetting mv.

(1) Fristen for å ta opp saker til endring etter §§ 12-1, 12-3 og 12-4 er fem år etter utgangen av skattleggingsperioden. For skatter som ikke fastsettes for en bestemt tidsperiode, gjelder fristen fra utgangen av det kalenderåret da den ordinære fristen for å gjennomføre fastsetting etter kapittel 9, løp ut. Fastsetting av merverdiavgiftskompensasjon kan ikke tas opp til endring til gunst for den skattepliktige etter utløpet av fristene som nevnt i merverdiavgiftskompensasjonsloven § 10.

(2) Fristen er ti år dersom den skattepliktige ilegges skjerpet tilleggsskatt eller anmeldes for brudd på straffebestemmelsene i straffeloven §§ 378 og 379. Vedtak om endring som er truffet i medhold av tiårsfristen, bortfaller dersom vedtaket om skjerpet tilleggsskatt oppheves eller anmeldelsen ikke leder til straffereaksjon for brudd på de nevnte bestemmelsene. Fristen er ti år også i saker hvor det ikke ilegges tilleggsskatt fordi vilkårene i § 14-4 bokstav d er oppfylt.

(3) Etter den skattepliktiges død kan sak om endring innenfor fristene i første og annet ledd, tas opp senest to år etter dødsfallet. Toårsfristen gjelder ikke så lenge boet verken er overtatt av selvskiftende arvinger eller er endelig oppgjort uten slik overtaking.

(4) Med mindre det foreligger nye opplysninger i saken, må sak om endring av skattegrunnlaget i vedtak etter §§ 12-1, 12-3 og 12-4 tas opp senest fire måneder etter vedtakstidspunktet dersom endringen er til ugunst for den skattepliktige. Saken må uansett tas opp innenfor fristene i første til tredje ledd.

(5) Etter utløpet av fristene i første til fjerde ledd kan skattemyndighetene likevel vedta økning av pensjonsgivende inntekt, når den skattepliktige forlanger det som følge av feil som i høy grad er sannsynliggjort, og som vedkommende ikke kan lastes for. Ved slik økning skal pensjonspoeng og trygdeavgift økes tilsvarende. Departementet kan gi forskrifter om gjennomføring av slik endring og om beregning og innbetaling av trygdeavgift.

§ 12-7 Utsatt friststart

Når skattelovgivningen foreskriver endring av skattefastsettingen som følge av omstendigheter som inntreffer etter fastsettingen, regnes fristene etter § 12-6 fra utgangen av det kalenderåret da vilkårene for å foreta endringen ble oppfylt.

§ 12-8 Unntak fra fristene for å ta opp skattefastsetting mv. til endring

Fristene i § 12-6 er ikke til hinder for at skattefastsettingen tas opp til endring

- når endringen følger av, eller forutsettes i, utfallet av et søksmål
- som følge av uttalelse fra Stortingets ombudsmann for forvaltningen, i sak der den skattepliktige er part
- når det er klart at vanskelige livsforhold hos den skattepliktige har ført til uriktig fastsetting.

§ 12-9 Fordeling av kompetanse mellom Oljeskattekontoret og andre skattemyndigheter

Oljeskattekontoret avgjør med bindende virkning for andre skattemyndigheter enn Klagenemnda for petroleumsskatt hvilke inntekts- og formuesposter som omfattes av petroleumsskatteloven § 5 første ledd, og hva som skal anses som skattepliktig inntekt og fradragsberettiget kostnad for finansielle poster som nevnt i petroleumsskatteloven § 3 d annet til syvende ledd.

§ 12-10 Endring av skattefastsetting overfor trekkpliktige etter artistskatteloven, Svalbardskatteloven og Jan Mayen-skatteloven

Skattemyndighetene kan treffe vedtak om endring av skattefastsetting etter § 12-1 overfor den som har trekkplikt etter artistskatteloven, Svalbardskatteloven og Jan Mayen-skatteloven.

§ 12-11 Endring uten klage av andre enkeltvedtak enn vedtak om skattefastsetting

(1) Andre enkeltvedtak enn vedtak om skattefastsetting kan endres av det organet som har truffet vedtaket, uten at det er påklaget dersom

- endringen ikke er til skade for noen vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser
- underretning om vedtaket ikke er kommet fram til vedkommende, og vedtaket heller ikke er offentlig kunngjort eller
- vedtaket må anses ugyldig.

(2) Foreligger vilkårene etter første ledd, kan vedtaket endres også av klageinstansen eller av annet overordnet organ.

(3) Dersom hensynet til andre privatpersoner eller offentlige interesser tilsier det, kan klageinstans eller overordnet myndighet endre underordnet organs vedtak til skade for den vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser, selv om vilkårene etter første ledd bokstav b eller c ikke er oppfylt. Melding om at vedtaket vil bli overprøvd, må i så fall sendes vedkommende innen tre uker etter at det ble sendt melding om vedtaket, og melding om at vedtaket er omgjort må sendes vedkommende innen tre måneder etter

samme tidspunkt. Gjelder det overprøving av vedtak i klagesak, må melding om at vedtaket er omgjort likevel sendes vedkommende innen tre uker.

(4) De begrensningene i adgangen til å endre et vedtak uten at det er påklaget som er forutsatt ellers i denne bestemmelsen, gjelder ikke når endringsadgangen følger av annen lov, av vedtaket selv eller av alminnelige forvaltningsrettslige regler.

Kapittel 13 Klage

§ 13-1 Hvilke avgjørelser som kan påklages og hvem som har klagerett

(1) Enkeltvedtak kan påklages av den vedtaket retter seg mot. Vedtak om skattefastsetting kan også påklages av den som er endelig ansvarlig for den skattepliktige skatt.

(2) Klageinstansens vedtak i klagesak kan ikke påklages. Klageinstansens vedtak om å avvise klagen kan likevel påklages, unntatt

- når også underinstansen traff vedtak om å avvise klagen
- når underinstansen har prøvd avvisningsspørsmålet og kommet til at vilkårene for realitetsbehandling er til stede
- når Kongen vil være klageinstans
- når klagen er avvist av en klagenemnd.

§ 13-2 Klage fra andre

(1) Aksjeselskap og allmennaksjeselskap kan klage på vedtak om verdsettingen av aksjene i selskapet.

(2) Selskap hvor deltakerne skattlegges etter skatteloven §§ 10-40 til 10-45, kan klage på vedtak om beregning av formue og inntekt fra selskapet.

(3) Boligselskap kan klage på vedtak om beregning av formue og inntekt fra selskapet.

(4) Den som skal svare skatt etter eieendomsskatte-lova, har samme rett til å klage etter § 13-1 som den skattepliktige har over avgjørelse som får betydning for eiendomsskatten.

§ 13-3 Klageinstans

(1) Klageinstans er det forvaltningsorganet (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorganet som har truffet enkeltvedtaket (underinstansen).

(2) Skatteklagenemnda er klageinstans ved klage over vedtak om fastsetting av formues- og inntektskatt, Jan Mayen-skatt, artistskatt, merverdiavgift og arbeidsgiveravgift. Det samme gjelder klage over vedtak om registrering eller sletting i Merverdiavgiftsregisteret, når det samtidig klages over vedtak etter § 12-1 som har direkte sammenheng med registrerings- eller slettingsvedtaket. Skatteklagenemnda er også klageinstans ved klager over vedtak fra Skat-

tedirektoratet om ileggelse av tvangsmulkt etter § 14-1 og overtredelsesgebyr etter § 14-7. Saker som skal avgjøres av Skatteklagenemnda, forberedes for nemnda av sekretariatet for Skatteklagenemnda.

(3) Skatteklagenemnda for Svalbard er klageinstans ved klage over vedtak om fastsetting av skatt etter Svalbardskatteloven. Saker som skal avgjøres av Skatteklagenemnda for Svalbard, fremmes for nemnda av skattekontoret.

(4) Klagenemnda for petroleumsskatt er klageinstans ved klage over vedtak om fastsetting av skatt etter petroleumsskatte-loven § 5 første ledd. Saker som skal avgjøres av Klagenemnda for petroleumsskatt, fremmes for nemnda av Oljeskattekontoret.

§ 13-4 Klagefrist. Oppreisning for oversittelse av klagefristen.

(1) Klagefristen er seks uker.

(2) Dersom klageren er avhengig av å få opplysninger fra skattemyndighetene for å klage, kan klageren levere klage innen seks uker etter at skattemyndighetene har sendt de nødvendige opplysningene. Første gang en bolig verdsettes etter eieendomsskatte-lova § 8 C, er fristen for å klage over vedtak som får betydning for eiendomsskatten, seks uker fra skatte-seddelen mottas fra kommunen.

(3) Selv om klagefristen er oversittet, kan skattemyndighetene ta klagen under behandling dersom det er grunn til det under hensyn til blant annet klagerens forhold, den tid som er gått, spørsmålets betydning og sakens opplysning. Klagen kan ikke tas under behandling som klagesak dersom det er gått mer enn ett år siden vedtaket ble truffet.

§ 13-5 Klagens adressat, form og innhold

(1) Klagen skal sendes til det organet som har truffet vedtaket som påklages.

(2) Klagen skal være skriftlig.

(3) Klagen skal vise til det vedtaket som det klages over, og om påkrevd gi opplysninger til vurdering av klagerett og av om klagefrist er overholdt. Den skal inneholde bestemte påstander og redegjøre for de forhold påstandene bygger på. Klage over vedtak om fastsetting av merverdiavgift som følge av at skattemelding ikke er kommet inn, behandles bare dersom klageren samtidig med klagen sender inn skattemelding for den eller de skatteleggingsperioder vedtaket gjelder.

(4) Inneholder en klage feil eller mangler, setter forvaltningsorganet en kort frist for retting eller utfylling.

§ 13-6 Saksforberedelse i klagesak

(1) Om saksforberedelse mv. av klagesaker gjelder kapittel 5 tilsvarende, når ikke annet følger av reglene i denne bestemmelsen.

(2) Dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal underinstansen avvise saken, jf. likevel § 13-4 tredje ledd.

(3) Underinstansen kan endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet.

(4) Blir det ikke truffet vedtak som nevnt i annet eller tredje ledd, skal sakens dokumenter sendes klageinstansen så snart saken er tilrettelagt. Underinstansen kan avgi uttalelse i saken.

(5) Klageren skal sendes utkast til underinstansens uttalelse. I saker hvor klageinstansen er en nemnd, skal klageren sendes utkast til innstilling til vedtak i nemnda. Første og annet punktum gjelder likevel ikke opplysninger som kan unntas fra innsyn etter § 5-4 femte ledd.

§ 13-7 Klageinstansens kompetanse

(1) Dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal klageinstansen avvise saken, jf. likevel § 13-4 tredje ledd. Klageinstansen er ikke bundet av at underinstansen har ansett vilkårene for å være oppfylt.

(2) Tas klagen under behandling, kan klageinstansen prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Den skal vurdere de synspunktene som klageren kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av klageren.

(3) Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken, eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

§ 13-8 Fordeling av kompetanse mellom Klagenemnda for petroleumsskatt og andre skattemyndigheter

Klagenemnda for petroleumsskatt avgjør med bindende virkning for andre skattemyndigheter hvilke inntekts- og formuesposter som omfattes av petroleumsskatteloven § 5 første ledd, og hva som skal anses som skattepliktig inntekt og fradragsberettiget kostnad for finansielle poster som nevnt i petroleumsskatteloven § 3 d annet til syvende ledd.

§ 13-9 Endring av klagenemndenes avgjørelser

(1) En klagenemnd kan innenfor fristen i § 12-6 første ledd endre sin skattefastsetting når det foreligger nye omstendigheter og tungtveiende hensyn tilsier at saken tas opp.

(2) En klagenemnd kan uavhengig av fristene i kapittel 12, endre sin skattefastsetting som følge av en uttalelse fra Stortingets ombudsmann for forvaltningen i sak der den skattepliktige er part.

Kapittel 14 Administrative reaksjoner og straff

§ 14-1 Tvangsmulkt

(1) For å fremtvinge levering av pliktige opplysninger kan skattemyndighetene ilegge den som har plikt til å gi opplysninger etter kapittel 7 og 8 eller forespurte opplysninger etter §§ 10-1, 10-2, 10-3, 10-5, 10-6 og 10-7, en daglig løpende tvangsmulkt når opplysningene ikke gis innen de fastsatte frister. Det samme gjelder når det er åpenbare feil ved de opplysninger som gis. Tvangsmulkt kan også ilegges den som ikke retter seg etter pålegg om bokføring etter § 11-1 innen den fastsatte fristen.

(2) Samlet tvangsmulkt etter første ledd første og annet punktum kan ikke overstige 50 ganger rettsgebyret, jf. rettsgebyrloven § 1 annet ledd. Samlet tvangsmulkt etter første ledd tredje punktum kan ikke overstige en million kroner.

(3) Skattemyndighetene kan i særlige tilfeller redusere eller frafalle påløpt mulkt.

(4) Tvangsmulkt påløper ikke dersom oppfyllelse er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige.

(5) Departementet kan gi forskrift om når pliktige opplysninger anses å ikke være gitt og om nivået på og utmåling av tvangsmulkten.

§ 14-2 Saksbehandlingsregler ved ileggelse av tvangsmulkt

(1) Ved vedtak om tvangsmulkt kan forhåndsvarsel etter § 5-6 unnlates. I melding om vedtak om tvangsmulkt, jf. § 5-8, skal skattemyndighetene opplyse om hvilke plikter som nevnt i § 14-1 første ledd som ikke anses å være oppfylt, frist for når tvangsmulkten begynner å løpe og størrelsen på tvangsmulkten.

(2) Tvangsmulkten tilfaller statskassen.

§ 14-3 Tilleggsskatt

(1) Tilleggsskatt ilegges skattepliktig og trekkpliktig som nevnt i § 8-8 første og annet ledd, som gir uriktig eller ufullstendig opplysning til skattemyndighetene eller unnlater å gi pliktig opplysning, når opplysningssvikten kan føre til skattemessige fordele. Som unnlatt levering av pliktig opplysning regnes levering etter at skattemyndighetene har truffet vedtak om skattegrunnlaget og beregnet skatt.

(2) Tilleggsskatt ilegges ikke når skattepliktiges eller trekkpliktiges forhold må anses unnskyldelig.

(3) Tilleggsskatt kan fastsettes samtidig med den skatten den skal beregnes av, eller ved en senere særskilt fastsetting. Fristene i §§ 12-6 til 12-8 gjelder tilsvarende.

§ 14-4 Unntak fra tilleggs-skatt

Tilleggs-skatt fastsettes ikke

- a) av riktige og fullstendige opplysninger som er forhåndsutfylt i skattemeldingen
- b) når de uriktige eller ufullstendige opplysningene skyldes åpenbare regne- eller skrivefeil
- c) når selger unnlater å beregne merverdiavgift av ordinær bokført omsetning, og det godtgjøres at kjøper har full fradragsrett, eller kjøper ville hatt rett til kompensasjon for merverdiavgiften etter merverdiavgiftskompensasjonsloven
- d) når den skattepliktige frivillig retter eller utfyller opplysninger som er gitt tidligere, slik at det kan fastsettes riktig skatt. Dette gjelder ikke hvis rettingen kan anses framkalt ved kontrolltiltak som er eller vil bli satt i verk, eller ved opplysninger som skattemyndighetene har fått fra andre. Tidligere ilagt tilleggs-skatt faller ikke bort.
- e) når tilleggs-skatten for det enkelte forholdet vil bli under 1000 kroner eller
- f) når den skattepliktige er død.

§ 14-5 Satser og beregningsgrunnlag for tilleggs-skatt

(1) Tilleggs-skatt beregnes med 20 prosent av den skattemessige fordelingen som er eller kunne ha vært oppnådd. Satsen skal være ti prosent når de uriktige eller ufullstendige opplysningene gjelder opplysninger som også er gitt av arbeidsgiver eller andre etter kapittel 7, og opplysninger som selskapet har gitt etter § 8-9 for deltakere som skattlegges etter skatteloven §§ 10-40 til 10-48.

(2) Formues- og inntektstillegg som gir grunn for å anvende tilleggs-skatt, anses å utgjøre den øverste delen av den skattepliktiges formue og inntekt.

(3) Har den skattepliktige et skattemessig underskudd, beregnes tilleggs-skatten av den skatten som ville blitt fastsatt på grunnlag av den unndratte formuen eller inntekten. Det samme gjelder når den fastsatte skatten er lavere enn den skatten som ville blitt fastsatt på grunnlag av den unndratte formuen eller inntekten.

(4) Ved tidfestingsfeil beregnes tilleggs-skatten av nettofordelen ved den utsatte fastsettingen. Tidfestingsfeil foreligger i denne sammenheng når

- a) de uriktige eller ufullstendige opplysningene har ført til en skattebesparelse som uten at det er nødvendig med nye opplysninger fra den skattepliktige, ville ha ført til en tilsvarende skattebyrde i senere perioder
- b) den skattepliktige selv har oppgitt skattegrunnlaget i senere perioder, eller unnlatt å fradragsføre kostnaden i senere perioder, før skattemyndighetene har tatt opp forholdet
- c) skattemyndighetene har tatt opp forholdet, men den skattepliktige sannsynliggjør at grunnlaget

uansett ville blitt tatt med eller kostnaden unnlatt fradragsført i senere perioder.

(5) Ilagt tvangsmulkt etter § 14-1 skal komme til fradrag i beregnet tilleggs-skatt for unnlatt levering etter § 14-3 første ledd annet punktum.

§ 14-6 Skjerpet tilleggs-skatt

(1) Skjerpet tilleggs-skatt ilegges skattepliktig og trekkpliktig som nevnt i § 8-8 første og annet ledd, som forsettlig eller grovt uaktsomt gir skattemyndighetene uriktig eller ufullstendig opplysning, eller unnlater å gi pliktig opplysning, når vedkommende forstår eller bør forstå at det kan føre til skattemessige fordeler. Skjerpet tilleggs-skatt kan bare ilegges i tillegg til tilleggs-skatt etter § 14-3. § 14-4 første ledd gjelder tilsvarende.

(2) Skjerpet tilleggs-skatt skal fastsettes i et eget vedtak samtidig med eller etter fastsetting av tilleggs-skatt etter § 14-3. § 14-3 tredje ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

(3) Skjerpet tilleggs-skatt beregnes med 20 eller 40 prosent av den skatten som er eller kunne vært unndratt. § 14-5 annet til femte ledd gjelder tilsvarende.

(4) Skal skattepliktig for samme år svare skjerpet tilleggs-skatt etter forskjellige satser, fordeles den skatten som skjerpet tilleggs-skatt skal beregnes av, forholdsmessig etter størrelsen på den formuen eller inntekten som de ulike satsene skal anvendes på.

§ 14-7 Overtredelsesgebyr

(1) Skattemyndighetene kan ilegge overtredelsesgebyr overfor

- a) tredjeparter som ikke oppfyller sine opplysningsplikter etter kapittel 7
- b) den som ikke medvirker til kontroll etter §§ 10-4 eller 10-8
- c) den som ikke oppfyller sine plikter til å føre og oppbevare personalliste gitt i medhold av bokføringsloven.

(2) Overtredelsesgebyr ilegges ikke tredjepart som er ilagt tvangsmulkt for den samme opplysningsvikten.

(3) Overtredelsesgebyr etter første ledd bokstav a og c skal utgjøre ti rettsgebyr, jf. rettsgebyrloven § 1 annet ledd. Ved gjentatt overtredelse innen tolv måneder fra illeggelse av overtredelsesgebyr skal gebyret utgjøre 20 rettsgebyr. Et tilleggsgebyr på inntil to rettsgebyr kan ilegges for hver person, selskap eller lignende som det ikke er levert opplysninger om, og hver person som ikke er registrert i samsvar med bestemmelsene om føring av personalliste.

(4) Overtredelsesgebyr etter første ledd bokstav b kan utgjøre inntil 50 rettsgebyr, jf. rettsgebyrloven § 1 annet ledd.

(5) Overtredelsesgebyr ilegges ikke dersom oppfyllelse er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige.

(6) Overtredelsesgebyret tilfaller statskassen.

(7) Departementet kan gi forskrift om grunnlaget for beregning og om utmåling av overtredelsesgebyr.

§ 14-8 Varsel

I varsel etter § 5-6 om tilleggs-skatt og overtredelsesgebyr skal fristen for å uttale seg være minst tre uker. Varsel etter § 5-6 kan unnlates når overtredelsesgebyr ilegges på stedet.

§ 14-9 Veiledning om taushetsrett mv.

I sak om tilleggs-skatt eller overtredelsesgebyr skal skattemyndighetene, så langt det er nødvendig for at en part kan ivareta sine interesser i saken, veilede skattepliktig og tredjepart om rekkevidden av retten til ikke å svare på spørsmål eller utlevere dokumenter eller gjenstander når svaret eller utleveringen kan utsette vedkommende for tilleggs-skatt, overtredelsesgebyr eller straff.

§ 14-10 Utsatt iverksetting av vedtak om sanksjon

(1) Vedtak om tilleggs-skatt og overtredelsesgebyr skal ikke iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

(2) Dersom skattepliktig eller tredjepart akter å prøve vedtakets gyldighet for domstolene, skal vedtaket etter anmodning ikke iverksettes før etter utløpet av søksmålsfristen eller endelig rettsavgjørelse foreligger.

§ 14-11 Domstolenes kompetanse ved prøving av vedtak om administrative sanksjoner

Ved prøving av vedtak om tilleggs-skatt og overtredelsesgebyr kan retten prøve alle sider av saken.

§ 14-12 Straff for tredjeparts opplysningssvikt mv.

(1) Med bot eller fengsel inntil to år straffes opplysningspliktig tredjepart som gir uriktig eller ufullstendig opplysning til skattemyndighetene, eller unnlater å gi pliktig opplysning.

(2) Med bot eller fengsel inntil ett år straffes den som grovt uaktsomt overtrer gjerningsbeskrivelsen i første ledd.

§ 14-13 Straff for unnlatt medvirkning til kontroll mv.

Med bot eller fengsel inntil to år straffes den som unnlater å medvirke til kontroll etter §§ 10-4 eller 10-8.

Kapittel 15 Søksmål mv.

§ 15-1 Søksmål fra skattepliktige mv.

(1) Den som har klageadgang over en avgjørelse skattemyndighetene har truffet etter denne loven, kan reise søksmål om prøving av avgjørelsen. Den kan også reise søksmål om prøving av avgjørelsen i klagesaken.

(2) Hvem som har adgang til å gå til søksmål om prøving av andre avgjørelser enn avgjørelser etter første ledd første punktum, følger av reglene i tvisteloven § 1-3.

§ 15-2 Søksmål fra departementet eller en kommune

(1) Departementet kan ved søksmål få prøvd om nemndsvedtak i sak om fastsetting av skatt skal oppheves helt eller delvis fordi det bygger på feilaktig faktisk grunnlag eller uriktig oppfatning av et retts-spørsmål. Dette gjelder likevel ikke avgjørelse truffet på grunnlag av en bindende forhåndsuttalelse etter kapittel 6.

(2) Kommunestyret kan ved søksmål få prøvd vedtak som gjelder spørsmålet om hva som er rett skattested for enkelte skattepliktige. Søksmål anlegges mot den andre eller de andre kommunene som er part i tvisten.

(3) Kommunestyret kan ved søksmål få prøvd vedtak som gjelder spørsmål av betydning for utskrivningen av eiendomsskatt. Kommunestyret kan også få prøvd den skattepliktiges fastsetting av skattegrunnlaget for kraftforetak som har betydning for utskrivningen av eiendomsskatt.

(4) Den avgjørelsen retter seg mot, skal varsles om søksmålet.

§ 15-3 Partsstilling

(1) Ved søksmål til prøving av avgjørelser etter denne loven utøves statens partsstilling av den skattemyndigheten som har truffet avgjørelsen. Er avgjørelsen truffet av en nemnd, utøves partsstillingen av skattekontoret.

(2) Departementet kan i enkeltsak eller i grupper av saker overta utøvelsen av partsstillingen eller overføre den til annen skattemyndighet.

(3) Søksmål om nemndsvedtak etter § 15-2 første ledd skal rettes mot nemnda ved lederen.

§ 15-4 Søksmålsfrist

(1) Søksmål som gjelder enkeltvedtak om skattefastsetting, må reises innen seks måneder etter at vedtaket ble sendt den skattepliktige. Det kan gis oppfriskning for oversittelse av fristen etter reglene i tvisteloven §§ 16-12 til 16-14.

(2) Søksmålsfristen avbrytes dersom det omtvistede spørsmålet klages inn for Stortingets ombudsmann for forvaltningen. Ny søksmålsfrist på seks

måneder løper fra ombudsmannens melding om avsluttet behandling er kommet fram til den skattepliktige, eller fra den skattepliktige blir varslet om myndighetenes svar på ombudsmannens anmodning om fornyet behandling. Søksmålsfristen etter første ledd avbrytes likevel ikke dersom klagen ikke fører til realitetsavgjørelse hos ombudsmannen og dette skyldes forsettlig forhold fra den skattepliktiges side.

(3) Hvor lenge det er adgang til å gå til søksmål om prøving av andre avgjørelser enn vedtak etter første ledd, følger av reglene i tvisteloven § 1-3.

§ 15-5 Adgang til å stille vilkår for å reise søksmål

(1) Det forvaltningsorganet som har truffet enkeltvedtak i medhold av denne loven, kan bestemme at søksmål om gyldigheten av vedtaket ikke skal kunne reises uten at adgangen til å klage over vedtaket er benyttet, og at klagen er avgjort av den høyeste klageinstansen som står åpen.

(2) Søksmål skal i alle tilfeller kunne reises når det har gått ett år fra klage første gang ble framsatt, og det ikke skyldes forsømmelse fra klagerens side at klageinstansens avgjørelse ikke foreligger. Forutsatt at klagen ble fremmet innen klagefristen, utløper søksmålsfristen etter § 15-4 ikke før klageinstansen har truffet avgjørelse i saken.

§ 15-6 Fastsetting etter avsagt dom mv.

(1) Når domstolen kommer til at den skattepliktige bare skal betale en del av den fastsatte skatten, eller bare skal ha tilbake en del av et tilbakebetalingskrav, og det ikke foreligger tilstrekkelige opplysninger til å fastslå det riktige beløpet, skal det i domsslutningen angis hvordan ny fastsetting skal utføres.

(2) Kommer domstolen til at myndighetenes avgjørelse i sak om fastsetting ikke kan opprettholdes på grunn av formelle mangler, skal avgjørelsen henvises til ny behandling hos vedkommende skattemyndighet.

(3) Endelig rettsavgjørelse og forlik er bindende for alle skattekreditorer.

§ 15-7 Avgjørelse i fordelingstvist

(1) Kommuner som er uenige om hvor en skattepliktig sin formue og inntekt skal skattlegges etter skatteloven kapittel 2 og 3, kan i fellesskap kreve at Skattedirektoratet avgjør tvisten med bindende virkning.

(2) Avgjørelsen skal begrunnes for så vidt grunene kan antas å ha betydning ut over den foreliggende saken.

Kapittel 16 Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og endringer i andre lover

§ 16-1 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Fra samme tidspunkt oppheves lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven).

§ 16-2 Overgangsbestemmelser

(1) § 12-6 gjelder for skattefastsettinger som tas opp til endring etter tidspunktet for lovens ikrafttredelse. Skattemyndighetene kan likevel ikke endre fastsettinger for skattleggingsperiodene 2012 til 2014 til ugunst for den skattepliktige dersom det ikke ville ha vært adgang til å endre fastsettingen etter fristreglene i ligningsloven.

(2) §§ 14-3 til 14-7 får virkning for saker som er tatt opp ved varsel om tilleggs-skatt eller overtredelsesgebyr etter tidspunktet for lovens ikrafttredelse. For saker om tilleggs-skatt og overtredelsesgebyr med varsel før tidspunktet for lovens ikrafttredelse gjelder de tidligere reglene. Det samme gjelder i saker der opplysningssvikten er begått før tidspunktet for lovens ikrafttredelse, for så vidt samlet tilleggs-skatt eller overtredelsesgebyr hadde blitt høyere etter de nye reglene.

(3) Departementet kan gi forskrift om overgangsbestemmelser.

§ 16-3 Endringer i andre lover

Fra det tidspunkt loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene gjøres følgende endring:

§ 218 annet ledd nr. 2 skal lyde:

2. Den som har bevilling som statsautorisert revisor eller er registrert som revisor, kan bistå med utferdigelse av *skattemeldinger*, *skatteklager* og andre henvendelser til skattemyndighetene.

2. I lov 17. juli 1925 nr. 2 om avgift av kull, jordoljer og andre mineraler og bergarter som utføres fra Svalbard gjøres følgende endringer:

§ 4 annet ledd første punktum skal lyde:

Undlater den avgiftspliktige å føre eller til bestemt tid å innsende boken med bilag til skattekontoret, eller undlater han å etterkomme en opfordring fra *skattemyndighetene* for Svalbard om å meddele opplysninger, taper han retten til å inngi klage, med mindre han godtgjør omstednigheter, som finnes fyldestgjørende til undskyldning for forsømmelsen.

§ 5 annet ledd annet punktum skal lyde:

Dog kan *skattemyndighetene* på andragende innrømme forlengelse av klagefristen.

§ 9 skal lyde:

§ 9. Undlatelse av å føre eller til bestemt tid å innsende den i § 3, første ledd omhandlede bok med bilag eller det i § 3, annet ledd omhandlede regnskap samt undlatelse av på forlangende å meddele nærmere opplysninger til *skattemyndighetene* straffes med bøter.

3. I lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter gjøres følgende endringer:

§§ 2 til 4 oppheves.

§§ 5a til 7 oppheves.

4. I lov 14. juli 1950 nr. 10 om valutaregulering gjøres følgende endring:

§ 7 sjette ledd skal lyde:

Departementet avgjør om opplysninger innhenta ifylgje fyrste leden i denne paragrafen skal meddelast offentlege styresmakter som har med *fastsetjinga av skatt*, tolloppgåver og tilsyn med finansinstitusjonar å gjera.

5. I lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter gjøres følgende endringer:

§§ 2 til 5a oppheves.

§ 6 første ledd skal lyde:

For *avgift og renter* på motorkjøretøyer eller båter eller i samband med bruk av motorkjøretøy eller båt som omfattes av denne lov, er eieren ansvarlig.

§ 7 første, annet og fjerde ledd oppheves.

§ 10 oppheves.

6. I lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv m.m. (arvelova) gjøres følgende endring:

§ 28 g tredje ledd annet punktum skal lyde:

For dette formålet kan ein sambuar krevje at *skattemyndighetene* gir opplysningar om eller kopi av *skattemelding og fastsetjing av formues- og inntektsskatt* for den andre sambuaren.

7. I lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiedomsskatt til kommunane (eiedomsskattelova) gjøres følgende endringer:

§ 8 B-1 første til tredje ledd skal lyde:

(1) Eiedomsskatt for anlegg for produksjon av elektrisk kraft skal reknast ut etter verdet (taksten) som anlegget vert sett til ved *fastsetjinga av formues- og inntektsskatt* året før skatteåret.

(2) Vert det med heimel i § 12, bokstav b nytta ulike skattøyrar for bygningar og grunn, skal det fastsetjast særskilde skattegrunnlag for bygningar og for grunn i samband med den *fastsetjinga* som er nemnt i første leden.

(3) Er det klaga på verdsetjinga, eller er verdsetjinga under prøving for domstolane, skal eiedomsskatten likevel reknast ut etter det verdet som vart sett ved *fastsetjinga av formues- og inntektsskatt*. Når spørsmålet er endeleg avgjort, skal skatten rettast i samsvar med den siste avgjerda.

§ 8 B-3 første ledd første punktum skal lyde:

Kommunefordeling av grunnlaget for eiedomsskatt for kraftanlegg sett i drift etter 1. januar 2000, skal byggje på plasseringa av slike særskilte driftsmiddel i kraftanlegget som nemnt i § 8 B-2 første leden pr. 1. januar i *skattefastsetjingsåret*.

§ 8 B-5 første punktum skal lyde:

Reglane i *skatteforvaltningsloven* gjeld tilsvarende så langt dei passer ved fastsetjing av kommunefordeling av eiedomsskattegrunnlag etter reglane i denne lova.

§ 8 C-1 første ledd første punktum skal lyde:

Kommunestyret avgjør om eiedomsskatten for bustader skal byggje på verdet (taksten) som vert sett på eiedomen ved *fastsetjinga av formues- og inntektsskatt* året før skatteåret.

§ 8 C-1 tredje ledd skal lyde:

(3) Er verdet (taksten) for bustader sett ned ved *fastsetjinga* etter skatteloven § 4-10 første ledd andre eller tredje punktum, utgjer skattegrunnlaget det justerte verdet multiplisert med 2,67 for primærbustad og 1,33 for sekundærbustad.

§ 9 annet punktum skal lyde:

Seinare vert eiedomsskatten utrekna etter det verdet som eiedomen vert sett i ved *fastsetjinga av formues- og inntektsskatt* i skatteåret.

§ 17 fjerde ledd skal lyde:

Når taksten byggjer på *verdet som er satt ved fastsetjinga av formues- og inntektsskatt*, skal utskrivninga rettast berre så langt *fastsetjinga* vert brigda etter *skatteforvaltningsloven* § 9-4, kapittel 12 eller kapittel 13. Fristane for retting etter *skatteforvaltnings-*

loven § 12-6 gjeld då tilsvarende for eigedomsskatten.

§ 19 annet ledd skal lyde:

For anlegg for produksjon av elektrisk kraft og bustader som vert verdsette etter § 8 C, kan klaga ikkje gjelda det verdet som er sett på eigedomen ved *fastsetjinga av formues- og inntektsskatt, jf. skatteforvaltningsloven § 13-2 fjerde ledd.*

§ 23 første ledd første punktum skal lyde:

Føresegnene i *skatteforvaltningsloven § 15-4 første ledd og § 15-6 første og andre ledd* og skattebetalingsloven § 17-1 fjerde og femte ledd gjeld på tilsvarende vis for søksmål og tvistar for tingretten i sak om tvangsfullføring og mellombels sikring om eigedomsskatt.

§ 29 annet ledd skal lyde:

Reglane i *skatteforvaltningsloven kapittel 3* om teieplikt gjeld på tilsvarende måte for tenestemenn og nemndmedlemmer som er med på å skriva ut eigedomsskatt i staden for reglane om teieplikt i forvaltningslova.

§ 29 siste ledd skal lyde:

Spørsmålet om dekning av sakskostnader blir avgjort av eigedomsskattekontoret når klagenemnda har endra eit vedtak til gunst for skattytar. Avgjerda kan klagast inn for klagenemnda.

8. I lov 13. juni 1975 nr. 35 om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster m.v. gjøres følgende endringer:

§ 3 bokstav c fjerde ledd skal lyde:

Når det ved opphør av særskattepliktig virksomhet foreligger et udekket underskudd, kan den skattepliktige kreve utbetalt fra staten skatteverdien av slik underskudd. Skatteverdien fastsettes ved å multiplisere udekket underskudd i alminnelig inntekt i sokkeldistriktet og i grunnlaget for særskatt med gjeldende satser på opphørstidspunktet. Beløpet fastsettes av *skattemyndighetene* for det året den særskattepliktige virksomheten opphører.

§ 3 bokstav c femte ledd skal lyde:

Den skattepliktige kan kreve utbetalt fra staten skatteverdien av direkte og indirekte utgifter (med unntak av finansutgifter) til undersøkelse etter petroleumforekomster, for så vidt beløpet ikke overstiger årets underskudd i henholdsvis alminnelig inntekt i sokkeldistriktet og grunnlaget for særskatt. Skatteverdien av undersøkelsesutgiftene fastsettes ved å multiplisere de fradragsberettigede utgiftene i almin-

nelig inntekt og i særskattegrunnlaget med gjeldende skattesatser for året da undersøkelsesutgiftene er pådratt. Beløpet fastsettes av *skattemyndighetene* for det aktuelle inntektsår. Når skatteverdien av undersøkelsesutgiftene kreves utbetalt etter dette ledd, skal utgiftene ikke inngå i underskudd som behandles etter andre bestemmelser i § 3 c. ---.---.---.---. Hvis krav på utbetaling fra staten etter dette ledd første punktum er pantsatt eller overdratt, skal underskudd som skriver seg fra kostnader til undersøkelse etter petroleumforekomster behandles etter reglene i første til fjerde punktum, med mindre pantlover eller den som har fått kravet overdratt samtykker til annen behandling etter denne bokstav.

§ 3 bokstav i skal lyde:

i) Ved avtale om leie av flyttbar produksjonsinnretning kan leietaker som er skattepliktig etter § 5 kreve at det gis fradrag ved *fastsettingen av skatt* etter særskilte regler. Departementet kan gi nærmere regler til utfylling og gjennomføring av denne bokstav, herunder regler om skattemessig fradrag for avskrivninger, friinntekt og rentekostnader.

§ 4 første ledd skal lyde:

Til bruk ved *fastsettingen av skatt*, herunder *fastsettingen* av særskatt (jf. § 5), kan departementet – generelt eller for det enkelte tilfelle – med bindende virkning fastsette en normpris for petroleum som utvinnes i de områder som er nevnt i § 1, bokstav a og b.

§ 5 annet ledd skal lyde:

Særskatt *fastsettes* på den inntekt av virksomheten som ligger til grunn for *fastsetting* av den alminnelige inntektsskatt. Det gis ikke fradrag for tap eller underskudd som fremkommer ved annen virksomhet enn utvinning og rørledningstransport som nevnt i § 1. Det gis ikke fradrag for tilskudd etter skatteloven § 6-42.

§ 5 sjetten, syvende og åttende ledd skal lyde:

Dersom friinntekt utgjør mer enn nettoinntekten, kan det overskytende føres til fradrag i senere år ved *fastsetting* av særskatt. Bestemmelsene i § 3 c annet ledd første og tredje punktum samt tredje ledd får tilsvarende anvendelse på overskytende friinntekt etter foregående punktum.

Når det ved opphør av særskattepliktig virksomhet foreligger overskytende friinntekt, kan den skattepliktige kreve utbetalt fra staten skatteverdien av slik friinntekt. Skatteverdien fastsettes ved å multiplisere overskytende friinntekt med gjeldende sats for særskatt på opphørstidspunktet. Beløpet fastsettes

av *skattemyndighetene* for det året den særskattepliktige virksomheten opphører.

Særskatt etter denne bestemmelse kommer ikke til fradrag ved *fastsetting* av annen inntektsskatt.

§ 6 oppheves.

§ 6 a oppheves.

§ 7 nr. 2 skal lyde:

2. Terminskatt etter nr. 1 skal skrives ut til det beløp som *fastsatt* skatt ventes å utgjøre for vedkommende inntektsår. Ved utskrivningen fordeles terminskatten i seks deler, jf. annet ledd. Den skattepliktige skal ha adgang til å uttale seg før utskrivningen finner sted.

§ 7 nr. 4 skal lyde:

4. Skattyteren kan ved forfall for andre termin med virkning for de tre første terminene innbetale tillegg til utskrevet terminskatt når denne antas utilstrekkelig til å dekke den skatt som ventes *fastsatt*. Tilsvarende kan skattyteren ved forfall for femte termin med virkning for de tre siste terminene innbetale tillegg til utskrevet terminskatt.

§ 7 nr. 5 annet ledd skal lyde:

Når *skatten er fastsatt* blir utskrevet terminskatt å avregne i den *fastsatte* skatt. I tilfeller som nevnt i petroleumsskatteloven § 7-4 avregnes innbetalt terminskatt i *fastsatt* skatt. Skattebetalingsloven § 7-1 annet og tredje ledd og § 7-2 første ledd gjelder tilsvarende. Departementet kan i forskrift gi regler om gjennomføring og utfylling av denne bestemmelse.

9. I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre gjøres følgende endringer:

§ 70 syvende ledd skal lyde:

Foreldra har plikt til å opplyse det organet som skal handsame fastsetjinga av tilskotet, om kva arbeid, utdanning, inntekt og formue dei har, og elles om alt ana som kan ha noko å seie for fastsetjinga av fostringstilskotet. For å fastsetje tilskotet kan organet utan omsyn til teieplikta krevje dei opplysningane som trengst frå arbeidsgjevarar, *skattestyresmaktene*, arbeids- og velferdsetaten og forsikringsselskap, bankar og andre som forvarer eller forvaltar formueverdiar.

§ 80 første ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Ei indeksregulering skal likevel først gjerast etter at det er teke omsyn til frådraga den frikjende faren tidlegare har fått i *skattefastsetjinga* si for betalt tilskot.

Fordelen av det tidlegare frådraget i *skattefastsetjinga* skal setjast til 20 prosent.

10. I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 67 annet ledd bokstav c skal lyde:

- c) overtredelse av militær straffelov § 34 annet ledd annet straffalternativ, jf. tredje ledd, lov om toll og vareførsel § 16-7, *skatteforvaltningsloven* §§ 14-12 og 14-13, utlendingsloven § 108 tredje ledd, jf. sjette ledd, regnskapsloven § 8-5 første ledd første og tredje punktum, jf. tredje ledd første punktum, bokføringsloven § 15 første ledd første og tredje punktum, jf. tredje ledd første punktum, alkoholloven § 10-1 annet ledd, arbeidsmiljøloven § 19-1 annet ledd, kystvaktloven § 36 annet ledd, viltloven § 56 første ledd annet punktum, lakse- og innlandsfiskloven § 49 første ledd annet punktum og forurensningsloven § 79 tredje ledd.

11. I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven) gjøres følgende endring:

§ 101 tredje ledd skal lyde:

Skattemyndighetene skal på forlangende fra retten eller bostyreren gi opplysninger om skyldnerens formues- og inntektsforhold.

12. I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett gjøres følgende endringer:

§ 2-7 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

For skattekrav kan utlegg alltid tas i krav som forfaller inntil fem år etter utgangen av det inntektsåret skatten gjelder, eller i tilfelle endring av *fastsettingen av formues- og inntektsskatt* fem år etter utgangen av det kalenderår da endringsvedtak ble truffet.

§ 9-4 annet ledd annet punktum:

Fordring på refusjon etter skatteloven § 16-50 regnes i denne sammenheng som forfalt ved *fastsettingen* av den skatt som gir grunnlag for kravet.

§ 9-4 annet ledd femte punktum skal lyde:

Fortrinnsretten omfatter ikke skatt som er eller kunne vært *fastsatt* ved *endring av skattefastsetting etter skatteforvaltningsloven kapittel 12*.

§ 9-7 nr. 4 bokstav a skal lyde:

- a) Fordring på *tilleggsskatt pålagt* som følge av uriktige eller ufullstendige opplysninger til skattemyndighetene, og annen skatte- eller avgiftsfordring av tilsvarende art.

13. I lov 18. desember 1987 nr. 93 om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v. gjøres følgende endringer:

§ 2 femte ledd skal lyde:

Departementet kan videre bestemme at offentlige organer som har med *fastsettingen av formues- og inntektsskatt* og kontrollen med merverdiavgiften å gjøre, skal få adgang til å gjøre seg kjent med de opplysninger som er gitt etter denne lov.

14. I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap gjøres følgende endring:

§ 39 annet punktum skal lyde:

For dette formålet kan en ektefelle kreve at den andre ektefellen og *skattemyndighetene* gir opplysninger om eller kopi av den felles eller den andre ektefellens *skattemelding og fastsetting av formues- og inntektsskatt*.

15. I lov 11. juni 1993 nr. 66 om pristiltak gjøres følgende endring:

§ 3 femte ledd første punktum skal lyde:

Opplysninger som kreves etter annet ledd kan gis uten hinder av den lovbestemte taushetsplikt som ellers påhviler *skattemyndigheter og myndigheter* som har til oppgave å overvåke offentlig regulering av ervervsvirksomhet.

16. I lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard (Svalbardskatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-1 første ledd skal lyde:

Denne lov gjelder skatt til Svalbard av formue og inntekt, herunder *fastsetting*, betaling og innkreving av slik skatt.

§ 2-1 fjerde ledd skal lyde:

Lønn og annen godtgjørelse for arbeid utført utenfor Svalbard er unntatt fra skatteplikten dersom det godtgjøres at inntekten er skattepliktig ved annen norsk *skattlegging* eller i fremmed stat.

§ 2-3 annet ledd skal lyde:

Inntekt av næringsvirksomhet utøvet utenfor Svalbard unntas fra skatteplikt dersom det godtgjøres at inntekten er skattepliktig ved annen norsk *skattlegging* eller i fremmed stat.

Nåværende § 3-2 blir § 3-1.

§ 3-1 første ledd tredje punktum skal lyde:

I det samlede inntektsgrunnlaget etter forrige punktum inngår også inntekt som nevnt i § 3-2 fjerde ledd bokstav b.

Nåværende § 3-1 blir § 3-2 og overskriften skal lyde:

§ 3-2 *Formue og annen inntekt enn lønn*

§ 3-2 første ledd skal lyde:

Formue og inntekt av annen art enn nevnt i § 3-1 skattlegges etter reglene i skatteloven, med mindre annet er bestemt.

§ 3-2 fjerde ledd bokstav b første punktum skal lyde:

Skatt av alminnelig inntekt fra enkeltpersonforetak beregnes med en prosentvis fastsatt del av denne inntekten og med samme satser som er fastsatt for lønnsinntekt, jf. § 3-1.

Kapittel 4 skal lyde:

Kapittel 4. Skatteforvaltning mv.

§ 4-1. *Skatteforvaltningslovens anvendelse på Svalbard*

Skatteforvaltningsloven gjelder ved fastsetting av skatt og trygdeavgift til Svalbard jf. skatteforvaltningsloven § 1-1 bokstav b.

§ 4-2. *Særlige bestemmelser for visse grupper skattepliktige*

- Departementet kan fastsette nærmere regler om*
- forenklet felles skatteoppgjør for prosjektgrupper mv. med kortere opphold på Svalbard,*
 - krav til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, årsregnskap og årsberetning for næringsdrivende selskaper, eller for grupper av slike.*

§ 5-1 skal lyde:

§ 5-1. *Skattebetalingslovens anvendelse på Svalbard*

Skattebetalingsloven gjelder ved betaling og innkreving av skatt og trygdeavgift til Svalbard, jf. skattebetalingsloven § 1-1 annet ledd b.

§ 5-2 første ledd første punktum skal lyde:

Ved utbetaling av lønn og annen godtgjørelse for arbeid skal arbeidsgiver gjøre fradrag i ytelsens verdi for skatt etter § 3-1.

§ 5-2 fjerde ledd skal lyde:

Skattebetalingsloven kapittel 5 om forskuddstrekk får ikke anvendelse for lønnstrekk, med unntak av § 5-12.

§ 5-2 femte ledd første punktum skal lyde:

Arbeidsgiveren skal levere melding om foretatt lønnstrekk etter reglene i skatteforvaltningsloven § 8-8 første ledd.

§ 5-2 nytt niende ledd skal lyde:

Departementet kan fastsette nærmere regler om gjennomføring av lønnstrekkordningen, herunder om lønnstrekk i naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser.

§ 5-3 oppheves.

§ 6-3 første ledd annet punktum skal lyde:

Bestemmelsen gjelder ikke for forenklet oppgjør etter § 4-2 bokstav a.

17. I lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v.gjøres følgende endringer:

§ 6 oppheves.

§ 8 overskriften skal lyde:

§ 8. Attest om innbetalt skatt

§ 8 første til femte ledd oppheves.

§ 10 skal lyde:

§ 10. Forskriftshjemmel

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om skattlegging etter denne lov, herunder om fastsettelse av utgifter til transport, kost og losji, bruk av billetter, skattetrekk og innkreving.

§ 11 oppheves.

§ 12 skal lyde:

§ 12. Forholdet til annen skattelovgivning

Den øvrige skattelovgivning, herunder skatteforvaltningsloven og skattebetalingsloven, kommer til anvendelse så langt annet ikke følger av denne lov med forskrifter. Trekkplikt etter denne lov, og forsømmelse av slik plikt har samme virkning som tilsvarende plikt og forsømmelse etter de nevnte lover.

18. I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 3-5 sjette ledd skal lyde:

Trygdetid i alderspensjoner medregnes fra utløpet av det året fastsettingen av formues- og inntektsskatt for det aktuelle året er ferdig.

§ 3-18 annet ledd annet punktum skal lyde:

Naturalytelser og overskudd på utgiftsgodtgjørelser regnes med og gis den verdien som legges til grunn ved fastsetting av inntektsskatt.

§ 7-2 tredje ledd skal lyde:

Formue som nevnt i andre ledd bokstav a og b skal være den formue som framgår av siste fastsetting av formues- og inntektsskatt.

§ 19-5 annet ledd første punktum skal lyde:

Pensjonspoeng etter §§ 3-13, 3-14 og 3-16 medregnes i tilleggspensjonen fra utløpet av det året fastsettingen av formues- og inntektsskatt for det aktuelle året er ferdig.

§ 19-13 første ledd annet punktum skal lyde:

Beregningen foretas med virkning fra januar året etter at fastsettingen av formues- og inntektsskatt for det aktuelle året foreligger.

§ 20-4 tredje ledd skal lyde:

Pensjonsopptjeningen for et kalenderår oppreguleres med lønnsvekst og tilføres pensjonsbeholdningen ved utløpet av året fastsettingen av formues- og inntektsskatt for det aktuelle året er ferdig.

§ 20-10 tredje ledd skal lyde:

Trygdetid medregnes fra utløpet av det året fastsettingen av formues- og inntektsskatt for det aktuelle året er ferdig.

§ 20-17 tredje ledd skal lyde:

Omregninger foretas med virkning fra januar året etter at fastsettingen av formues- og inntektsskatt foreligger.

§ 21-16 skal lyde:

§ 21-16. Saksbehandling i avgiftssaker m.m.

For saker som behandles av skattemyndighetene etter kapittel 24, gjelder ikke bestemmelsene i kapitlet her, og heller ikke bestemmelsene i forvaltningsloven.

§ 23-2 tiende ledd skal lyde:

Når det gjennomføres summarisk fellesoppgjør etter skatteforvaltningsloven § 12-4, inngår det beløp

som arbeidsgiveren blir ansvarlig for etter denne bestemmelsen, i grunnlaget for arbeidsgiveravgiften.

§ 23-3 annet ledd nr. 2 bokstav f skal lyde:

- f) godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i *selskap med deltakerfastsetting* i næring der det svares produktavgift som nevnt i § 23-5,

§ 24-2 oppheves.

§ 24-3 oppheves.

§ 24-4 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Også Riksrevisjonen kan foreta slike ettersyn og kreve fremlagt dokumenter som nevnt.

§ 24-5 annet og tredje ledd oppheves.

19. I lov 13. juni 1997 nr. 53 om eierskap i medier gjøres følgende endring:

§ 13 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Opplysninger som kreves etter første ledd, kan gis uten hinder av den lovbestemte taushetsplikt som ellers *påhviler skattemyndigheter* og myndigheter som har til oppgave å overvåke offentlig regulering av ervervsvirksomhet.

20. I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) gjøres følgende endring:

§ 7-30b annet ledd annet punktum skal lyde:

Transaksjoner mellom heleide konsoliderte foretak kan unnlates opplyst i selskapsregnskapet dersom selskapet er unntatt fra dokumentasjonsplikten etter *skatteforvaltningsloven § 8-9* annet ledd.

21. I lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven) gjøres følgende endring:

§ 6-2 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Revisor skal sende kopi av begrunnelse som nevnt i § 5-2 fjerde ledd nr. 5 som gjelder krav om bekreftelser etter *skatteforvaltningsloven*, til skattekontoret.

22. I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-3 bokstav c skal lyde:

- c. nedsette eller frafalle lovlig *fastsatt* skatt, uten særlig hjemmel i denne lov.

§ 2-1 syvende ledd skal lyde:

(7) Plikten til å svare formuesskatt er betinget av at skattyteren bor i riket 1. januar i det år *skatten fastsettes*.

§ 2-2 tredje til femte ledd skal lyde:

(3) Deltakerne i selskap som nevnt i annet ledd *fastsetter skatt* hver for seg for sin andel i selskapets formue og inntekt, jf. §§ 4-40 og 10-40 til 10-45.

(4) Skatt av inntekt kan *fastsettes* selv om selskapet eller innretningen er oppløst eller boet er sluttet og midlene utdelt til parthaverne før utgangen av inntektsåret.

(5) For selskap m.v. som har plikt til å svare formuesskatt, er formuesskatteplikten betinget av at selskapet, innretningen eller boet ikke er oppløst eller sluttet 1. januar i det år *skatten fastsettes*.

§ 2-10 skal lyde:

§ 2-10. *Fastsetting av skatt for ektefeller under ett*

Ektefeller *fastsetter skatt av begge formue og inntekt under ett* når ikke annet er bestemt i denne lov.

§ 2-11 skal lyde:

§ 2-11. *Særskilt fastsetting av ektefellers inntekt*

(1) Har begge ektefeller inntekt, kan hver av *dem fastsette inntekten særskilt*.

(2) *Skattemyndighetene kan gjennomføre særskilt fastsetting også uten at ektefellene selv har foretatt særskilt fastsetting, hvis det gir lavere eller samme samlede skatt som fastsetting under ett.*

(3) Ved inntekt av bedrift som tilhører den ene eller begge ektefeller, kan ektefellene etter nærmere *dokumentasjon fastsette en* forholdsmessig andel av overskuddet som svarer til arbeidsinnsats og deltakelse i virksomheten. Departementet kan gi forskrift om dokumentasjon.

§ 2-12 skal lyde:

§ 2-12. *Fastsetting av skatt for ektefeller hver for seg*

- Ektefeller *fastsetter skatt* hver for seg
- når ekteskapet er inngått etter 31. oktober året før inntektsåret. Den ektefellen som har lavest alminnelig inntekt, kan *likevel fastsette skatt* under ett med den andre ektefellen hvis de har stiftet felles hjem før utløpet av inntektsåret,
 - når de ved utløpet av inntektsåret var separert eller levde varig atskilt.

§ 2-13 skal lyde:

§ 2-13. *Fordeling av skatt mellom ektefeller*

(1) Ektefeller som helt eller *delvis fastsetter skatt* under ett, jf. §§ 2-10 og 2-12 bokstav a *annet punktum*, skal *fordele skatt av*

- alminnelig *inntekt etter* størrelsen av den alminnelige inntekt hver ektefelle har,
- personinntekt etter* størrelsen av den personinntekt hver ektefelle har,

c. *formue etter størrelsen av den nettoformue hver ektefelle har.*

(2) Endret skatt ved endring av *fastsatt skatt* senere enn to år etter utløpet av inntektsåret, skal i sin helhet tilregnes den ektefellen som endringen gjelder. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av dette ledd.

§ 2-14 skal lyde:

§ 2-14. *Fastsetting av barns formue og inntekt*

(1) Når barn er 16 år eller yngre ved utløpet av inntektsåret, *fastsettes skatten av barnets inntekt og formue* med en halvpart på hver av foreldrene hvis foreldrene lever sammen ved utgangen av året. Foreldrene kan *fastsette* en annen fordeling.

(2) Lever ikke foreldrene sammen ved utgangen av året, *fastsettes skatten av barnets inntekt og formue på den av foreldrene som barnet er folkeregistrert sammen med på dette tidspunkt.* Hvis denne av foreldrene ikke har hatt omsorgen for barnet det meste av året, kan vedkommende kreve at barnets formue og inntekt *fastsettes* hos den annen hvis *sistnevnte* har hatt omsorgen for barnet det meste av året.

(3) *Skatt på særkullsbarns formue og inntekt fastsettes* med en halvpart hos hver av ektefellene. Den av ektefellene som ikke er barnets biologiske mor eller far og som heller ikke har adoptert barnet, kan kreve at barnets formue og inntekt *fastsettes* hos den andre ektefellen.

(4) *Skatt på arbeidsinntekt fastsettes likevel særskilt hos barn som i inntektsåret er 13 år eller eldre, og har hatt arbeidsinntekt.*

(5) *Selv om øvrig skatt for barnet fastsettes sammen med foreldrene etter reglene i første ledd, kan skatt av engangserstatning eller annen ytelse som omfattes av § 4-22 fastsettes særskilt hos barnet.*

Overskriften til § 2-15 og paragrafens første ledd skal lyde:

§ 2-15. *Fastsetting av skatt etter dødsfall*

(1) Ved dødsfall i inntektsåret *fastsetter* boet eller arving som har overtatt boet udelt, *skatten* for sin egen og avdødes samlede inntekt i dette året. Arving kan likevel *fastsette skatten for sin og avdødes inntekt hver for seg.*

§ 2-20 skal lyde:

§ 2-20. *Fordeling av inntekt ved eierskifte*

Når eiendom eller virksomhet skifter eier i inntektsåret, skattlegges hver av eierne for den inntekten som etter tidfestingsreglene faller i vedkommendes eiertid, jf. likevel § 2-15 om *fastsetting av skatt* etter dødsfall og § 10-41 om realisasjon av andel i *selskap med deltakerfastsetting* m.v.

§ 2-33 første ledd annet og tredje punktum skal lyde

Ved siden av boet kan skyldneren *fastsette* skatt av inntekt som skyldneren eller ektefellen erverver, og som ikke tilflyter boet. Skyldneren *skal fastsette* skatt av formue som skyldneren eller ektefellen eier ved utløpet av inntektsåret, som ikke er inndratt i boet.

§ 2-35 annet ledd bokstav c skal lyde:

c. personer bosatt på fastlandet og selskaper hjemmehørende på fastlandet ikke *fastsette* skatt av inntekt og formue som er skattlagt til Svalbard.

§ 3-1 tredje ledd skal lyde:

(3) Ved *fastsetting av skatt* under ett etter § 2-12 a svares skatt til bostedskommunen til den av ektefellene som har høyest alminnelig inntekt.

§ 3-1 syvende ledd tredje punktum skal lyde:

Personens ektefelle og barn i felles husstand anses bosatt samme sted, med mindre de har særlig svak tilknytning til denne boligen og ikke *fastsetter* under ett med personen.

§ 4-1 skal lyde:

§ 4-1. *Hovedregel om formue*

(1) Skattepliktig formue fastsettes til omsetningsverdien pr. 1. januar i *skattefastsettingsåret* av skattyterens eiendeler med økonomisk verdi, med fradrag for gjeld som skattyteren hefter for.

(2) For skattyter med avvikende regnskapsår etter *forskriftsbestemmelse vedtatt med hjemmel i skatteforvaltningsloven § 8-14* skal formuesfastsettelsen omfatte formuen ved utløpet av siste regnskapsår før 1. januar i *skattefastsettingsåret.*

§ 4-3 første ledd bokstav e og f skal lyde:

e. forskuddsskatt, forhåndsskatt og terminskatt som ikke er forfalt, samt restskatt og resterende skatt som ikke er *fastsatt* ved utløpet av inntektsåret,
f. skatt, trygdeavgift eller *tilleggs-skatt og renter* som fastsettes ved *endring av fastsatt skatt* etter utløpet av inntektsåret.

§ 4-11 annet ledd skal lyde:

(2) Verdien av skog settes til den avkastningsverdien skogen har på lengre sikt ved rasjonell skjøtsel og drift etter *forskrift, jf. skatteforvaltningsloven § 9-8 tredje ledd.*

§ 4-12 skal lyde:

§ 4-12. *Aksje, grunnfondsbevis og andel i verdipapirfond*

(1) Børsnotert aksje verdsettes i alminnelighet til kursverdien 1. januar i *skattefastsettingsåret.*

(2) Ikke-børsnotert aksje verdsettes til aksjens forholdsmessige andel av aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi 1. januar året før *skattefastsettingsåret* fordelt etter pålydende.

(3) Ikke-børsnotert aksje i utenlandsk selskap verdsettes til aksjens antatte salgsværdi 1. januar i *skattefastsettingsåret*. Aksjen skal verdsettes etter annet ledd når skattyteren krever dette og kan sannsynliggjøre selskapets skattemessige formuesverdi.

(4) Departementet kan

- a) gi forskrift om beregning av aksjeverdien i annet ledd, og om dokumentasjonskrav etter tredje ledd,
- b) fastsette skjema til bruk ved beregningen,
- c) ved forskrift bestemme at ikke-børsnoterte aksjer som er undergitt annen kursnotering, verdsettes som bestemt i første ledd,
- d) ved forskrift gi bestemmelser om samordning av verdsettelse av ikke-børsnoterte aksjer i utenlandske selskaper mellom forskjellige skattekontorer.

(5) Grunnfondsbevis i sparebank, gjensidig forsikringsselskap, kreditt- og hypotekforening og selveiende finansieringsforetak verdsettes til kursverdien 1. januar i *skattefastsettingsåret*. Er kursen ikke notert eller kjent, settes verdien til den antatte salgsværdi.

(6) Andel i verdipapirfond verdsettes til andelsverdien 1. januar i *skattefastsettingsåret*.

§ 4-13 skal lyde:

§ 4-13. *Aksje i nystiftet aksjeselskap og allmennaksjeselskap eller hvor aksjekapitalen er endret i året før skattefastsettingsåret*

(1) For aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som er stiftet året før *skattefastsettingsåret*, settes aksjeverdien til summen av aksjenes pålydende beløp og overkurs. Er stiftelsen skjedd ved overgang fra personlig firma til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap, legges verdien 1. januar i *skattefastsettingsåret* til grunn, fastsatt i samsvar med § 4-12 annet ledd.

(2) For aksjeselskap eller allmennaksjeselskap hvor aksjekapitalen i året før *skattefastsettingsåret* er forhøyet eller satt ned ved innbetaling fra eller utbetaling til aksjonærene, legges verdien 1. januar i *skattefastsettingsåret* til grunn ved *skattefastsettingen*. Det samme gjelder såfremt selskapet det forutgående år har ervervet egne aksjer uten nedskrivning av aksjekapitalen, eller aksjen i året før *skattefastsettingsåret* er strøket fra notering på børs eller notering på SMB-listen ved Oslo Børs. For øvrig gjelder § 4-12 annet ledd.

§ 4-17 skal lyde:

§ 4-17. *Varebeholdning*

Beholdning av varer og råstoffer i virksomhet verdsettes til samme verdi som legges til grunn ved *fastsettingen av inntekt*, jf. § 14-5 annet ledd.

§ 4-20 annet ledd skal lyde:

(2) Personer som *fastsetter skatt* under ett, har ett felles fribeløp etter første ledd.

§ 4-31 tredje ledd første punktum skal lyde:

Andre skattytere enn nevnt i annet ledd gis ikke fradrag for gjeld som svarer til forholdet mellom verdien av fast eiendom og eiendeler i virksomhet som nevnt i første ledd og verdien av skatteytters samlede eiendeler, basert på verdien ved *skattefastsettingen*.

§ 4-40 skal lyde:

§ 4-40. *Fastsetting av formue for deltaker i selskap med deltakerfastsetting*

For deltaker i selskap med *deltakerfastsetting* som omfattes av § 10-40, settes verdien av deltakerens selskapsandel ved *fastsettingen av formue* til en andel av selskapets nettoformue beregnet som om selskapet var skattyter.

§ 4-50 skal lyde:

§ 4-50. *Fastsetting av formue for inntekts- eller bruksnyter*

Er det ved testament eller annen gyldig disposisjon bestemt at inntektsnytelsen av en kapital eller bruksnytelsen av en eiendom i kortere eller lengre tid skal tilkomme en person, men at selve kapitalen eller eiendommen skal tilfalle en annen person, stiftelse eller innretning, *fastsetter* rente- eller bruksnyteren *formue av kapitalen eller eiendommen* så lenge denne retten vedvarer.

§ 4-51 skal lyde:

§ 4-51. *Forsømmelse av meldeplikt ved realisasjon av aksje og grunnfondsbevis mv.*

Er det i innsendt aksjonær oppgave oppført noen som har forsømt å gi melding til selskapets eller innretningens styre om at aksje eller grunnfondsbevis m.v. er realisert, skal vedkommende *fastsette skatten som eier av aksjen eller grunnfondsbeviset mv.*, med mindre vedkommende påviser hvem som er den virkelige eieren.

§ 5-2 første ledd annet punktum skal lyde:

Ved uttak fra enkeltpersonforetak eller sameie, gjelder skatteplikten bare hvor kostprisen helt eller delvis er kommet til fradrag ved *fastsettingen av skatt*.

§ 5-11 tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan gi forskrift til utfylling av første ledd og om i hvilken utstrekning reglene for forskuddstrekk i utgiftsgodtgjørelser skal gis tilsvarende anvendelse ved *fastsettingen av skatt*, jf. skattebetalingsloven § 5-8 tredje ledd.

§ 5-15 første ledd bokstav i skal lyde:

i. arbeidsvederlag som ikke er virksomhetsinntekt, når beløpet er under grensen for opplysningsplikt etter forskrift gitt med hjemmel i *skatteforvaltningsloven § 7-13*, jf. § 7-2,

§ 5-22 første ledd første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i denne paragraf gjelder for renter på lån fra personlig skattyter til aksjeselskap, allmennaksjeselskap, likestilt selskap og sammenslutning etter § 10-1, tilsvarende utenlandsk selskap, samt til *selskap med deltakerfastsetting*, jf. § 10-40.

§ 5-41 første ledd skal lyde:

(1) For livrente som er tegnet i selskap som har eller har hatt tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet her i landet, er skatteplikten etter § 5-1 begrenset til den del av livrenten som anses å gå ut over tilbakebetalingen av premie for forsikringen. Det gjelder under forutsetning av at det ikke er gitt fradrag for premien ved *fastsettingen av skatt*. Departementet kan gi forskrift om størrelsen av den skattepliktige delen, om vilkår for begrensning av skatteplikten og om hel eller delvis skatteplikt ved brudd på vilkår.

§ 6-3 fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) Udekket underskudd ved årets *fastsetting av skatt* kan fremføres til fradrag etter § 14-6. Foreldre fradrag etter § 6-48 og særfradrag etter §§ 6-80 til 6-85 tas ikke i betraktning ved fastsettelse av underskudd til fremføring.

(5) Når det i skatteavtale med fremmed stat er bestemt at inntekt skal være unntatt fra skattlegging i Norge, kommer tilhørende kostnad eller tilsvarende tap ikke for noen del til fradrag ved *fastsetting av skatt på inntekt* her i landet.

§ 6-19 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Fradrag gis kun til aktiv yrkesutøver eller næringsdrivende og er betinget av at det senest ved *utløpet av fristen for å levere skattemelding* legges frem attest for innbetalt kontingent.

§ 6-32 annet ledd første punktum skal lyde:

Minstefradrag beregnes særskilt for hver person som *fastsetter skatt* under ett etter §§ 2-10, 2-12 a annet punktum og 2-14 første ledd.

§ 6-40 sjette ledd skal lyde:

(6) *Ved fradrag* for rente av gjeld til utenlandsk fordringshaver *skal rentekostnaden dokumenteres* på den måten departementet har bestemt.

§ 6-46 sjette ledd skal lyde:

(6) Fradrag etter første, annet, tredje og femte ledd gis bare hvis arbeidsgiver har avtale med det selskapet mv. der pensjonsordningen er tegnet, om at dette ukrevet innberetter opplysninger om utbetalinger fra pensjonsordningen til *skattemyndighetene* i henhold til *skatteforvaltningsloven*.

§ 6-49 første ledd skal lyde:

(1) Barn gis særskilt inntektsfradrag når barnet har arbeidsinntekt og *barnet fastsetter skatt av* underholdsbidrag, barnpensjon o.l.

§ 6-51 annet ledd skal lyde:

(2) Er det *fastsatt fradrag* for en kostnad, men fradragsrett for kostnaden likevel ikke foreligger som følge av denne bestemmelsen, skal tidligere fradragsført beløp tas til inntekt det år betalingen skjer.

§ 6-70 første ledd skal lyde:

- (1) Skattyter som
- etablerer skatteplikt som bosatt i riket, jf. § 2-1 første ledd, kan ved *fastsettingen av skatt* for de to første inntektsårene kreve standardfradrag etter denne paragraf i stedet for ordinære fradrag.
 - har begrenset skatteplikt etter § 2-3 første ledd d og annet ledd, kan *fastsette* standardfradrag etter denne paragraf i stedet for ordinære fradrag.
 - har begrenset skatteplikt etter § 2-3 første ledd h, skal ha standardfradrag etter denne paragraf. Har personen utelukkende skatteplikt etter § 2-3 første ledd h, skal han ha standardfradrag uansett hvor lenge denne skatteplikten består.

§ 6-90 tredje ledd skal lyde:

(3) *Fastsetter ektefellene skatten særskilt* etter § 2-11, eller *fordeler* de skatten etter § 2-13, gjelder første og tredje ledd særskilt for hver av dem.

§ 6-91 tredje ledd første punktum skal lyde:

Andre skattytere enn nevnt i annet ledd *har ikke krav på* fradrag for gjeldsrenter som svarer til forholdet mellom verdien av fast eiendom og eiendeler i virksomheten som nevnt i første ledd og verdien av skattyters samlede eiendeler, basert på *verdien ved skattefastsettingen*.

§ 7-3 første ledd skal lyde:

(1) Boligselskaper *fastsetter* ikke *skatt* som selskaper. I stedet *fastsetter* andelshaverne *skatten* etter denne paragraf.

§ 7-3 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Bestemmelsene i denne paragraf gjelder selv om vilkårene i tredje ledd ikke er oppfylt, når *skattemyndighetene* finner at dette vil gi et resultat som stemmer bedre med det virkelige forhold enn ordinær *skattefastsetting* etter regnskap ville gjøre.

Overskriften til § 7-10 skal lyde:

§ 7-10. *Fradrag for kostnad ved overgang fra skattefritak til skatteplikt*

§ 7-11 skal lyde:

§ 7-11. *Forskrift*

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i dette kapittel, herunder om skattlegging i boligsameier og levering av *opplysninger* fra slike.

§ 8-2 femte ledd skal lyde:

(5) Skattyter som i en kommune enten ikke har skog eller bare har skog som ennå ikke er inntektsgivende, gis fradrag for kostnad til skogreising på egen eiendom med inntil ti prosent av nettoinntekten ved *skattefastsettingen* i samme kommune. Fradrag gis bare for skogreising i område som etter departementets bestemmelse skal anses som skogløst eller skogfattig.

§ 8-3 annet til femte ledd skal lyde:

(2) Avsetningsbeløpet kan for det enkelte år sammen med andre fradragsberettigede fondsavsetninger utgjøre høyst 80 pst. av det beløp inntekten av reindrift eventuelt ved *gjennomsnittsfastsetting* etter § 14-82 fastsettes til. Avsetningsbeløpet kan ikke være mindre enn 30.000 kroner.

(3) Fradrag for avsetning gis bare dersom skattyteren innen utløpet av *fristen for å levere skattemelding* har satt avsetningsbeløpet inn på særskilt konto i innenlandsk bank. *Fradraget skal dokumenteres med erklæring* fra banken om at skattekontoret vil få skriftlig underretning når det skjer bevegelse på kontoen eller innskuddet stilles som sikkerhet for *gjeld*.

(4) *Fører skattefastsettingen* til at skattyteren kunne ha foretatt større avsetning enn det beløp skattyteren regnet med som maksimum, er det adgang til å øke fradraget tilsvarende, forutsatt at økningen utgjør minst 5.000 kroner.

(5) Beløp som det er gitt fradrag for etter bestemmelsene foran, skal legges til skattyterens inntekt – eventuelt ved *gjennomsnittsfastsetting* etter § 14-82 – for det året eller de årene midlene på bankkontoen heves. Skattlegging skal skje senest ved *skattefastttingen* for det syvende året etter at det ble gitt fradrag for beløpet. Rentebeløp som godskrives fondskontoen, behandles på samme måte. Innstående midler anses

som hevet dersom de stilles som sikkerhet for gjeld. Skattyteren anses for å ha disponert over fondsmidlene i samme rekkefølge som beløpene ble avsatt. Ved skattlegging av fondsmidler gjelder bestemmelsen i § 6-90 annet ledd tilsvarende.

§ 8-10 første ledd skal lyde:

(1) Bestemmelsene i §§ 8-11 til 8-20 gjelder for aksjeselskap som er stiftet i henhold til aksjeloven og allmennaksjeselskap som er stiftet i henhold til allmennaksjeloven, og *som fastsetter skatt* etter den særskilte beskatningsordningen i henhold til bestemmelsene i §§ 8-11 til 8-20.

§ 8-11 første ledd bokstav c nr. 2 skal lyde:

2. andeler i *selskaper med deltakerfastsetting* m.v. som nevnt i § 10-40 hvor inntekten ikke fastsettes etter § 8-15

§ 8-11 første ledd bokstav e skal lyde:

e. andel i *selskap med deltakerfastsetting* mv. som nevnt i § 10-40, som kun eier eiendeler som nevnt under a-f og h, og hvor inntekten fastsettes etter § 8-15,

§ 8-11 niende ledd annet punktum skal lyde:

Departementet kan gi nærmere regler om selskape-nes plikt til å innrapportere opplysninger til *skattemyndighetene*.

§ 8-12 annet ledd skal lyde:

(2) Valg om å tre inn i ordningen skal skje samlet for alle kvalifiserende selskap som tilhører samme konsern, jf. aksjeloven § 1-3 og allmennaksjeloven § 1-3, på det tidspunkt selskapene leverer *skattemeldingen*.

§ 8-13 første ledd bokstav b skal lyde:

b. annen virksomhet med nær tilknytning til sjøtransportvirksomheten som drives av det aktuelle selskapet eller konsernforbundet selskap som *skattlegges* etter bestemmelsene i §§ 8-10 til 8-20.

§ 8-14 fjerde ledd skal lyde:

(4) Ved realisasjon av andel i selskap som nevnt i §§ 10-40 og 10-60, som omfattes av § 2-38, til selskap som *skattlegges* etter bestemmelsene i §§ 8-10 til 8-20 fra selskap med direkte eller indirekte eierinteresser i det overtakende selskapet, skal det foretas et inntektsoppgjør slik at en positiv differanse mellom skattemessig verdi og markedsverdi for andelen på realisasjonstidspunktet kommer til beskatning i det overtakende selskapet. Tilsvarende gjelder når realisasjonen skjer fra selskap som slikt selskap har direkte eller indirekte eierinteresser i. Inntektsoppgjør

etter dette ledd skal ikke foretas ved realisasjon fra selskap som *skattlegges* etter bestemmelsene i §§ 8-10 til 8-20.

§ 9-7 syvende ledd skal lyde:

(7) Ved arv og gave av aksjer og andeler i selskap som nevnt i § 10-10, jf. 10-1, fra person omfattet av § 10-12 til arving eller gavemottaker som omfattes av § 10-12, gjelder § 10-33. Ved arv og gave av andel i *selskap med deltakerfastsetting* gjelder § 10-46, jf. § 10-33.

§ 9-13 fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) Fritaket gjelder også for *selskap med deltakerfastsetting* ved overdragelse av landbrukseiendom eiet av selskapet i minst ti år, hvor alle deltakerne er slektninger som nevnt, og hvor eiendommen overdras til en av deltakerne eller et annet familiemedlem innenfor kretsen. Overdras en landbrukseiendom fra et *selskap med deltakerfastsetting* etter foregående punktum til en av deltakerne eller til en av deltakerens ektefelle eller til person innenfor familiekretsen, anses forskjellen mellom antatt salgsverdi og vederlaget ikke som skattepliktig utdeling fra selskapet i henhold til § 10-42 første og annet ledd.

(5) Ved oppløsning av *selskap med deltakerfastsetting* i landbruket blir gevinst som skriver seg fra salg av landbrukseiendom som for seg ville vært skattefri for deltakeren etter første ledd, å holde utenfor ved beregning av over- eller underskudd på deltakerens andel.

§ 9-14 sjette ledd tredje punktum skal lyde:

Tapet fastsettes ved *skattefastsettingen* for det året realisasjonen anses å ha funnet sted, jf. § 14-27.

§ 9-14 niende ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

Retten til utsettelse etter denne paragraf begrenses til årets netto *fastsatte* skatt på inntekten. Det skal beregnes renter som nevnt i skattebetalingsloven § 11-6 annet ledd, fra det tidspunkt restskatt knyttet til *fastsatt* skatt etter denne paragraf skulle vært betalt etter bestemmelsene i skattebetalingsloven § 10-21.

§ 10-2 første ledd første punktum skal lyde:

Aksjeselskap og allmennaksjeselskap *har krav på* fradrag for *konsernbidrag* ved *fastsettingen av skatt* så langt dette ligger innenfor den ellers skattepliktige alminnelige inntekt, og for så vidt konsernbidraget ellers er lovlig i forhold til aksjelovens og allmennaksjelovens regler.

§ 10-4 tredje ledd oppheves.

§ 10-13 første ledd skal lyde:

(1) Av utbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten etter en sats som fastsettes av Stortinget i det årlige skattevedtak, jf. kapittel 15. *Ansvar* for skatt på *utbyttekompensasjon* som nevnt i § 10-11 tredje ledd påhviler *innlåner* som etter avtale om *verdipapirlån*, jf. § 9-11, *svarer slik kompensasjon til kontraktspartner hjemmehørende i utlandet*. Reglene i denne paragraf gjelder ikke for *utdeling fra obligasjonsfond*.

§ 10-34 annet ledd skal lyde:

(2) Når det har skjedd en slik omfordeling skal selskapet uten ugrunnet opphold, og senest ved utgangen av omfordelingsåret, sende melding om omfordelingen til skattekontoret. Dette gjelder likevel ikke selskap som omfattes av *skatteforvaltningsloven § 7-7 første og annet ledd*. Departementet kan gi nærmere regler om omfordelingsmelding etter denne bestemmelse.

§ 10-41 første ledd skal lyde:

(1) Ved fastsettelse av alminnelig inntekt settes deltakers overskudd eller underskudd på deltakelsen til en andel av selskapets overskudd eller underskudd fastsatt etter reglene i skattelovgivningen som om selskapet var skattyter. Andel av underskudd i utenlandsk selskap kommer bare til fradrag dersom deltakeren uttrykkelig erklærer at alt underlagsmateriale til selskapets regnskap vil bli fremlagt på *skattemyndighetenes* begjæring.

§ 10-46 skal lyde:

§ 10-46. *Skattemessig kontinuitet ved arv og gave av andel i selskap med deltakerfastsetting*

Skatteloven § 10-33 gjelder tilsvarende ved arv og gave av andel i *selskap med deltakerfastsetting*.

§ 10-47 fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) Krav etter første og annet ledd *må dokumenteres på den måten* departementet fastsetter i forskrift.

(5) Krav etter første og annet ledd må fremsettes før utløpet av *fristen for å levere skattemelding*, eller om kravet ikke kan godtgjøres da, senest seks måneder etter at kravet kan godtgjøres. Kravet kan ikke under noen omstendighet fremsettes senere enn tre år etter inntektsåret.

§ 10-63 skal lyde:

§ 10-63. *Lavskattland*

Som lavskattland regnes land hvor den alminnelige inntektsskatt på selskapets eller innretningens samlede overskudd utgjør mindre enn to tredjedeler av den skatten selskapet eller innretningen *skulle ha*

fastsatt dersom det/den hadde vært hjemmehørende i Norge.

§ 10-66 skal lyde:

§ 10-66. *Fradragsbegrensning for underskudd*

Underskudd kan bare fremføres dersom det uttrykkelig erklæres at alt underlagsmateriale til selskapets regnskap vil bli fremlagt på *skattemyndighetenes* begjæring.

§ 10-70 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Tapet fastsettes i *skattefastsettingen* for utflytningsåret, jf. § 14-25, men avregningen utsettes til aksjen eller andelen er realisert.

§ 10-70 syvende ledd skal lyde:

(7) Skattyter kan gis utsettelse med innbetaling av *fastsatt* skatt dersom det stilles betryggende sikkerhet for skatteforpliktelsen. Ved flytting til annen EØS-stat gis utsettelse uten sikkerhetsstillelse når Norge i medhold av folkerettslig overenskomst kan kreve utlevert opplysninger fra denne staten om skattyterens inntekts- og formuesforhold, samt bistand til innfordring. Betalingsutsettelsen gjennomføres ved at den *fastsatte* skatt ikke medtas ved avregningen for inntektsåret. Departementet kan gi forskrift om vilkår for utsettelse og sikkerhetsstillelse etter dette ledd.

§ 10-70 niende ledd bokstav a første punktum skal lyde:

Dersom skattyter realiserer aksjen eller andelen til en lavere verdi enn verdien *fastsatt* etter femte ledd, kan skattyteren *fastsette redusert* skatt på aksjen eller andelen som om gevinsten var *fastsatt* etter faktisk realisasjonsverdi.

§ 11-3 skal lyde:

§ 11-3. *Skattefri fusjon av selskap med deltakerfastsetting*

To eller flere selskaper hvor deltakerne *skattlegges* etter §§ 10-40 til 10-45, kan fusjoneres uten skattlegging ved at ett eller flere selskaper overdrar sine samlede eiendeler, rettigheter, og forpliktelser til et annet selskap med samme selskaps- og ansvarsform, eller ved at et selskap erverver alle andeler i et annet selskap med samme selskaps- og ansvarsform, når deltakerne som vederlag mottar andeler i det overtakende selskapet eller andeler med et tillegg som ikke overstiger 20 prosent av det samlede vederlaget.

Overskriften til § 11-5 skal lyde:

§ 11-5. *Skattefri fusjon av selskap med deltakerfastsetting*

§ 11-8 annet ledd første punktum skal lyde:

Ved fusjon av *selskap med deltakerfastsetting* hvor deltakerne eier andeler i flere av de fusjonerte selskapene, skal over- og underpris på selskapsandeler fordeles i samme forhold som selskapets nettoverdier.

§ 11-20 første ledd skal lyde:

(1) Departementet kan gi forskrift om at følgende selskap eller foretak kan omdannes til aksjeselskap eller allmennaksjeselskap uten å utløse skattlegging:

- a. enkeltpersonforetak,
- b. virksomhet drevet av kommune eller fylkeskommune,
- c. interkommunalt selskap,
- d. *selskap med deltakerfastsetting* som omfattes av § 10-40,
- e. samvirkeforetak,
- f. statsforetak,
- g. norskregistrert utenlandsk foretak skattepliktig etter § 2-2 første ledd e.

Departementet kan også gi forskrift om omdanning fra enkeltpersonforetak til *selskap med deltakerfastsetting* som omfattes av 10-40.

§ 11-21 første ledd bokstav b skal lyde:

- b. Mellom *selskap med deltakerfastsetting* som omfattes av § 10-40, forutsatt at selskapene i det vesentlige har samme eiere.

§ 11-21 annet ledd annet punktum skal lyde:

Overdragende skattyters *fastsatte* naturressursskatt til fremføring etter skatteloven § 18-2 *fjerde ledd* siste punktum og negative grunnrenteinntekt til fremføring etter skatteloven § 18-3 *fjerde ledd* på tidspunktet for overføring av kraftverk, kan overføres tilsvarende.

§ 11-22 første ledd bokstav d skal lyde:

- d. andeler i *selskap med deltakerfastsetting* etter § 10-40,

§ 11-22 tredje ledd skal lyde:

(3) Til fritaket eller nedsettelsen kan det knyttes vilkår, herunder med hensyn til bruken av vederlaget eller deler av det. Overdragende skattyters *fastsatte* naturressursskatt til fremføring etter skatteloven § 18-2 *fjerde ledd* siste punktum og negative grunnrenteinntekt til fremføring etter skatteloven § 18-3 *fjerde ledd* på tidspunktet for overføring av kraftverk, kan tillates overført. Overdragende sparebanks og

gjensidige livsforsikringssselskaps skatteposisjoner, herunder fremførbare underskudd etter skatteloven § 14-6 og ubenyttede godtgjørelsesfradrag etter skatteloven § 10-12 *fjerde ledd* på tidspunktet for overføring, kan tillates overført.

§ 12-1 skal lyde:

§ 12-1. *Anvendelsesområde*

Dette kapittel gjelder fastsettelse av personinntekt. Personinntekt er grunnlag for *fastsetting* av toppskatt til staten og trygdeavgift til folketrygden.

§ 12-2 første ledd bokstav f skal lyde:

f. godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i *selskap med deltakerfastsetting*,

§ 12-12 annet ledd bokstav e nr. 1 skal lyde:

1. Ikke-avskrivbar eiendel skal verdsettes til den høyeste verdi av eiendelens historiske kostpris og *verdien ved skattefastsettingen*.

§ 14-1 tredje ledd skal lyde:

(3) For næringsdrivende regnskapspliktig skattyter som etter regnskapsloven § 1-7 første ledd annet og tredje punktum benytter et annet regnskapsår enn kalenderåret (avvikende regnskapsår), fastsettes inntekten til det beløpet den har utgjort i det siste regnskapsåret som er utløpt før 1. januar det året *skatten fastsettes*.

§ 14-1 fjerde ledd skal lyde:

(4) Tredje ledd gjelder tilsvarende når staten, Opplysningsvesenets fond eller en kommune skal *fastsette skatt* og det foreligger regnskap som ikke følger kalenderåret.

§ 14-6 første ledd skal lyde:

(1) Det gis fradrag for underskudd som omfattes av § 6-3 første ledd, som skattyteren har hatt i et forutgående år. Underskudd i et tidligere år skal være fratrukket i sin helhet før det gis fradrag for underskudd i et senere år. Dette gjelder ikke ved *gjennomsnittsfastsetting* av inntekt av skogbruk, jf. § 14-81.

§ 14-6 fjerde ledd skal lyde:

(4) Denne paragraf gjelder ikke *skatt på inntekt fra skogbruk fastsatt ved gjennomsnittsfastsetting*, jf. § 14-81.

§ 14-7 første ledd skal lyde:

(1) Når det ved opphør av en virksomhet er et udekket underskudd som er oppstått i det året da virksomheten opphører, skal *fastsatt skatt* for det foregående, og om nødvendig også for det nest foregående,

året endres, idet det i inntekten for disse år gis fradrag for det udekkede underskuddet. Er underskuddet oppstått i året forut for opphørsåret, skal *fastsatt skatt* for det foregående året endres tilsvarende.

§ 14-63 annet ledd annet punktum skal lyde:

Opplysninger til slik sannsynliggjøring må senest være gitt innen skattyters *frist for å levere skattemelding* for vedkommende inntektsår.

§ 14-65 skal lyde:

§ 14-65. *Andel i selskap med deltakerfastsetting*

(1) For andel i *selskap med deltakerfastsetting* som tas inn i norsk beskatningsområde, får reglene i §§ 14-61 til 14-63 anvendelse for den forholdsmessige del av selskapets driftsmidler som andelen representerer.

(2) For andel i *selskap med deltakerfastsetting* som tas ut av norsk beskatningsområde, får reglene i § 14-64 anvendelse for den forholdsmessige del av selskapets driftsmidler som andelen representerer. Fristen etter § 14-64 annet ledd regnes fra utgangen av det år driftsmidlet ble påbegynt avskrevet av selskapet. Ved inntektsoppgjøret etter § 14-64 tredje ledd skal bare medregnes foretatte avskrivninger i vedkommende deltakers eiertid.

§ 14-70 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Gevinsten skal fradras det nye objektets kostpris uten å komme til fradrag ved *fastsettingen av skatt på inntekt*.

§ 14-70 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Oppfylles ikke vilkårene for fritak som nevnt under annet ledd, skal *fastsatt skatt endres* for gevinsten eller en forholdsmessig del av den etter *skatteforvaltningsloven § 12-1*.

Overskriften til §§ 14-80 til 14-83 skal lyde:

Inntektsutjevning, gjennomsnittsfastsetting

§ 14-80 tredje og fjerde punktum skal lyde:

Endring av *fastsatt skatt* skal i tilfelle foretas for de to forutgående årene. Kravet må fremsettes innen den fristen som gjelder for innlevering av *skattemeldingen*.

§ 14-81 skal lyde:

§ 14-81. *Gjennomsnittsfastsetting for skogbruk*

(1) Ved *gjennomsnittsfastsetting for skogbruk* fastsettes inntekten på følgende måte:

- Inntekten fastsettes til gjennomsnittlig årsinntekt de siste fem hele kalenderårene.
- Gjennomsnittsberegning foretas før fradrag for

gjeldsrenter. Gjeldsrenter fradras særskilt med det beløpet de har utgjort det siste året.

- c. Ved fastsettelsen av avkastningen av skogbruksomkostningene tas med
1. verdien av skogvirke uttatt til eget bruk og av jakt, fiske, torvtak o.l., samt leieinntekter herfra,
 2. utbetalt offentlig tilskudd til skogkulturarbeid.
- d. Vedtak om endring av *fastsatt skatt* som treffes før *fastsatt skatt* for det påfølgende året legges ut, skal det tas hensyn til ved *gjennomsnittsfastsettingen*. Senere endring tilregnes det året endringen gjelder.

(2) *Gjennomsnittsfastsetting* skal foretas når næringen har vært drevet i åtte år. *Gjennomsnittsfastsetting* kan foretas for tidligere år, forutsatt at skattyteren har drevet næringen i minst to år og *gjennomsnittsfastsettingen* skjer innen fristen for å levere skattemelding.

(3) Når det på grunn av naturkatastrofe som brann, vindfall, insektangrep o.l. foretas en ekstraordinær hogst som i vesentlig grad minsker skogens kubikkmasse, kan departementet etter søknad vedta at utbyttet av denne hogsten skal fordeles til skattlegging over flere år.

(4) *Gjennomsnittsfastsetting* skal ikke foretas

- a. når skog går over til ny innehaver. Inntekten i overdragelsesåret holdes utenfor gjennomsnittsberegningen både for den tidligere og den nye innehaveren. Ved skattyterens død gjelder likevel § 14-82 annet ledd a og b tilsvarende,
- b. når skog er kjøpt til uthogst, jf. § 8-2 tredje ledd.

(5) Dersom det ved avbrudd av *gjennomsnittsfastsettingen* viser seg at summen av faktiske årsinntekter for de siste fire årene overstiger summen av *gjennomsnittsfastsatte* inntekter for samme tidsrom med mer enn 15.000 kroner, skal differansen skattlegges ved endring av *fastsatt skatt*. Ved endringen skal differansen fordeles forholdsmessig til skattlegging for de årene faktisk årsinntekt overstiger *gjennomsnittsfastsatt* inntekt. Har *inntekt i skogbruket* ikke vært *gjennomsnittsfastsatt* så lenge som fire år, gjelder det samme for de årene hvor *inntekt i skogbruket* har vært *gjennomsnittsfastsatt*.

(6) Skog som kun er tilstrekkelig til å dekke gårdens behov for brensel, gjerdematerialer og til mindre reparasjoner, anses ikke som skogbruk etter denne paragraf, men skattlegges sammen med skattyterens øvrige inntekt.

§ 14-82 skal lyde:

§ 14-82. *Gjennomsnittsfastsetting for reindrift*

(1) Inntekt fra enkeltpersonforetak av reindrift og bierverv knyttet til denne, fastsettes på følgende måte:

- a. Når skattyteren har drevet næringen i tre hele år, fastsettes inntekten til gjennomsnittet av de beløp årsinntektene utgjorde i det siste og de to foregående årene. Det foretas likevel ikke *gjennomsnittsfastsetting* for tredje og fjerde år dersom årsinntekten ligger mer enn 15 prosent under gjennomsnittsinntekten for vedkommende år. Når det før *gjennomsnittsfastsettingen* er påbegynt, fremkommer et underskudd som overføres eller fremføres til fradrag i annen inntekt skattyteren har, skal årsinntekten ved *gjennomsnittsfastsetting* for senere år settes til 0 kroner.
- b. Gjennomsnittsberegning foretas før fradrag for gjeldsrenter. Dersom kostprisen ved kjøp og omsetningsverdien ved arv eller arveforskudd av livdyr overstiger den summen som er fastsatt for direkte kostnadsføring av avskrivbare driftsmidler, skal kostnadsfordelingen skje over tre år med like store årlige beløp.
- c. Vedtak om endring av *fastsatt skatt* som treffes før *skattefastsettingen* for det påfølgende året legges ut, skal det tas hensyn til ved *gjennomsnittsfastsettingen*. Senere endring tilregnes det året endringen gjelder.

(2) Ved opphør eller realisasjon av virksomheten og dersom skattyteren går konkurs, avbrytes *gjennomsnittsfastsettingen*. *Gjennomsnittsfastsetting* foretas ikke for dette året. *Gjennomsnittsfastsettingen* avbrytes likevel ikke

- a. når virksomheten innen utgangen av skattyterens dødsår overtas udelt av arving eller av gjenlevende ektefelle i uskifte, og vedkommende *fastsetter skatt* under ett med avdøde og dennes dødsbo for dødsåret,
- b. når avdøde og skattyterens dødsbo *fastsetter skatt* under ett for dødsåret.

(3) Dersom det ved avbrudd av *gjennomsnittsfastsettingen* viser seg at gjennomsnittsinntekten i det siste eller nest siste året avviker mer enn ti prosent fra det beløpet årsinntekten utgjorde, legges årsinntekten til grunn for inntektsfastsettelsen gjennom endring av *fastsatt skatt* for vedkommende inntektsår.

§ 15-3 tredje ledd skal lyde:

(3) De skattesatsene som gjelder ved utskrivning av forskudd på skatt, skal gjelde også ved *skattyters og skattemyndighetenes fastsetting av skatt*. Kommunestyre og fylkesting kan likevel innen utgangen av april måned i året etter inntektsåret vedta andre skattesatser som skal gjelde ved *fastsettingen av skatt*. Vedtaket må godkjennes av fylkesmannen for å bli gyldig.

§ 15-4 annet ledd skal lyde:

(2) Personfradrag i klasse 2 gis til ektefeller som *fastsetter skatt* under ett for begge samlede formue og inntekt.

§ 15-4 femte ledd skal lyde:

(5) Er en av ektefellene avgått ved døden i inntektsåret, skal gjenlevende ektefelle som *fastsetter* sin og avdødes inntekt under ett, ha personfradrag i klasse 2. *Fastsettes* ektefellens inntekt særskilt etter § 2-11 første ledd, gis personfradrag i klasse 1 i avdødes inntekt. Det samme gjelder når arving som har overtatt boet uskiftet, krever sin og avdødes inntekt skattlagt særskilt. Dødsbo skal for det inntektsåret dødsfallet fant sted, ha samme personfradrag som avdøde ville ha hatt i live. Hvis gjenlevende ektefelle *fastsetter skatt* eller sannsynligvis vil *fastsette skatt* særskilt, skal boet ha personfradrag i klasse 1. Boet skal ikke ha personfradrag for de etterfølgende inntektsårene. Reglene om ektefeller i dette ledd gjelder tilsvarende for gjenlevende samboer som overtar boet uskiftet i medhold av arveloven § 28c.

§ 16-1 sjette ledd skal lyde:

(6) Skattefradraget fastsettes ikke med høyere beløp enn summen av *fastsatte* inntektsskatter og trygdeavgift.

§ 16-10 tredje ledd tredje og fjerde punktum skal lyde:

For ektefeller som *fastsetter skatt* under ett for begge samlede formue og inntekt gjelder beløpsgrensene i dette ledd for hver av dem. Sparebeløp fra barn som *fastsettes* under ett med foreldrene, jf. § 2-14, kommer bare til fradrag i skatt på inntekt som *fastsettes* særskilt.

§ 16-10 fjerde ledd skal lyde:

(4) Skattefradrag gis ikke med høyere beløp enn summen av *fastsatte* inntektsskatter og trygdeavgift. Det overskytende beløpet kan ikke fremføres til senere fradrag.

§ 16-10 sjette ledd skal lyde:

(6) Når det er gitt skattefradrag etter første ledd, og vilkårene for boligsparing anses brutt, skal det gjøres et tillegg i *fastsatt* skatt for det året vilkårene anses brutt. Tillegget skal svare til det skattebeløpet som det tidligere er gitt fradrag for.

§ 16-25 skal lyde:

§ 16-25. *Frist for fremsetting av krav om skattefradrag*

Krav om fradrag etter §§ 16-20 til 16-29 må fremsettes før utløpet av *fristen for å levere skatte-*

melding for det året inntekten fra utlandet er skattepliktig her i riket, eller om kravet ikke kan godtgjøres før, senest seks måneder etter at endelig skatt er fastsatt i utlandet. Kravet kan ikke under noen omstendighet fremsettes senere enn ti år etter utløpet av det året inntekten fra utlandet er skattepliktig her i riket.

§ 16-28 tredje ledd skal lyde:

(3) Skattyteren kan kreve utsettelse med inntektsbeskatningen så lenge han fortsatt *fastsetter skatt* som eier av de enkelte eiendeler etter bestemmelsene i § 2-37 *fjerde ledd* eller §§ 10-60 til 10-68.

§ 16-40 syvende ledd annet punktum skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om utveksling av opplysninger tilknyttet et forsknings- og utviklingsprosjekt mellom Norges forskningsråd og *skattemyndighetene* uavhengig av taushetsplikt, og gi forskrift om sanksjoner ved brudd på vilkårene for godkjenning av prosjekt.

Overskriften til § 16-63 skal lyde:

§ 16-63. *Skatteavregning, endring av fastsatt skatt mv.*

§ 17-1 første ledd skal lyde:

(1) Hvis alminnelig inntekt med tillegg etter tredje ledd, fradratt tillegg i alminnelig inntekt etter § 10-42, ikke overstiger et beløp fastsatt av Stortinget, skal det ikke *fastsettes* skatt eller trygdeavgift for skattyter som

- a) mottar overgangsstønad etter §§ 16-7 eller 17-6 i folketrygdloven, eller
- b) mottar pensjon etter §§ 16-7 eller 17-5 i folketrygdloven.

§ 17-1 tredje ledd første punktum skal lyde:

Ved anvendelsen av første og annet ledd skal alminnelig inntekt tillegges en og en halv prosent av skattyters nettoformue ved *statsskattefastsettingen*, utover 200.000 kroner for enslige og 100.000 kroner for hver ektefelle.

§ 17-2 første ledd første punktum skal lyde:

Ved skattebegrensning etter § 17-1 skal ektefellers inntekt fastsettes hver for seg uansett om ektefellene *fastsetter skatt* under ett eller særskilt.

§ 17-2 annet ledd første punktum skal lyde:

Ektefellers inntekt skal likevel fastsettes under ett for ektefeller som får skattebegrensning ved liten skatteevne etter § 17-4, uansett om ektefellene *fastsetter skatt* under ett eller særskilt.

§ 17-4 tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Skattebegrensning skal i alminnelighet ikke gis når

- a. skattyters inntekt og *formue er fastsatt* ved skjønn,
- b. skattyter har rett til lån i Statens lånekasse for utdanning for en større del av året,
- c. inntektsnedgangen er forbigående,
- d. den lave inntekt skyldes deltidsarbeid, kortvarig opphold i riket e.l.

(4) Ved utøvelse av skjønn etter første til tredje ledd skal det ses bort fra *fradrag* for kostnader som reelt sett ikke bidrar til skattyterens evne til å sørge for underhold for seg selv eller andre som vedkommende plikter å forsørge.

§ 18-2 fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) Naturressursskatt kan ikke kreves som *fradrag* i alminnelig inntekt. Naturressursskatt kan kreves fratrukket i *fastsatt* fellesskatt til staten. Selskaper og innretninger som nevnt i § 2-36 annet ledd kan kreve naturressursskatt fratrukket i *fastsatt* skatt til staten av alminnelig inntekt. Dersom naturressursskatten overstiger fellesskatt eller *fastsatt* inntektskatt til staten for inntektsåret, kan det overskytende fremføres til *fradrag* senere år med rente som departementet fastsetter i forskrift.

(5) Ved *fastsetting* og betaling av naturressursskatt gjelder *skatteforvaltningsloven* og *skattebetalingsloven*.

§ 18-3 ellefte ledd skal lyde:

(11) I kraftverk som *skattlegges* etter en bruttometode, jf. § 10-40 annet ledd, fastsettes grunnrenteinntekt for hver deltaker.

§ 18-5 første ledd første punktum skal lyde:

Kraftanlegg verdsettes til antatt salgsverdi pr. 1. januar i *fastsettingsåret* ved taksering av fremtidige inntekter og utgifter over ubegrenset tid.

§ 18-5 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Gjenstående levetid fastsatt etter bestemmelsen i annet punktum kan fravikes dersom *skattemyndighetene* på bakgrunn av befarings finner å måtte legge til grunn en annen gjenstående levetid for driftsmidlet.

§ 18-5 femte ledd til åttende ledd skal lyde:

(5) Formue i kraftanlegg med generatorer som i inntektsåret har en samlet påstemplet merkeytelse under 10.000 kVA, settes til skattemessig verdi pr. 1. januar i *fastsettingsåret*.

(6) Formue i et kraftanleggs anleggsdeler som ikke er satt i drift, settes lik investert kapital pr. 1. januar i *fastsettingssåret*.

(7) I kraftanlegg som *skattlegges* etter en bruttometode, jf. § 10-40 annet ledd, verdsettes formuen for hver deltaker.

(8) Formue i anlegg for overføring og distribusjon av elektrisk kraft settes til skattemessig verdi pr. 1. januar i *fastsettingssåret*.

§ 19-2 annet ledd bokstav a nr. 3 skal lyde:

3. *Skattemyndighetene* er bundet av den oversikt over aksjer som kan oppreguleres som skattyter rettidig har gitt melding om, dersom skattyter ikke har fått annen beskjed innen 1. januar 2002.

23. I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon gjøres følgende endringer:

§ 1-2 første ledd bokstav h skal lyde:

h. Lønn: Skattepliktig lønnsinntekt, beregnet personinntekt og godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i *selskap med deltakerfastsetting*.

§ 2-6 overskriften skal lyde:

§ 2-6. *Skatteforhold*

§ 2-6 første og annet ledd skal lyde:

(1) Det skal fremgå av regelverket for pensjonsordningen, premiekvitteringer og meldinger til *skattemyndighetene* at dokumentene gjelder foretakspensjonsordning etter loven her.

(2) Premiekvitteringer og meldinger til *skattemyndighetene* skal inneholde spesifiserte opplysninger om de innbetalinger som foretaket har foretatt av årets premie, tilskudd til premiefond og tilskudd til pensjonistenes overskuddsfond.

24. I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold gjøres følgende endringer:

§ 1-2 bokstav j skal lyde:

j. Lønn: Skattepliktig lønnsinntekt, beregnet personinntekt og godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i *selskap med deltakerfastsetting*.

§ 2-8 overskriften skal lyde:

§ 2-8. *Skatteforhold*

§ 2-8 første og annet ledd skal lyde:

(1) Det skal fremgå av regelverket for pensjonsordningen, innskuddskvitteringer og meldinger til *skattemyndighetene* at dokumentene gjelder pensjonsordning etter loven her.

(2) Innskuddskvitteringer og meldinger til *skattemyndighetene* skal inneholde spesifiserte opplysninger om de innbetalinger foretaket har foretatt, herunder tilskudd til innskuddsfondet.

25. I lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova) gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd skal lyde:

Når det med verknad frå byrjinga av eit kalenderår er gjennomført samanslåing av to eller fleire kommunar eller deling som nemnt i § 3 andre ledd bokstav b, blir alle skattepliktige i eit distrikt som tidlegare har danna ein sjølvstendig kommune, ved den første *skattefastsetjinga* etter samanslåinga eller deling som nemnt i § 3 andre ledd bokstav b, *skattlagt for* kommuneskatt etter dei skattesatsane som i dette distriktet blei lagde til grunn ved fastsetjinga av forskot på skatt for vedkomande inntektsår. Dette gjeld likevel ikkje dersom kommunestyret i vedkomande distrikt før samanslåinga eller deling som nemnt i § 3 andre ledd bokstav b, har gjort vedtak om at det ved *skattefastsetjinga* skal nyttast andre skattesatsar, og slikt vedtak er godkjent av Fylkesmannen.

§ 12 tredje ledd skal lyde:

Når eit område blir overført frå ein kommune til ein annan med verknad frå byrjinga av eit kalenderår, blir alle skattepliktige i dette området *skattlagt for* kommuneskatt i den kommunen som avstår området, ved *skattefastsetjinga* som gjeld inntektsåret før overføringa.

26. I lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. gjøres følgende endringer:

§ 6 overskriften skal lyde:

§ 6. *Beløpsgrenser og tidfesting*

§ 6 første ledd oppheves. Nåværende annet ledd blir første ledd.

§ 6 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir annet ledd.

§ 7 oppheves.

§ 8 oppheves.

§ 9 skal lyde:

§ 9. *Krav på kompensasjon*

Dersom skattemeldingen mottas etter utløpet av leveringsfristen skal kravet avvises. Med de begrensninger som følger av § 10 kan kravet tas med i skattemeldingen for en senere periode.

§ 10 skal lyde:

§ 10. *Foreldelse*

Foreldelsesfristen for krav om kompensasjon er *sammenfallende med* fristen for å sende inn *skattemelding* for sjette periode påfølgende år.

For virksomheter som nevnt i § 2 bokstav a er foreldelsesfristen sammenfallende med fristen for å sende inn *skattemelding* for neste periode.

Foreldelsesfristen etter første og annet ledd begynner å løpe den datoen kompensasjonsbeløpet er eller skulle ha vært registrert i regnskapssystemet etter bestemmelsene i § 6 *annet* ledd.

Foreldelse avbrytes kun ved innsendelse av *skattemelding for merverdiavgiftskompensasjon* etter bestemmelsene i *skatteforvaltningsloven*.

§ 11 oppheves.

§ 12 annet og tredje ledd oppheves.

§§ 13 til 15 oppheves.

§ 17 oppheves.

§ 18 første punktum skal lyde:

Departementet kan gi nærmere forskrifter om avgrensning, utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i denne lov, herunder om *beregning, inndekning og krav* til innholdet av selgers salgsdokument.

§ 19 oppheves.

27. I lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger gjøres følgende endring:

§ 24 tredje ledd skal lyde:

Opplysninger som kreves etter første og annet ledd, kan gis uten hinder av den lovbestemte taushetsplikt som ellers *påhviler skatte- og avgiftsmyndigheter* og myndigheter som har til oppgave å overvåke offentlig regulering av ervervsvirksomhet.

28. I lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Enhver som driver virksomhet eller utleie av fast eiendom har bokføringsplikt etter denne loven for den virksomhet som drives. Det samme gjelder enhver som har plikt til å levere skattemelding for merverdiavgift etter skatteforvaltningsloven § 8-3. Dette gjelder likevel ikke tilbydere av elektroniske tjenester som leverer skattemelding for merverdiavgift som nevnt i skatteforvaltningsloven § 8-3 første ledd bokstav e, og som er bokføringspliktig utelukkende på

grunnlag av plikten til å levere *skattemelding* etter bestemmelsen her.

§ 11 første ledd skal lyde:

Ved utarbeidelse av årsregnskap og næringsopp-gave skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. Bestemmelsen gjelder tilsvarende for skattemessige verdier som ikke er dokumentert i øvrige *skattemeldinger etter skatteforvaltningsloven*.

29. I lov 29. april 2005 nr. 20 om innkreving av underholdsbidrag mv. gjøres følgende endring:

§ 21 første ledd første punktum skal lyde:

Innkrevingsentralen kan kreve at *skattemyndighetene* gir opplysninger om inntekts- og formuesforholdene til bidragspliktige så vel etter tidligere *skattefastsetninger* som etter siste *skattemelding*, og også om hvordan ansettelsene er framkommet.

30. I lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerende stønad til personar med kort butid i Noreg gjøres følgende endring:

§ 19 første ledd skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten kan krevje at *Skatteetaten* gir opplysningar om inntekts- og formuestilhøva for ein person som søker om eller har fått supplerende stønad. Dette gjeld òg i høve til tidlegare *skattefastsetjingar*.

31. I lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap gjøres følgende endring:

§ 29 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b) *skattemyndighetene for formues- og inntektskatt*,

32. I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endringer:

§ 1-1 annet ledd bokstav a skal lyde:

a) skatt på formue og inntekt og tonnasjeskatt etter skatteloven (*formues- og inntektsskatt*) og trygdeavgift etter folketrygdloven kapittel 23, herunder forskuddstrekk, forskuddsskatt og restskatt etter kapitlene 5 til 7 i loven her, samt krav på skatt fastsatt ved summarisk fellesoppgjør etter *skatteforvaltningsloven § 12-4*

§ 1-1 annet ledd bokstav b skal lyde:

b) *skatt på formue og inntekt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard (svalbardskatt)*.

For skatt fastsatt ved lønnstrekk gjelder særregler i svalbardskatteloven § 5-2.

Nåværende § 1-1 annet ledd bokstav b til i blir bokstav c til ny bokstav j.

§ 1-1 annet ledd ny bokstav k skal lyde:

k) *kompensasjon for merverdiavgift etter lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv.*

§ 1-1 tredje ledd skal lyde:

(3) Med mindre annet er særskilt bestemt gjelder reglene om skatte- og avgiftskrav tilsvarende så langt de passer for:

- renter etter kapittel 11, omkostninger og gebyrer fastsatt i medhold av lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver, tolloven, *skatteforvaltningsloven* og *kassasystemlova § 8*,
- tilleggsskatt fastsatt i medhold av skatteforvaltningsloven, tilleggsavgift fastsatt i medhold av lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver og tilleggstill fastsatt i medhold av tolloven*,
- tvangsmulkt etter § 5-16, lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 43, *tolloven § 16-16, skatteforvaltningsloven § 14-1 og kassasystemlova § 7*, og
- ansvarsbeløp etter § 16-51.

§ 2-2 overskriften skal lyde:

§ 2-2. *Skattekontorene – merverdiavgift, arveavgift og krav på tilbakebetaling av uriktig utbetalt kompensasjon for merverdiavgift*

§ 2-2 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) *Krav på tilbakebetaling av uriktig utbetalt kompensasjon for merverdiavgift skal betales til og innkreves av skattekontoret.*

§ 4-2 første ledd skal lyde:

(1) Forskudd på formues- og inntektsskatt (skatt) og trygdeavgift som skal betales før *skattefastsetting* finner sted, utskrives og beregnes etter bestemmelsene i denne del av loven.

§ 4-3 annet punktum skal lyde:

Skatteforvaltningslovens saksbehandlingsregler gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 4-7 annet punktum skal lyde:

Slik innbetaling kan foretas også etter utløpet av inntektsåret, men ikke senere enn 31. mai i *skattefastsettingsåret*.

Overskriften til kapittel 5 skal lyde:

Kapittel 5. Forskuddstrekk og skattetrekk

§ 5-3 første og annet ledd skal lyde:

(1) Skattyter som åpenbart ikke vil få *fastsatt* skatt, kan fritas for forskuddstrekk.

(2) Skattyteren skal fritas for trekk resten av året når skattekontoret finner det overveiende sannsynlig at det som allerede er innbetalt, er tilstrekkelig til dekning av den skatt og trygdeavgift som vil bli *fastsatt* for inntektsåret. Er inntekten falt bort eller foreligger det andre særlige forhold som gjør det overveiende sannsynlig at det som er innbetalt som forskuddstrekk er vesentlig mer enn den skatt og trygdeavgift som vil bli *fastsatt* for inntektsåret, kan skattekontoret bestemme at det overskytende skal betales tilbake til skattyteren. Slik bestemmelse skal bare treffes når det vil virke urimelig å utsette tilbakebetalingen til avregning er foretatt.

§ 5-4 annet ledd oppheves. Nåværende tredje og fjerde ledd blir annet og tredje ledd.

Ny § 5-4a skal lyde:

§ 5-4a. *Plikt til å foreta skattetrekk i aksjeutbytte til utenlandsk aksjonær og i utbyttekompensasjon*

(1) *Aksjeselskap, allmennaksjeselskap samt likestilt selskap og sammenslutning som utbetaler utbytte som er skattepliktig etter skatteloven § 10-13, plikter å foreta skattetrekk til dekning av inntektsskatt av slikt utbytte. Det tas ved skattetrekket ikke hensyn til fradrag for skjerming etter skatteloven § 10-12.*

(2) *Innlåner som etter avtale om verdipapirlån, jf. skatteloven § 9-11, utbetaler utbyttekompensasjon som nevnt i skatteloven § 10-11 tredje ledd til kontraktspartner hjemmehørende i utlandet, plikter å foreta skattetrekk til dekning av inntektsskatt av slik kompensasjon.*

(3) *Skattetrekket beregnes av selskapet eller innlåner til det beløp skatten vil utgjøre etter Stortingets vedtak om skatt for det aktuelle året.*

(4) *Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling av denne paragrafen.*

§ 5-5 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde til åttende ledd blir nytt tredje til syvende ledd.

§ 5-6 første ledd bokstav d og e oppheves. Nåværende bokstav f og g blir bokstav d og e.

§ 5-7 første ledd bokstav b tredje punktum skal lyde:

Fritaket gjelder ikke når trekket beregnes etter § 5-5 fjerde ledd.

§ 5-9 første ledd bokstav a og b skal lyde:

- a) *pensjonsinnskudd som arbeidsgiver avkorter i lønnen, og som skattyter vil ha krav på fradrag for ved skattefastsettingen etter skatteloven § 6-47 første ledd bokstav a og b, unntatt premie til pensjonstrygden for skogsarbeidere,*
- b) *fagforeningskontingent som arbeidsgiver avkorter i lønnen, og som skattyter vil ha krav på fradrag for ved skattefastsettingen etter skatteloven § 6-20,*

Nåværende § 5-9 første ledd bokstav d blir bokstav c.

§ 5-10 første ledd skal lyde:

(1) Forskuddstrekket gjennomføres ved at arbeidsgiveren, eller selskapet som nevnt i § 5-4 annet ledd, beregner trekkbeløpet og holder dette tilbake i oppgjøret med skattyteren. Forskuddstrekket gjennomføres når det oppstår adgang for skattyteren til å få godtgjørelsen utbetalt, selv om oppgjør for denne først finner sted på et senere tidspunkt.

Ny § 5-10a skal lyde:

§ 5-10a. *Gjennomføring av skattetrekk i aksjeutbytte til utenlandsk aksjonær og i utbyttekompensasjon*

(1) *Skattetrekket gjennomføres ved at selskapet eller innlåneren som nevnt i § 5-4a beregner skattetrekket og holder dette tilbake ved utbetaling av utbytte eller utbyttekompensasjon. Skattetrekket gjennomføres når det oppstår adgang for skattyteren til å få utbytte eller utbyttekompensasjonen utbetalt, selv om oppgjør først finner sted på et senere tidspunkt.*

(2) *Dersom skattyter for noen del mottar utbytte i naturalytelser, skal selskapet gjennomføre skattetrekk så langt kontant utbytte rekker. Er det ikke dekning for det samlede beregnede skattetrekk i fastsatt utbytte, plikter selskapet å påse at aksjonæren betaler inn tilstrekkelig til dekning av skattetrekket før utbytte blir utbetalt.*

(3) *Departementet kan i forskrift gi nærmere regler til utfylling av denne paragrafen, herunder om når selskapet kan foreta trekk med en lavere sats enn det som følger av Stortingets skattevedtak.*

Overskriften til § 5-13 skal lyde:

§ 5-13. *Kontroll av arbeidsgivere og andre trekkpliktige*

§ 5-13 første ledd første punktum skal lyde:

Skatteoppkreveren skal føre kontroll med at arbeidsgivere og andre som etter denne loven har plikt til å foreta trekk, leverer opplysninger og foretar forskuddstrekk, *skattetrekk* og utleggstrekk i samsvar med reglene og de pålegg som er gitt.

§ 5-13 annet ledd annet punktum skal lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser til utfylling og gjennomføring av *kontrollen med arbeidsgivere og andre trekkpliktige*, herunder begrensninger for hvilke metoder for kopiering skatteoppreveren kan benytte.

§ 5-13a første ledd første punktum skal lyde:

Skattekontoret kan pålegge arbeidsgivere 2 og andre som etter loven har plikt til å foreta forskuddstrekk, *skattetrekk* eller utleggstrekk, å oppfylle sin plikt til å innrette bokføringen, spesifikasjonen, dokumentasjonen og oppbevaringen av regnskapsopplysninger i samsvar med regler gitt i, eller i medhold av lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring.

§ 5-15 annet ledd skal lyde:

(2) Klage, som kan være muntlig, må fremsettes straks når den pålegget angår er til stede og ellers innen tre dager. *Klagefristen for pålegg etter § 5-13a er tre uker.*

§ 6-3 annet ledd skal lyde:

(2) Forskuddsskatt utstedes på grunnlag av formue og inntekt ved siste *skattefastsetting*. Ved fastsetting av forskuddsskatten skal det gjøres fradrag for beløp som må ventes dekket gjennom forskuddstrekk etter reglene i kapittel 5. Slikt fradrag skal likevel ikke gjøres når lønnsinntekten ikke ventes å ville overstige 10 prosent av den samlede inntekt ved *skattefastsettingen*.

§ 6-4 første ledd bokstav b skal lyde:

b) når skattyters samlede årsinntekt ved siste *skattefastsetting* er gått opp eller ned med minst en fjerdedel i forhold til nest siste *skattefastsetting*.

§ 6-5 første og annet ledd skal lyde:

(1) For upersonlige skattytere fastsettes forskuddsskatten lik den *fastsatte* skatt ved siste *skattefastsetting*.

(2) Det skrives ikke ut forskuddsskatt når den *fastsatte* skatt for vedkommende inntektsår ventes å bli mindre enn 2 000 kroner.

§ 6-5 fjerde ledd første og annet punktum skal lyde:

Skattekontoret kan etter krav fra skattyteren frafalle forskuddsskatten, når det er overveiende sannsynlig at det ikke vil bli *fastsatt* skatt for vedkommende inntektsår. Dersom det er overveiende sannsynlig at det vil oppstå et større avvik mellom utskrevet forskuddsskatt og *fastsatt* skatt, kan skattekontoret etter krav fra skattyter endre utskrivningen.

§ 6-6 annet ledd skal lyde:

(2) Skattekontoret kan beslutte at beregningsgrunnlaget for forskuddsskatten skal forhøyes eller reduseres med et prosentvis tillegg eller fradrag for bestemte grupper skattytere, når det som følge av konjunkturutviklingen eller av andre grunner må ventes en alminnelig stigning eller nedgang i inntekten for denne gruppen i forhold til inntekten ved siste *skattefastsetting*.

§ 7-1 første ledd første punktum skal lyde:

Når *skattefastsettingen* er gjennomført, skal forskuddstrekk, utskrevet forskuddsskatt og tilleggsforskudd innbetalt innen fristen i § 4-7 gå til fradrag i *fastsatt* skatt.

§ 7-1 annet og tredje ledd skal lyde:

(2) Når *fastsatt* skatt utgjør et større beløp enn det forskuddet som godskrives skattyteren, blir det manglende beløpet å innbetale som restskatt.

(3) Når *fastsatt* skatt utgjør et mindre beløp enn det forskuddet som skal godskrives skattyteren, skal den overskytende del av forskuddsbeløpet frafalles. Den del av det frafalte beløpet som er innbetalt, skal betales tilbake til skattyteren.

§ 7-2 første ledd skal lyde:

(1) Blir *fastsatt* skatt endret etter *skatteforvaltningsloven § 9-4, kapittel 12 eller kapittel 13*, skal det foretas ny avregning.

§ 7-3 annet ledd bokstav a skal lyde:

a) når *skattemyndighetene* for kommunen anser skattyter for ikke å være skattepliktig her i landet for vedkommende inntektsår

§ 7-3 annet ledd bokstav c skal lyde:

c) når skatt ikke er *fastsatt fordi* inntekten ikke har nådd opp i skattepliktig størrelse.

§ 7-4 første ledd annet punktum skal lyde:

Rettslige forføyninger til inndrivning av forskuddsskatt beholder sin virkning også etter at *skattefastsetting* og avregning er foretatt.

§ 8-1 første og annet ledd skal lyde:

(1) Innbetalt formues- og inntektsskatt (skatt) og trygdeavgift fra personlige skattytere for et inntektsår skal fordeles mellom staten, fylkeskommunen, kommunen og folketrygden på grunnlag av den samlede *fastsatte skatt* til staten, skatt til fylkeskommunen, skatt til kommunen og trygdeavgift til folketrygden for vedkommende inntektsår.

(2) Innbetalt skatt fra upersonlige skattytere for et inntektsår blir å fordele mellom staten, det felleskommunale skattefondet, fylkeskommunen og kommunen på grunnlag av den samlede *fastsatte skatt* til staten, skatt til det felleskommunale skattefondet, skatt til fylkeskommunen og skatt til kommunen for vedkommende år. Stortinget fastsetter fordelingen mellom kommunene av den skatt som er tilført det felleskommunale skattefondet.

§ 8-1 fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) Skattedirektoratet kan i forskrift gi nærmere regler om gjennomføringen av denne paragrafen, herunder om hvordan endringer i *skattefastsettingen* skal inngå i fordelingen.

(5) Departementet kan i forskrift gi regler om fordeling mellom skattekreditorene av renter, innfordringsutgifter og gebyr, herunder utgifter ved tvister som nevnt i kapittel 17 og *skatteforvaltningsloven kapittel 15*.

§ 8-3 annet ledd skal lyde:

(2) Ved foreløpig fordeling gjelder følgende bestemmelser:

- a) Den foreløpige fordelingen skal skje på grunnlag av den samlede *fastsettingen* av skatt til staten, skatt til det felleskommunale skattefondet, skatt til fylkeskommunen, skatt til kommunen og trygdeavgift til folketrygden ved siste *skattefastsetting* før inntektsåret.
- b) Hvis forholdet mellom den samlede *fastsettingen* av de forskjellige skatter må antas å bli vesentlig forskjøvet på grunn av endring i skattesatser eller av andre årsaker, kan Skattedirektoratet ved skjønn fastsette forholdstall til bruk ved den foreløpige fordelingen.

§ 10-1 første ledd skal lyde:

(1) Skatte- og avgiftskrav skal betales ved forfall og med de beløp som opprinnelig er fastsatt, selv om fastsettingen er *under endring*, påklaget eller brakt inn for domstolene. *Første punktum gjelder ikke når det kan gis utsatt iverksetting av vedtak etter skatteforvaltningsloven § 14-10 annet ledd.*

Kapittel 10 annen deloverskrift skal lyde:

Forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift, lønnstrekk til Svalbard, artistskatt og skattetrekk i aksjeutbytte

Ny § 10-13 skal lyde:

§ 10-13. *Skattetrekk i aksjeutbytte og utbyttekompensasjon*

Skattetrekk for en periode forfaller til betaling samme dag som selskapet skal levere melding om trekk etter skatteforvaltningsloven § 8-8 tredje ledd.

§ 10-21 første ledd første punktum skal lyde:

Restskatt for personlige skattytere forfaller til betaling tre uker etter at skatteoppgjøret ble sendt skattyter, likevel tidligst 20. august i *skattefastsettingsåret*.

§ 10-21 fjerde ledd oppheves.

§ 10-22 første ledd første punktum skal lyde:

Terminskatt forfaller til betaling 1. august, 1. oktober og 1. desember i inntektsåret og 1. februar, 1. april og 1. juni i *skattefastsettingsåret*.

§ 10-30 første ledd skal lyde:

(1) Innenlands merverdiavgift for en periode forfaller til betaling samme dag som det skal leveres *skattemelding etter skatteforvaltningsloven § 8-3*.

§ 10-51 første ledd skal lyde:

(1) Følgende skatte- og avgiftskrav forfaller til betaling tre uker etter at melding om kravet er sendt:

- a) tvangsmulkt etter § 1-1 tredje ledd bokstav c
- b) skatt fastsatt *tidlig etter bestemmelser gitt i medhold av skatteforvaltningsloven § 8-14, jf. § 8-2*
- c) gebyr etter kassasystemlova § 8
- d) krav fastsatt ved summarisk fellesoppgjør *etter skatteforvaltningsloven § 12-4*
- e) *tilleggsavgift etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 44 og tilleggstill etter tolloven § 16-10.*

§ 10-51 nytt annet og tredje ledd skal lyde:

(2) *Følgende skatte- og avgiftskrav forfaller til betaling tre uker etter at fristen for å klage over vedtaket om fastsetting av kravet er ute, eller ved klage, tre uker etter at klagen er avgjort:*

- a) *tilleggsskatt etter skatteforvaltningsloven*
- b) *overtredelsesgebyr etter skatteforvaltningsloven.*

(3) *Dersom det innvilges utsatt iverksetting av krav etter skatteforvaltningsloven § 14-10 annet ledd, forfaller kravet til betaling tre uker etter utløpet av søksmålsfristen eller ved søksmål, tre uker etter at endelig rettsavgjørelse foreligger.*

§ 10-53 annet ledd første punktum skal lyde:

Ved økning av restskatt som følge av endring etter reglene i *skatteforvaltningsloven § 9-4, kapittel 12 eller kapittel 13*, regnes fristen fra melding om ny avregning er sendt skyldneren.

§ 10-53 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) *Treffes det vedtak som innebærer tilbakebetaling av kompensasjon for merverdiavgift, skal beløpet betales tilbake senest tre uker etter at melding om vedtaket er sendt. Oppstår kravet på tilbakebetaling*

ved at den kompensasjonsberettigede har sendt inn korrigert skattemelding, regnes fristen fra melding er kommet fram til avgiftsmyndighetene.

§ 10-60 fjerde ledd skal lyde:

(4) For krav på utbetaling av merverdiavgift til registrerte næringsdrivende etter merverdiavgiftsloven § 11-5 regnes fristen fra skattemeldingen er motatt av avgiftsmyndigheten.

§ 10-60 nytt femte ledd skal lyde:

(5) For krav på utbetaling av kompensasjon for merverdiavgift skal fristen regnes fra utløpet av fristen for å sende inn skattemelding etter bestemmelser gitt i medhold av skatteforvaltningsloven § 8-14, jf. § 8-7.

§ 11-2 første ledd annet punktum oppheves.

§ 11-2 sjette ledd skal lyde:

(6) Av for mye utbetalt kompensasjon for merverdiavgift beregnes renten fra beløpet ble utbetalt og fram til det treffes vedtak om endring mv.

Nåværende § 11-2 sjette og syvende ledd blir syvende og nytt åttende ledd.

§ 11-5 annet og tredje ledd skal lyde:

(2) Personlige skattytere som får utbetalt overskytende forskudd på skatt etter skattebetalingsloven kapittel 7, eller som får utbetalt negativ skatt som følge av at fastsatt fradrag overstiger fastsatt skatt, gis rentegodtgjørelse etter følgende regler:

- a) For overskytende forskuddstrekk og overskytende utskrevet forskuddsskatt innbetalt innen utgangen av inntektsåret, samt negativ skatt, gis rentegodtgjørelse med rentesats etter § 11-6 annet ledd annet punktum redusert med 27 %, beregnet fra 1. juli i inntektsåret og fram til skatteoppgjøret blir sendt skattyter.
- b) For overskytende utskrevet forskuddsskatt og tilleggsforskudd som blir innbetalt senest 31. mai i året etter inntektsåret, gis rentegodtgjørelse med rentesats etter § 11-6 annet ledd annet punktum redusert med 27 %, beregnet fra 31. mai og fram til skatteoppgjøret blir sendt skattyter.

(3) Upersonlige skattytere som får utbetalt overskytende forskudd på skatt etter skattebetalingsloven kapittel 7, eller som får utbetalt negativ skatt som følge av at fastsatt fradrag overstiger fastsatt skatt, gis rentegodtgjørelse etter følgende regler:

- a) Når samlet forskuddsskatt innbetalt senest 31. mai i året etter inntektsåret overstiger fastsatt skatt, gis rentegodtgjørelse for det overstigende beløpet med rentesats etter § 11-6 annet ledd annet punktum redusert med 27 %, beregnet fra 15.

mars i året etter inntektsåret og fram til skatteoppgjøret blir sendt skattyter.

- b) Ved avregning etter tidlig fastsetting gis rentegodtgjørelse etter tredje ledd bokstav a bare når avregning skjer senere enn 31. mai i året etter inntektsåret.

§ 12-1 tredje ledd første punktum skal lyde:

For forskuddsskatt løper foreldelsesfristen først fra utgangen av det kalenderåret da skattefastsettingen ble foretatt.

§ 14-6 første til tredje ledd skal lyde:

(1) Skattyter som har fått utskrevet eller fastsatt skatt og trygdeavgift av samme formue og inntekt i flere kommuner, kan unngå tvangsinnfordring ved å innbetale den høyeste utskrevne skatt og trygdeavgift etter hvert som den forfaller, til skatteoppkreveren for den kommunen han mener kravene skal utskrives i. Er deler av kravet betalt, kommer det betalte beløpet til fradrag.

(2) Første ledd fritar ikke for plikten til å betale naturressursskatt som ikke er medregnet ved fastsetting av den skatt som blir betalt. Skattyteren kan kreve at skattekontoret beregner størrelsen på det beløpet som skal betales.

(3) Personlige skattytere kan i tilfeller som nevnt i første ledd, kreve at skatteberegningen foretas på nytt. Den nye beregningen skal foretas som om formue og inntekt bare blir skattlagt i én kommune, og formue og inntekt fastsettes til det høyeste beløp.

§ 16-11 første ledd skal lyde:

(1) Ved fastsetting av skatt for deltaker i selskap som nevnt i skatteloven § 2-2 annet ledd bokstavene a til e, er selskapet ansvarlig for formues- og inntektskatt og trygdeavgift som ikke kan innkreves hos deltakeren. Fastsettes det for deltaker skatt også av formue og inntekt utenfor selskapet, omfatter ansvaret bare en så stor del av skatte- og avgiftskravet som etter en forholdsmessig fordeling faller på formue i og inntekt fra selskapet.

§ 16-12 skal lyde:

§ 16-12. Fullmektigers ansvar

Fullmektig for personer bosatt i utlandet eller for utenlandsk selskap eller innretning hjemmehørende i utlandet, er ansvarlig for fastsatt formues- og inntektsskatt og trygdeavgift av fullmaktsgiverens virksomhet i Norge.

§ 16-13 første ledd første punktum skal lyde:

Skifteforvaltere er ansvarlig for at tilstrekkelig av boets midler holdes tilbake til dekning av formues- og inntektsskatt og trygdeavgift som fastsettes for el-

ler som må forutsettes å bli fastsatt for boet eller arvelater, etter at boet er tatt under skiftebehandling.

§ 16-14 første punktum skal lyde:

Selvskiftende arvingers solidaransvar for formues- og inntektsskatt og trygdeavgift som er fastsatt etter dødstidspunktet, er begrenset til det den enkelte har mottatt i arv.

Kapittel 16 tredje deloverskrift skal lyde:

Ansvar for forskuddstrekk, utleggstrekk og skattetrekk

Ny § 16-21 skal lyde:

§ 16-21. *Ansvar for skatt på aksjeutbytte til utenlandsk aksjonær*

(1) *Dersom skattetrekk i aksjeutbytte ikke blir foretatt i samsvar med reglene i § 5-4a eller trukket beløp ikke blir betalt i samsvar med § 10-13, er det selskapet som har plikt til å foreta skattetrekk, ansvarlig for beløpet. Unnlattelse av å foreta trekk medfører likevel ikke ansvar når det godtgjøres at forholdet ikke skyldes forsømmelse eller mangel på tilbørlig aktsomhet fra selskapet eller noen i dets tjeneste.*

(2) *Forvalter som opptrer på vegne av aksjonær, er ansvarlig for beløp som ikke har kommet til beskattning såfremt forvalteren har opptrådt på en slik måte at den trekkpliktige ikke har foretatt korrekt skattetrekk etter § 5-4a.*

(3) *Foreldelsesloven §§ 9 og 11 gjelder tilsvarende for ansvarskravet.*

Ny § 16-51 skal lyde:

§ 16-51. *Oppdragsgivers ansvar for oppdragstakers skatt, arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk*

(1) *Dersom oppdragsgiver forsettlig eller grovt uaktsomt unnlater å oppfylle opplysningsplikten etter skatteforvaltningsloven § 7-6, kan skattekontoret pålegge oppdragsgiver ansvar for oppdragstakerens forfalte, men ikke innbetalte skatt, arbeidsgiveravgift eller forskuddstrekk. Departementet kan bestemme at myndighet til å pålegge ansvar for skatt, arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk skal tilligge annen skattemyndighet enn nevnt i foregående punktum.*

(2) *Pålegget kan påklages til Skattedirektoratet innen tre uker.*

§ 17-1 annet ledd første punktum skal lyde:

Ved overføring av tvist til søksmåls former med avgjørelse av grunnlaget for skatte- eller avgiftskravet etter tvangsfullbyrdelsesloven § 6-6 tredje ledd, gjelder de alminnelige reglene i skatteforvaltningsloven kapittel 15 for avgjørelser om fastsetting av skatt etter skatteforvaltningsloven.

§ 17-1 fjerde ledd skal lyde:

(4) Når domstolen i sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring finner at skyldneren bare skal betale en del av det skatte- eller avgiftskravet som er fastsatt etter skatteforvaltningsloven, skal forføyningen stadfestes for det beløpet som vil fremgå av en ny fastsetting i samsvar med kjennelsen eller dommen.

§ 17-1 femte ledd skal lyde:

(5) Etter utløpet av fristen i skatteforvaltningsloven § 15-4 første ledd kan fastsetting etter skatteforvaltningsloven ikke bringes inn til prøving ved tingretten i sak om tvangsfullbyrdelse eller midlertidig sikring. Slik prøving skal likevel alltid kunne kreves inntil tre måneder etter den forføyning som det klages over. Første og annet punktum gjelder tilsvarende for søksmålsfristen etter tolloven § 12-14 første ledd. Det kan gis oppfriskning for oversittelse av fristen etter reglene i tvisteloven §§ 16-12 til 16-14.

§ 17-2 annet ledd skal lyde:

(2) Første ledd gjelder ikke avgjørelser om rente ved endring, jf. § 11-2. I slike saker gjelder de alminnelige regler i skatteforvaltningsloven kapittel 15 og prosesslovgivningen.

§ 18-1 overskriften skal lyde:

§ 18-1. *Straff ved unnlatt gjennomføring av forskuddstrekk og skattetrekk*

§ 18-1 første ledd skal lyde:

(1) Den som er pliktig til å foreta forskuddstrekk eller skattetrekk etter kapittel 5, og som uaktsomt unnlater å foreta eller sørge for at det blir foretatt beregning og trekk, herunder separering etter § 5-12, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år. Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes grovt uaktsomt overtredelse av første punktum.

33. I Lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 15-3 annet ledd nr. 1 skal lyde:

1. lovbestemt taushetsplikt som ellers påhviler skattemyndigheter og myndigheter som har til oppgave å overvåke offentlig regulering av ervervsvirksomhet,

34. I lov 29. juni 2007 nr. 73 om eiendomsmedling gjøres følgende endring:

§ 6-7 annet ledd skal lyde:

(2) Oppdragstakeren plikter før handel slutes å gi kjøperen en skriftlig oppgave som minst inneholder følgende opplysninger:

1. eiendommens registerbetegnelse og adresse,
2. eierforhold,
3. tinglyste forpliktelser,
4. tilliggende rettigheter,
5. grunnarealer,
6. bebyggelsens arealer og angivelse av alder og byggemåte,
7. eventuell adgang til utleie av eiendommen eller deler av denne til boligformål,
8. ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse,
9. *verdien ved skattefastsettingen* og offentlige avgifter,
10. forholdet til endelige offentlige planer, konsekvensplikt og odelsrett,
11. spesifikasjon over faste løpende kostnader,
12. hvis kjøpesum er fastsatt, totalkostnad som omfatter andel av fellesgjeld, alle gebyrer, avgifter og øvrige kostnader,
13. hvis kjøpesum ikke er fastsatt, en samlet oppstilling som omfatter prisantydning, andel av fellesgjeld, alle gebyrer, avgifter og øvrige kostnader, samt summen av disse beløpene, og
14. hva som er avtalt om meglers vederlag, jf. § 7-2.

35. I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endring:

§ 84 første ledd skal lyde:

Dersom det organet som behandler en sak etter loven her, anser det som nødvendig for opplysning av saken, kan organet, uten hinder av taushetsplikt, pålegge følgende organer å utlevere opplysninger om utlendinger eller andre loven gjelder for:

- a) barnevernsmyndighetene,
- b) kommune i tilknytning til introduksjonsprogrammet,
- c) Statens lånekasse for utdanning,
- d) arbeids- og verferdsforvaltningen,
- e) *skattemyndighetene*, og
- f) politiet.

36. I lov 27. juni 2008 nr. 62 om individuell pensjonsordning gjøres følgende endring:

§ 1-8 skal lyde:

§ 1-8. *Skatteforhold*

(1) Det skal fremgå av avtalevilkårene, kvitteringer for innbetalt innskudd, premie og vederlag som nevnt i § 1-3 og meldinger til *skattemyndighetene* at dokumentene gjelder pensjonsavtale etter loven her.

(2) Institusjonen er ansvarlig for at opplysninger som fremgår av dokumenter som nevnt i første ledd er riktige.

37. I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

§ 9-5 femte ledd skal lyde:

(5) Justeringsbeløpet skal tas med i *skattemeldingen* som en økning eller reduksjon av inngående merverdiavgift.

§ 11-1 første ledd første punktum skal lyde:

Avgiftssubjektet skal beregne og betale merverdiavgift av merverdiavgiftspliktig omsetning, uttak og innførsel av varer, jf. *skatteforvaltningsloven* §§ 9-1 og 9-2.

§ 11-5 skal lyde:

§ 11-5. *Utbetaling av inngående merverdiavgift*

(1) Dersom inngående merverdiavgift overstiger utgående merverdiavgift i en termin, skal overskytende inngående merverdiavgift utbetales. *Skattemeldinger* må være levert for tidligere terminer.

(2) Selv om utbetaling av beløpet ikke har funnet sted innen neste avgiftstermin, har avgiftssubjektet ikke rett til å fradragføre beløpet i senere *skattemelding*.

§ 11-6 første ledd skal lyde:

(1) Fiskere som skal levere *skattemelding* en gang i året etter *bestemmelser gitt i medhold av skatteforvaltningsloven § 8-14*, jf. § 8-3, kan etter forlis av fartøy, større redskapstap eller større skade på fartøy, fiskeredskap eller fartøyets varige driftsutstyr få utbetalt overskytende inngående merverdiavgift etter særskilt avregning før utløpet av vedkommende kalenderår.

Kapittel 12 oppheves.

Kapittel 13 oppheves.

Overskriften til § 14-1 skal lyde:

§ 14-1. *Vilkår for registrering*

§ 14-1 første og sjette ledd oppheves. Nåværende annet til femte ledd blir første til fjerde ledd.

§ 14-2 skal lyde:

§ 14-2. *Registrering av konkursbo og dødsbo*

Konkursbo registres på eget nummer med virkning fra åpningen av bobehandlingen. Dødsbo forblir registrert på avdødes registreringsnummer.

§ 14-3 første og fjerde ledd oppheves. Nåværende annet og tredje ledd blir første og annet ledd.

§ 14-3 tredje ledd skal lyde:

(3) *Solidaransvaret etter § 2-2 tredje ledd består fram til det er gitt melding om sletting av fellesregistrering.*

§ 14-3 fjerde ledd oppheves.

Overskriften til § 14-4 skal lyde:

§ 14-4. *Hvem ordningen gjelder for mv.*

§ 14-4 nytt fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) *All kommunikasjon mellom skattekontoret og tilbyder i forenklet registreringsordning skal skje elektronisk.*

(5) *Departementet kan gi forskrift om utforming av forenklet registreringsordning.*

§ 14-5 skal lyde:

§ 14-5. *Identifikasjonsnummer*

Når tilbyder har valgt forenklet registreringsordning, skal skattekontoret tildele tilbyderen et identifikasjonsnummer.

§ 14-7 første ledd oppheves. Nåværende annet til sjetten ledd blir første til femte ledd.

Overskriften til kapittel 15 skal lyde:

Kapittel 15. Dokumentasjon mv.

Underoverskriften til kapittel 15 I Omsetningsoppgaven oppheves.

§ 15-1 skal lyde:

§ 15-1. *Føring av skattemelding*

(1) *I skattemeldingen for primærnæringene kan det tas med omsetning fra annen næringsvirksomhet dersom merverdiavgiftspliktig omsetning og uttak i denne virksomheten ikke overstiger 30.000 kroner, merverdiavgift ikke medregnet.*

(2) *Merverdiavgift som skal beregnes ved kjøp av fjernleverbare tjenester, skal innberettes som utgående merverdiavgift.*

(3) *Beløpet for utgående merverdiavgift skal også omfatte beløp uriktig betegnet som merverdiavgift som nevnt i § 11-4 første ledd. Dette kan unnlates dersom feilen rettes overfor kjøperen.*

(4) *Departementet kan treffe enkeltvedtak om at merverdiavgift som beregnes ved omsetning av elektroniske kommunikasjonstjenester i forbindelse med en humanitær innsamlingsaksjon, ikke skal føres i*

skattemeldingen, eller at beregnet merverdiavgift kan tilbakeføres.

§§ 15-2 til 15-8 oppheves.

Underoverskriften til kapittel 15 II Dokumentasjonsplikt oppheves.

§ 15-9 første ledd skal lyde:

(1) *Beløp som nevnt i skatteforvaltningsloven § 8-3 første ledd bokstav a til d oppgis i skattemeldingen for den terminen dokumentasjonen er utstedt. Beløp som nevnt i skatteforvaltningsloven § 8-3 første ledd bokstav e oppgis for den terminen betalingen skjedde.*

Underoverskriften til kapittel 15 III Merverdiavgift i salgsdokumentasjon oppheves.

Kapittel 16 oppheves.

Kapittel 17 oppheves.

Kapittel 18 oppheves.

Kapittel 19 oppheves.

Kapittel 20 oppheves.

Kapittel 21 oppheves.

38. I lov 16. desember 2011 nr. 65 om næringsberedskap gjøres følgende endring:

§ 15 første ledd bokstav a skal lyde:

a) *skatte- og avgiftsmyndigheter, tollmyndigheter og andre myndigheter med ansvar for regulering og kontroll av import og eksport,*

39. I lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd bokstav a og b skal lyde:

a. *skatteforvaltningsloven §§ 7-2 og 8-6,*
b. *folketrygdloven §§ 25-1 annet ledd og 25-10, jf. 21-4,*

§ 4 annet ledd skal lyde:

Opplysninger om føderåd etter skatteforvaltningsloven § 7-2 første ledd bokstav b kan leveres en gang per år og skal senest leveres samtidig med fristen for å levere opplysninger i januar i året etter inntektsåret.

B

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om innsynsrett og klageadgang for

kommunene ved fastsettelse av eiendomsskattegrunnlaget for kraftanlegg.

Oslo, i finanskomiteen, den 12. april 2016

Hans Olav Syversen

leder

Roy Steffensen

ordfører

